

ΝΙΚ. ΑΘ. ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΑΙΔΩΝ

ΔΙΑ ΤΗΝ 5' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1951

καὶ ἐν τῷ πρῶτῳ βιβλίῳ τοῦ πρώτου βιβλίου
ἐὰν ᾖ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ ἢ ἀδελφὴ ἢ ἀδελφὴ
ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἢ ἀπὸ τοῦ μητρὸς ἢ ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἢ ἀπὸ τοῦ μητρὸς
ἐὰν ᾖ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ ἢ ἀδελφὴ ἢ ἀδελφὴ

Πλάτωνος βιβλίου Ἠθίας

Μαρία

28.992

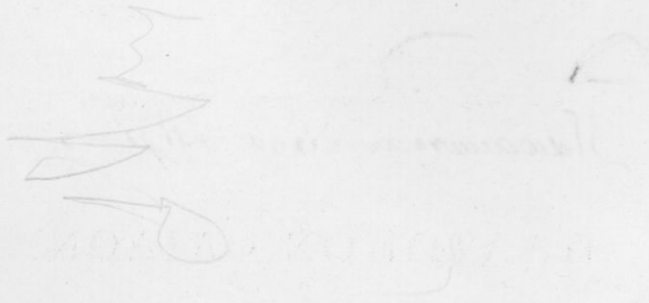

Πλάτωνος βιβλίου Ἠθίας.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΑΙΔΩΝ

Ταίσις Η2 Πρ.

18068

ΝΙΚ. ΑΘ. ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

---

*Παιδαγωγικὴν Ἔργων
ἢ Ἐργῶν ἢ Ἐργασμάτων.*

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΑΙΔΩΝ

ΔΙΑ ΤΗΝ 5' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1951

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Α'. ΠΛΑΤΩΝ

1. Βίος τοῦ Πλάτωνος

Ὁ Πλάτων ἐγεννήθη εἰς τὰς Ἀθήνας τὸ 428 ἢ 427 π. Χ. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἀρίστων ἦτο εὐγενής, ἀλλ' ἀγνώστου πιθανῶς ἱστορικῆς γενεᾶς, τῆ δὲ μήτηρ αὐτοῦ Περικτιόνη ἀνῆκεν ἐπίσης εἰς ἐπιφανῆ οἰκογένειαν, ἀνάγκουσαν τὸ γένος αὐτῆς εἰς τὸν Σόλωνα. Τὸ ἀρχικὸν ὄνομα τοῦ Πλάτωνος ἦτο Ἀριστοκλῆς, τὸ ὄνομα τοῦ πάππου του, Πλάτων δὲ ὠνομάσθη, ὡς ἀναφέρεται, διότι εἶχεν εὐρέα στέρνα καὶ μέτωπον. Περὶ τῆς παιδείας αὐτοῦ δὲν γνωρίζομεν πολλά, ἀλλὰ πάντως ἔτυχεν ἐπιμελημένης ἀνατροφῆς, ὡς υἱὸς πλουσίας καὶ εὐγενοῦς οἰκογενείας, καὶ εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον κατετέθησαν βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν του τὰ σπέρματα τῆς ἀρετῆς, πρὸς τὸν κοσμεῖ καθ' ἑλὴν του τὴν ζωὴν. Εἶναι ὅμως βέβαιον, ὅτι ἐμυήθη εἰς τὴν φιλοσοφίαν ὑπὸ τοῦ Κρατύλου, μαθητοῦ τοῦ Ἡρακλείτου. Ἀλλὰ τὸν ἐνεθουσίαζε μᾶλλον ἢ ποιήσεις καὶ μάλιστα ἡ τραγικὴ ἢ γνωριμία του ὅμως μὲ τὸν Σωκράτη, ἡ ὁποία συμπίπτει μὲ τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἐπέφερε ριζικὴν μεταβολὴν εἰς τὰς νεανικὰς του κλίσεις. Παρέδωκεν εἰς τὸ πῦρ τὰ ποιητικὰ του πονήματα καὶ παρεδόθη ὅλος εἰς τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ Σωκράτους, πλησίον τοῦ ὁποίου παρέμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του.

Ὁ ἄδικος θάνατος τοῦ διδασκάλου τὸν ἐπίκρανε τόσο, ὥστε ἐφυγεν εἰς τὰ Μέγαρα πλησίον τοῦ Εὐκλείδου, ὅπου μὲ ἄλλους Σωκρατικούς ἐθρήνησαν αὐτὸν ἐκεῖθεν μετὰ βραχὺ πιθανῶς διάστημα ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Κατὰ διάφορα ἔπειτα χρονικὰ διαστήματα ἔκαμεν ἀρκετὰ ταξίδια ἐπανερχόμενος ἐκ νέου εἰς τὴν γενέτειραν. Τὸ μακρότερον ὅλων ἦτο εἰς Αἴγυπτον καὶ Κυρῆνην. Εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐγνώρισε τὸν ἐκεῖ πανάρχαιον πολιτισμὸν, ἐδιδάχθη ἴσως ἱστορίαν καὶ μαθηματικά, τὸ δὲ πολίτευμα τῆς χώρας τοῦ ἀφῆκε μεγάλην ἐντύπωσιν, τῆς ὁ-

ποίας ἔχνη βλέπομεν εἰς τὰ περὶ πολιτείας ἔργα του. Εἰς τὴν Κυρήνην ἤκουσε τοὺς μαθηματικούς της καὶ ἐγνώρισε τὸν διάσημον γεωμέτρην Θεόδωρον. Τὸ 389 π. Χ. ἤλθεν εἰς τὴν κάτω Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν. Ὁ πιθανώτερος λόγος τῶν ταξιδίων αὐτῶν ἦτο ἡ ἐπιθυμία του, νὰ γνωρίσῃ καὶ νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς σοφίας τῶν χωρῶν αὐτῶν. Τὸ εἰς τὴν κάτω Ἰταλίαν ταξίδι του ὑπῆρξεν ἀφορμὴ νὰ γνωρίσῃ ὁ Πλάτων τοὺς Πυθαγορείους ἐκ τοῦ πλησίον, νὰ λάβῃ γνώσιν τῆς φιλοσοφίας αὐτῶν, νὰ μνησθῇ πληρέστερον εἰς τὰ Ὀρφικά καὶ νὰ γνωρισθῇ ἀκόμη με τοὺς Ἐλεάτας καὶ τὰς δοξασίας αὐτῶν. Ἡ ἀποδημία του αὐτῆ ὑπῆρξεν ἕνεκα τούτου σημαντικωτάτη διὰ τὴν μετέπειτα πνευματικὴν αὐτοῦ ἐξέλιξιν. Διάφορος ὅμως ὑπῆρξεν ἡ πνευματικὴ του συγκομιδὴ ἐκ τῆς Σικελίας. Ἐκεῖ ἐγνώρισεν ἐκ πείρας μίαν τυραννίδα ζήσας εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ τυράννου τῶν Συρακουσῶν Διονυσίου Α' καὶ ἐκέρδισε φίλον καὶ θαυμαστήν τὸν γυναικάδελφον τούτου Δίωνα. Ἄλλ' ἡ γνωριμία του μετὸν Διονύσιον εἶχεν οἰκτρὸν τέλος. Ὁ τύραννος, διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ τοῦ ἐνοχλητικοῦ ἠθικολόγου, τὸν ἐπεβίβασε διὰ τῆς βίας πλοίου ἀναχωροῦντος διὰ τὴν Ἑλλάδα· ὁ κυβερνήτης αὐτοῦ κατ' ἐντολὴν πιθανώτατα τοῦ Διονυσίου τὸν ἐπώλησεν ὡς δοῦλον εἰς τὴν Αἴγιαν. Ὁ Ἀνίκηρις ὅμως ὁ Κυρηναῖος παρευρισκόμενος ἐκεῖ τὸν ἐξήγορασε, καὶ ἔτσι ὁ Πλάτων ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας τῷ 387 π. Χ. εἰς ἡλικίαν 40 ἐτῶν περίπου.

Ἐκτοτε ὁ Πλάτων παρέμεινεν εἰς Ἀθήνας πλὴν δύο διακοπῶν παρὰ τὰ πρότερα παθήματά του. Τὸ 366 π. Χ. μετέβη καὶ πάλιν εἰς Σικελίαν, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ νέου τυράννου Διονυσίου Β' διαδεχθέντος τὸν πατέρα του, πρὸς διαρρύθμισιν τῶν ἐκεῖ πολιτικῶν πραγμάτων κατὰ τὰς φιλοσοφικὰς αὐτοῦ ιδέας. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἠπατήθη ὁ Πλάτων εἰς τὰς προβλέψεις του καὶ ἠναγκάσθη νὰ καταλίπῃ τὰς Συρακούσας, ἀφοῦ ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃ, διότι ἄλλως δὲν τοῦ ἐπέτρεπον ν' ἀναχωρήσῃ. Καὶ πράγματι τὸ 361 π.Χ. ἐπανῆλθεν εἰς Σικελίαν, ὅπου ὄχι μόνον δὲν κατώρθωσε νὰ διαλλάξῃ τὸν τύραννον μετὸν Δίωνα καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ ἐκ τῆς ἐξορίας τὸν δευτέρον, ἀλλὰ καὶ κατέστη ὑποπτος, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἐκινδύνευσε αὐτῆ ἡ ζωὴ του. Ἐσώθη μόνον κατόπιν ἐπεμβάσεως τῶν ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ Πυθαγορείων φίλων του καὶ ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας χωρὶς πλέον ν' ἀπομακρυνθῇ ἐξ αὐτῶν.

Εἶναι ἐπίσης βέβαιον, ὅτι ὡς ἀνὴρ ὑγιῆς καὶ ρωμαλέος πλέον ἢ ἄπαξ ἐστρατεύθη κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἀνδρικῆς αὐτοῦ ἡλικίας, ὅτι.

δὲν ἀνεμίχθη εἰς τὰ πολιτικά, διότι καὶ ἐκ πεποιθήσεως καὶ ἐκ καταγωγῆς δὲν συνεπάθει τὴν δημοκρατίαν, ἢ ὅποια ἐθανάτωσε τὸν ἄριστον τῶν πολιτῶν Σωκράτη, ὅτι παρέμεινεν ἄγαμος καὶ ὅτι ἤτο λιαν φιλομαθῆς καὶ πολυμαθέστατος, ὡς ἐμφαίνεται ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων του.

Ὅτε τὸ πρῶτον ἐπανῆλθεν ἐκ Σικελίας εἰς Ἀθήνας, ἐφιλοτιμήθη νὰ καταστήσῃ κοινωνοὺς τῆς πείρας του καὶ τῶν γνώσεών του τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ κοινωνήσουν τούτων. Ἰδρυσεν λοιπὸν πρὸς τοῦτο παρὰ τὸ Γυμνάσιον Ἀκαδημία μόνιμον φιλοσοφικὴν σχολήν, ὁμώνυμον μὲ αὐτό, διατηρηθεῖσαν μέχρι τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ὅποτε κατηργήθη. Ἡ Ἀκαδημία ἐγένετο κατὰ τὸ πρότυπον τῆς Πυθαγορείου σχολῆς, ἀλλὰ ὁ ἰδρυτῆς τῆς δὲν ἀπέδεχτο οὔτε τὴν ἐχεμύθειαν τῶν Πυθαγορείων, οὔτε τὸ δυσπρόσοδον τῶν μαθητῶν πρὸς τὸν διδάσκαλον, ἀλλ' ἐζήτηε νὰ συμβιβασθῇ τὴν ἀκροαματικὴν μέθοδον τῆς διδασκαλίας μετὰ τῆς διαλογικῆς τοῦ Σωκράτους. Ἡ Ἀκαδημία ἐτέθη ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Μουσῶν, τῶν ὁποίων ὁ Πλάτων ἰδρυσεν εἰς τὸν κῆπον τῆς σχολῆς ἱερόν, καὶ οἱ ὀμιληταὶ κατὰ τὸ πρότυπον τῶν Ὀρφικῶν καὶ Πυθαγορείων ἀπετέλουον ἱεράν ἔνωσιν. Ἐντὸς τῆς σχολῆς κατέκησεν ὁ Πλάτων καθὼς καὶ οἱ ἐκάστοτε σχολάρχαι τῆς Ἀκαδημίας ἐκ κληρονομίας τοῦ ἰδρυτοῦ. Ἐπιφανεῖς Ἀθηναῖοι καὶ ξένοι ἦσαν οἱ ἀποτελοῦντες τὸν ὄμιλον τῆς σχολῆς, μεταξὺ τῶν ὁποίων καταλέγονται ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Δημοσθένης.

Ὁ Πλάτων ἐξηκολούθησεν ἀνελλιπῶς, πλην τῶν δύο διακοπῶν ποὺ εἶδομεν, νὰ διδάσκη εἰς τὴν σχολήν, χωρὶς καὶ νὰ παύῃ νὰ γράφῃ. Μόνον ὁ θάνατος περὶ τὸ ὀγδοηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του ἔθεσε τέρμα εἰς τὴν γόνιμον δρᾶσίν του. Ὁ νεκρὸς τοῦ πρώτου σχολάρχου τῆς Ἀκαδημίας ἐτάφη εἰς τὸν κῆπον αὐτῆς.

V

2. Συγγράμματα τοῦ Πλάτωνος

Ἰπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Πλάτωνος φέρονται 44 ἔργα. Ἐκ τούτων θεωροῦνται γνήσια τρεῖς ἐπιστολαὶ καὶ 24—26 συγγράμματα ἔχοντα τὴν μορφήν διαλόγου, πλην τῆς Ἀπολογίας, ποὺ εἶναι γραμμμένη εἰς συνεχῆ λόγον. Ἡ μορφή δὲ αὐτῆ τοῦ λόγου δὲν εἶναι κάτι ἐξῶθεν δάνειον, ἀλλὰ φυσικὴ ἀναπαράστασις τῆς διαλογικῆς διδασκαλίας τοῦ Σωκράτους, ἢ ὅποια ἐγένετο μὲ τόσῃν δεξιότητά καὶ ἀσφάλειαν. Ἔτσι λοιπὸν προῆλθεν ἡ νέα μορφή τοῦ ἀττικοῦ πεζοῦ λόγου, ὁ Πλατωνικὸς διάλογος, γραμμμένος μὲ τόσῃν λογοτεχνικὴν χάριν εἰς τὴν γλώσσαν τῶν Ἀθηναίων τῆς ἐποχῆς.

Ἄλλὰ δὲν πρέπει νὰ θεωρήσωμεν τοὺς Πλατωνικοὺς διαλόγους ὡς ἓνα εἶδος στενογραφημένων πρακτικῶν τῶν Σωκρατικῶν ταιούτων ἢ ζωῆ, ἢ μορφή καὶ τὸ παίσιον τούτων εὐρύνονται, παρελθὸν καὶ παρὸν συνευνοῦνται, αἱ κρατοῦσαι ιδέαι ἀνάγονται εἰς ὑψηλότερα ἐπίπεδα, ὥστε πανταχοῦ διακρίνεται ὁ ἀνώτερος νοῦς, ποὺ διαμορφώνει, καλλωπίζει καὶ ἐξυψώνει, ὡς χρωστήρ ἐξόχου καλλιτέχνου ἐπεξεργαζομένου ὠραίαν, ἀλλ' ἀτελῆ καταλειφθεῖσαν εἰκόνα, τὴν ὁποῖαν θέλει νὰ ἐμφανίσῃ οὗτος ὡς ἔργον οὐχὶ ἰδικόν του, ἀλλὰ τοῦ πρώτου σχεδιάσαντος. Ἡ τοιαύτη εὐλάβεια καὶ ἀφοσίωσις τοῦ Πλάτωνος πρὸς τὸν Σωκράτη ἀποτελεῖ μοναδικὸν εἰς τὴν ἱστορίαν παράδειγμα σχέσεως μαθητοῦ πρὸς διδάσκαλον, τοῦ ὁποῖου τὴν προσωπικότητα μᾶς παρέδωκεν ὅλως ἰδανικῆν.

Β'. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΥΤΗΣ

Ἡ φιλοσοφία, ὅπως καὶ τὸ δρᾶμα, ἔχει πατρίδα τὴν Ἑλλάδα. Ἐγεννήθη εἰς τὰς Ἑλληνικὰς ἀποικίας καὶ μάλιστα τὰς Ἴωνικὰς, καὶ ἤνδρωθη καὶ ἐξυψώθη εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἄλλὰ τί εἶναι φιλοσοφία; Φιλοσοφία κυρίως εἶναι ἡ ἀγάπη τῆς σοφίας ἢ τῆς γνώσεως. Ἡ ἐξερεύνησις τῆς ἀληθείας καὶ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων ἢ ἐπιστήμη τῶν ὄντων, τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν αἰτίων αὐτῶν. Ὁ Πλάτων φιλοσοφίαν θεωρεῖ τὴν γνῶσιν τοῦ ὄντως ὄντος, τοῦ ἀγενήτου, ἀφθάρτου, μονοειδοῦς καὶ αἰωνίου. Ὁ Ἀριστοτέλης πάλιν λέγει, ὅτι φιλοσοφία εἶναι ἡ ἔρευνα τῶν αἰτίων καὶ τῶν ἀρχῶν τῶν ὄντων. Ἐξ ἄλλου κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἄλλοι διαφορετικὰ ὀρίζουν τὴν φιλοσοφίαν.

Τὰ προβλήματα τῆς φιλοσοφίας εἶναι κυρίως τρία :

1) Τὸ Γνωσιολογικόν, ἦτοι α') Ἡ ἔρευνα τοῦ πῶς συντελεῖται ἡ γνῶσις ἡμῶν καὶ ποῖα ἡ πηγὴ αὐτῆς. Εἶναι δηλαδὴ αἱ αἰσθήσεις ἢ ἡ νόησις; Ἄλλοι τῶν φιλοσόφων δέχονται ὡς πηγὴν τὴν αἰσθησιν (αἰσθησιαρχικοὶ) καὶ ἄλλοι τὴν νόησιν (νοησιαρχικοὶ). β') Ποῖον τὸ κύρος τῆς γνώσεως ἡμῶν ἢ γνῶσις δηλαδὴ ἡμῶν περὶ τοῦ κόσμου ἔχει ὑποκειμενικὸν κύρος ἢ ἀντικειμενικόν; Εἶναι δηλαδὴ ὁ κόσμος διάφορος ἀπὸ ὅ τι μᾶς φαίνεται ἢ εἶναι οὗτος πράγματι, ὅπως τὸν νομίζομεν; γ') Ποῖον τὸ ὄριον τῆς γνώσεως ἡμῶν; Μέχρι ποίου σημείου δη-

λαδὴ φθάνει ἢ γινώσκει μᾶλλον; Δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ἐσχάτην τοῦ παντὸς οὐσίαν;

2) Τὸ Ὀντολογικόν, τὸ ὁποῖον ἐξετάζει περὶ τῆς οὐσίας τοῦ κόσμου καὶ παντὸς ὑπάρχοντος καὶ φαινομένου. Εἶναι δηλαδὴ ὁ κόσμος ὕλη ἢ πνεῦμα ἢ εἶναι καὶ τὰ δύο μαζί;

3) Τὸ Ἀξιολογικόν, τὸ ὁποῖον ἐρευνᾷ περὶ τῶν παντὸς εἶδους ἀξιών. Ἦτοι ἡ φιλοσοφία ἐξετάζει πῶς δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν τὸ Α ἢ Β φαινόμενον ἢ πρᾶγμα, ποῖα εἶναι ἡ οὐσία του καὶ ποῖα ἡ ἀξία του.

Γ'. Η ΠΡΟ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Πρὸς κατανόησιν τοῦ Φαίδωνος εἶναι ἀνάγκη νὰ δώσωμεν μίαν σαφῆ, ἀλλὰ περιληπτικὴν εἰκόνα, τόσον περὶ τῆς πίστεως κλ. τῶν Ὀρφικῶν, ὅσον καὶ περὶ τῆς ἱστορικῆς ἐξελίξεως τῆς φιλοσοφίας.

✓ Ὀρφισμοὶ - Ὀρφικοὶ - Ὀρφισμὸς Ὀρφικοί

Παντοῦ εἰς τὴν γῆν προηγήθη τῆς γνώσεως ἢ πίστεως καὶ τῆς φιλοσοφίας ἢ θρησκείας, ποὺ ἔδωσαν κάποιαν λύσιν εἰς τὰ προβλήματα τῆς φιλοσοφίας. Ποῖα ἦτο ἡ πίστις τῶν Ἑλλήνων εἶναι γνωστόν. Τὰ Ὀρφικὰ ὅμως μυστήρια, τῶν ὁποίων ἡ ἰδρυσις ἀποδίδεται εἰς τὸν θρυλικὸν Ὀρφέα, ἀπονέμουσαν τὴν ὑπαρξίν καὶ τὴν μοῖραν τοῦ ἀνθρώπου εἰς ἄλλην αἰτίαν. Οἱ μυημένοι εἰς αὐτὰ ἀπετέλουσαν θρησκευτικὰς κοινότητας καὶ εἶχον ἰδίαν πίστιν. Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν Ὀρφικῶν ὁ ἄνθρωπος ἐγένετο ἀπὸ τὴν τέφραν τῶν ὑπὸ τοῦ Διὸς φονευθέντων Τιτάνων, διότι οὗτοι εἶχον καταφάγει τὸν Ζαγρέα, υἱὸν αὐτοῦ καὶ τῆς Περσεφόνης. Δύο λοιπὸν στοιχεῖα φέρει ὁ ἄνθρωπος· τὸ Τιτανικόν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐγενετο τὸ σῶμα, καὶ τὸ θεῖον, τοῦ υἱοῦ τοῦ Διὸς, ἀπὸ τὸ ὁποῖον προῆλθεν ἡ ψυχή. Ἐπομένως ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν θείαν ψυχὴν καὶ νὰ προσπαθῇ νὰ ἀπελευθερώσῃ αὐτήν, ἢ ὁποῖα διὰ τῆς γεννήσεως ἐνεκλείσθη εἰς τὰ δεσμὰ τοῦ σώματος. Τὸ παράδειγμα τοῦ θεοῦ δεικνύει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον θὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀπελευθέρωσιν. Ὁ Ζαγρεὺς ἐφονεύθη μὲν ὑπὸ τῶν Τιτάνων, ἀλλ' ἀνεστήθη ὑπὸ τοῦ Διὸς· διότι οὗτος κατέπιε τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ ἐγέννησε τὸν Διόνυσον, προωρισμένον νὰ συμμερίζεται τὴν δόξαν καὶ τὴν κυριαρχίαν τοῦ πα-

τρός. Ἡ ὑπαρξίς εἰς τὸν κόσμον εἶναι ἀμάρτημα καὶ ἀπαιτεῖ διὰ τοῦτο ἐξιλέωσιν· δι' αὐτῆς μόνον ὁ ἐνυπάρχων εἰς τὸν ἄνθρωπον θεὸς σπινθηρθὰ διασωθῆ εἰς τὸν ἀνώτερον κόσμον. Κάθε ἄνθρωπος λοιπὸν πρέπει νὰ πάθῃ, ν' ἀποθάνῃ καὶ ν' ἀναγεννηθῆ. Αὐτὴ εἶναι ἡ βαθυτέρα ἔννοια τῶν Ὀρφικῶν μυστηρίων. Ἐπίγειο; βίος χωρὶς μύσιν δὲν ἀρκεῖ διὰ τὴν κάθαρσιν τῆς ψυχῆς. Ἐπρεπε λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος νὰ μνηθῆ—ν' ἀρχίσῃ νὰ πάσχῃ. Ἔτσι ὁ μνημένος ἐπίστευε πλέον, ὅτι ἡνοῦτο μὲ τὸ θεῖον καὶ ἐξήρχετο ἀπὸ τὸν «φοβερὸν κύκλον», ὁ ὁποῖος ἦτο ἡ μετεμφύχωσις ἢ μετενσωμάτωσις. Διότι ὁ ἀμύητος καὶ θὰ ἐτιμωρεῖτο μετὰ θάνατον καὶ θὰ ἐπανήρχετο ἡ ψυχὴ του εἰς τὴν ζωὴν εἰς τὸ σῶμα ἀνθρώπου ἢ ζῴου, «ἀνακύκλισις τῶν γεννήσεων». Μόνον ἡ καθαρὰ καὶ μνημένη ψυχὴ θὰ ἴδῃ τὸ φῶς τῆς ἀναστάσεως πλησίον τῶν φωτεινῶν θεῶν.

Ἰωνες φιλόσοφοι

Οἱ Ἰωνες φιλόσοφοι πρῶτοι ἐζήτησαν νὰ εὑρουν τὴν ἀρχὴν τοῦ παντὸς οὐχὶ διὰ τοῦ μύθου, ἀλλὰ διὰ τῆς λογικῆς σκέψεως. Καὶ ὡς τοιαύτην ἀρχὴν ἐθεώρησαν μόνον τὴν ὕλην, ἀγένηστον καὶ ἀνώλεθρον, ἔχουσαν ὅμως δύναμιν κινητικὴν, ζωικὴν καὶ λογικὴν, ἓνα εἶδος θείας δυνάμεως ἢ ψυχῆς (ὕλοζωία ἢ ὕλοψυχία, ἀρχὴ διφυῆς), ἀπὸ τὴν ὁποίαν πηγάζουν τὰ πάντα καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἀφανίζονται τὰ πάντα. Ἐκ τούτων ὁ Θαλῆς ἐθεώρησεν ὡς πρῶτην ἀρχὴν τὸ ὕδωρ ἢ ὑγρὸν, ὁ Ἀναξίμανδρος τὸ ἄπειρον (πλήθος ἢ χάος) καὶ ὁ Ἀναξίμενης τὸν ἀέρα.

Οἱ Πυθαγόρειοι

Οἱ Πυθαγόρειοι ἀντιθέτως πρὸς τοὺς Ἰωνας δὲν ἐδέχθησαν μίαν οὐσίαν ὕλικὴν μετὰ δυνάμεως λογικῆς καὶ ζωογόνου, ἀλλὰ μίαν νοοῦσαν διακοσμητικὴν ἀρχὴν ἐνυπόστατον, ποῦ ἔχει δηλαδὴ συγχρόνως καὶ τὴν ὕλην, τὴν ὁποίαν διακοσμεῖ καὶ διευθύνει. Καὶ ὡς τοιαύτην ἐδέχθησαν τοὺς ἀριθμούς. Ὅπως τὸ σύμπαν, ὁ κόσμος, ὅπως πρῶτοι οἱ Πυθαγόρειοι τὸν ὠνόμασαν, δὲν εἶναι παρὰ μία συμμετρία καὶ ἀρμονία καθ' ὠρισμένας ἀριθμητικὰς ἀναλογίας διατεταγμένος μὲ βᾶσιν μόνον τοὺς ἀριθμούς, ἔτσι καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ πρέπει νὰ εἶναι μόνον οἱ ἀριθμοί. Οἱ ἀριθμοὶ λοιπὸν εἶναι οὐσίαι αὐτοτελεῖς, αὐθύπαρκτοι καὶ πραγματικάι, ποῦ ἔχουν συγχρόνως καὶ τὴν δύναμιν τῆς διαπλάσεως· «μιμῆσει τὰ ὄντα

εἶναι τῶν ἀριθμῶν». Ὑπερτάτη πραγματικότης εἶναι ἡ μονάς, τὸ ἔν, ὁ ἀγέννητος θεός, μὴ καταληπτὸς ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, τὸ κεντρικὸν πῦρ, ἐξ οὗ ἐδημιουργήθη ὁ κόσμος, στερούμενος ὅμως τοῦ προσόντος τῆς τελειότητος τοῦ θείου, διότι, ἐνῶ εἶναι εἷς, συγχρόνως μορφοῦται καὶ διαπλάσσεται εἰς πολλά· (ἔνυλος πανθεισμός, διφυῆς ἀρχή). Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀρμονία προερχομένη ἐκ τῆς ἀριθμητικῆς σχέσεως τῶν σωματικῶν στοιχείων καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὴν ζωὴν πρὸς κάθαρσιν (μετεμψύχωσις). Ἐν τοιαύτῃ ὅμως περιπτώσει ἡ θεωρία περὶ τῆς ψυχῆς ὡς ἀρμονίας πρέπει νὰ νοηθῇ ὡς ἀρμονικὴ σύνδεσις τῆς ἀθανάτου ψυχῆς μετὰ τῶν στοιχείων τοῦ σώματος.

✓ Ἐλεᾶται

Οἱ Ἐλεᾶται—Ξενοφάνης, Παρμενίδης, Ζήνων—ἔκαμαν ἓνα βῆμα περαιτέρω. Ἀντὶ τῆς διφυοῦς καὶ μεταβλητῆς ἀρχῆς τῶν Πυθαγορείων ἐδέχθησαν μίαν, ἓνα θεόν· τὸ «ἓν καὶ πᾶν» ἀγέννητον, ἀνώλεθρον, ἀκίνητον, μονοειδὲς καὶ ἀναλλοίωτον, νοοῦν καὶ διὰ τοῦ νοῦ μόνον καταληπτόν, ἐπομένως ἀποκλεῖτον πᾶσαν κοσμολογικὴν ἢ φυσικὴν ἐρμηνείαν· (ἐνισμός ἐνύλου πνεύματος πανθειστικῶς). Αἱ μεταβολαὶ τῶν αἰσθητῶν δὲν εἶναι προϊόντα τῆς μεταβολῆς τοῦ ἐνὸς ὄντος, ἀλλὰ γεννήματα τῶν αἰσθήσεων, τοῦ μᾶς τὸ ἐμφανίζουν εἰς ποικίλας μορφάς. Αἱ αἰσθήσεις λοιπὸν μᾶς ἀπατοῦν καὶ μόνον ἡ νόησις εἶναι τὸ μέσον, διὰ νὰ εὑρωμεν τὴν ἀλήθειαν τοῦ ὄντος. Διότι τὸ ὅμοιον διὰ τοῦ ὁμοίου καὶ τὸ νοητὸν διὰ τοῦ νοῦ, ὡς ὁμοίου, εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ γνωστόν. Ἐν τούτοις πρὸς ἐρμηνείαν τῶν ὄντων δέχονται τὴν μεῖξιν δύο στοιχείων, τοῦ λαμπροῦ (πῦρ, φῶς κ.τ.θ.) καὶ τοῦ σκοτεινοῦ (νύξ, σκότος κ.τ.θ.). Τὸ φωτεινὸν εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς καὶ τῆς κινήσεως, τῶν αἰσθήσεων καὶ τῆς νόησεως. Ἐπομένως ἡ ἀναλογία κατὰ τὴν μεῖξιν τοῦ φωτεινοῦ καὶ σκοτεινοῦ κανονίζει τὴν τελειότητα τῶν ὄντων. Καὶ ἡ ψυχὴ λοιπὸν τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι ἴδια ὑπόστασις, ἀλλὰ μία κατάστασις ἐνεργείας, ἓνα προῖον μείξεως ὑλικῶν στοιχείων.

➤ Ἡράκλειτος

Ὁ Ἡράκλειτος, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς Ἐλεάτας, δέχεται οὐχὶ τὸ ἐνιαῖον καὶ ἀκίνητον τοῦ ὄντος, ἀλλὰ τὴν διαρκῆ μεταβολὴν αὐτοῦ.

εις τὴν ἀντίθετον μάλιστα μορφήν. «Τὰ πάντα βεῖν». Πᾶσα μονιμότης καὶ ἀκίνησις τῶν αἰσθητῶν εἶναι ἀπάτη τῶν αἰσθήσεων, τοῦναντίον ἀληθές εἶναι ἡ κίνησις καὶ ἡ μεταβολή, ἡ ὁποία ὡς ἐκ τούτου δὲν ἐπιτρέπει τὴν γνῶσιν. Ἡ μεταβολὴ εἶναι ἡ μόνη αἰτία τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς ζωῆς· ἀπόλεμος πάντων πατήρ». Φορεὺς δὲ τῆς διαρκοῦς μεταβολῆς εἶναι διφυῆς ὑπόστασις, ὅπως καὶ τῶν Πυθαγορείων, ὕλικὴ καὶ πνευματικὴ, τὸ πῦρ προικισμένον μὲ λόγον καὶ δημιουργοῦν κατὰ λόγον· (ὁλόψυχος πανθεισμός· ἀρχὴ διφυῆς). Ἐκ τῆς διαρκοῦς κινήσεως τοῦ αἰεζώου πυρὸς ἐκπορεύονται τὰ ὄντα γινόμενα ἐκ τῶν ἀντιθέτων αὐτῶν· «ταῦτὸ ἐνὶ ζῶν καὶ τεθνηκὸς καὶ τὸ ἐγρηγορὸς καὶ τὸ καθεῦδον... τάδε γὰρ μεταπεσόντα ἐκεῖνα ἐστὶ κάκεινα πάλιν μεταπεσόντα ταῦτα». Ἡ «φθορὴ δὲ πᾶσιν ἀπ' ἀλλήλων, τῶ μέρων ἀπὸ τοῦ μείονος καὶ τῶ μείονι ἀπὸ τοῦ μέζονος...». Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι μέρος τοῦ αἰεζώου πυρὸς καὶ μετέχει τοῦ λόγου αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦ θεῖου αὐτοῦ λόγου (λογικοῦ) γίνεται γνωστὴ ἡ ἀλήθεια. Ἀλλὰ ἀθανασία τῆς ἀτομικῆς ψυχῆς δὲν δύναται νὰ νοηθῇ, διότι κατὰ τὸν θάνατον, ποῦ διαδέχεται τὴν ζωὴν, καὶ τάνάπαλιν, ἔχομεν ἀτελεύτητον σειρὰν προσώπων καὶ ψυχῶν.

√ Ἐμπεδοκλῆς καὶ Ἀναξαγόρας

Ὁ Ἐμπεδοκλῆς καὶ ὁ Ἀναξαγόρας ἐσημείωσαν αἰσθητὴν πρόοδον, διότι εἰσήγαγον ὡς ἀρχὴν τῶν ὄντων στοιχεῖον ξένον πρὸς τὴν ὕλην. Ἐδέχθησαν μὲν τὰς ιδιότητας τοῦ Ἐλεατικοῦ ὄντος, τὸ ἀγέννητον καὶ ἀνώλεθρον, ἀλλὰ τὸ ὄν τὸ ἐδέχθησαν πολλαπλοῦν τὴν μορφήν. Ἐδέχθησαν ἀκόμη καὶ τὸ γίνεσθαι τοῦ Ἡρακλείτου διὰ τῆς διαρκοῦς μεταβολῆς. Ἀλλὰ διακοσμητικὴν ἀρχὴν ἐδέχθησαν δύναμιν ἐξώθεν. Ἡ ἀρχὴ τῶν ὄντων λοιπὸν εἶναι διαρχία ἢ δυσμός, διότι οὗτοι ἐχώρισαν τὴν κινουῦσαν αἰτίαν ἀπὸ τῆς κινουμένης ὕλης, καὶ πολυαρχία, διότι ἡ κινουμένη ὕλη δὲν εἶναι ἓν, ἀλλὰ πολλὰ.

Ὁ Ἐμπεδοκλῆς δέχεται τέσσαρα ὄντα, στοιχεῖα ὕλικά, τὸ πῦρ, τὴν γῆν, τὸν ἀέρα καὶ τὸ ὕδωρ, τὰ ὁποῖα κυβερνᾷ καὶ κατευθύνει δύναμις κινήτικὴ ὑπὸ διπλῆν μορφήν· ὡς φιλότης, ἡ ὁποία μειγνύουσα παράγει, καὶ ὡς νεῖκος, τὸ ὁποῖον χωρίζει καὶ φθείρει, ὅποτε ἀναλαμβάνει ἡ φιλότης ἐκ νέου τὸ ἔργον τῆς. Ἡ ψυχὴ εἶναι ἡ μεῖξις τῶν τεσσάρων στοιχείων εἰς ὅλα τὰ ἐνόργανα. Ἐν τούτοις δέχεται τὴν μερικὴν μετεμψύχωσιν.

‘Ο Ἀναξαγόρας δέχεται ὡς ἀρχὴν ὑλικὴν ἄπειρα σωματία (χρήματα) διαιρετὰ καὶ ἑτεροειδή, τὰ ὅποια διεκόσμησε καὶ διακοσμεῖ ὁ χωρὶς ὕλην Ν ο ὤ ς, δύναμις αὐθυπόστατος, διανοητικὴ καὶ βουλευτικὴ. ‘Ο Νοῦς ὅμως δὲν ἔχει οὔτε τὴν σκόπιμον ἐνέργειαν τοῦ θεοῦ, οὔτε συνειδήσιν ἑαυτοῦ, καὶ δρᾷ συνήθως, ὅπου ἐμφανίζεται κίνησις καὶ ζωὴ, ὡς αἰτία τούτων. ‘Η ψυχὴ εἶναι ὁ τύπος τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Νοῦ εἰς πάντα τὰ ἐνόργανα. ‘Ο δὲ θάνατος εἶναι ὁ χωρισμὸς τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος. ‘Επιβίωσις ἀτομικῆς ψυχῆς ἐπομένως δὲν δύναται νὰ νοηθῇ.

✓ Ατομικοὶ

Οἱ ἀτομικοὶ—Δημόκριτος, Λεύκιππος—ἀντιθέτως δέχονται ὡς ἀρχὴν τῶν ὄντων ὃν ὑλικόν, χωρὶς ζωικὴν ἢ νοητικὴν δύναμιν, τὰ ἄ τ ο μ α. Τὰ ἄτομα εἶναι τόσον μικρά, ὥστε εἶναι ἀόρατα, καὶ εἶναι ἄπειρα τὸν ἀριθμὸν, ἀδιαίρετα, ἄφθαρτα καὶ ἀναλλοίωτα, τὰ αὐτὰ κατὰ ποιόν, διάφορα ὅμως κατὰ τὸ σχῆμα, τὴν θέσιν καὶ τὴν τάξιν. Ταῦτα κινούμενα λόγῳ τοῦ βάρους τῶν εἰς τὸν κενὸν χῶρον παράγουν συνενούμενα τὴν γένεσιν, διαλυόμενα τὴν φθορὰν καὶ ἀλλάσσοντα θέσιν, τάξιν κλ. τὴν μεταβολήν. Μία λοιπὸν εἶναι ἡ αἰτία τοῦ κόσμου, ἡ ὕλη, ἐκ τῆς μηχανικῆς κινήσεως τῆς ὁποίας γίνονται τὰ ὄντα* (ἐνισμὸς ὑλικός).

‘Εν τούτοις παρὰ τὸν ἄκρατον ὕλισμὸν οἱ ἀτομικοὶ διακρίνουν ψυχὴν καὶ σῶμα. Τὰ πυρώδη ἄτομα τῆς ψυχῆς εἶναι πολυτιμότερα τῶν σωματικῶν καὶ εἶναι αἰτία τῆς κινήσεως καὶ τῆς ζωῆς τοῦ σώματος καθὼς καὶ τῆς νοήσεως τῆς ψυχῆς. ‘Η νόησις μόνον μᾶς δίδει τὴν ἀληθῆ γνῶσιν, ἐνῶ ἡ αἴσθησις μᾶς ἀπατᾷ. Πρὸς ἐξήγησιν δὲ τῆς διὰ τῶν αἰσθήσεων γνώσεως δέχονται «τῷ ὁμοίῳ ἢ γνῶσις» ὡς καὶ οἱ Ἐλεᾶται. ‘Ο χωρισμὸς τῶν σωματικῶν καὶ ψυχικῶν ἀτόμων ἐπιφέρει τὸν θάνατον καὶ ἐπομένως ἡ ψυχὴ ἔχει βίον περιορισμένον.

✓ Οἱ σοφισταὶ

Οἱ σοφισταὶ ἄφησαν κατὰ μέρος τὰς ἀλληλοσυγκρουόμενας καὶ ἀλληλοαιρομένας ἀκάρπους συζητήσεις περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ὄντων καὶ ἐστράφησαν εἰς τὴν μελέτην τῶν ἀνθρωπίνων καὶ τὴν ἐρευναν τῆς ἀξιοπιστίας τῆς γνώσεως. Τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ἔδειξαν, φαίνεται διάφορον εἰς διαφοροὺς ἀνθρώπους καὶ πολλακίς διάφορον εἰς τὸν ἴδιον ἄνθρωπον. ‘Εκῆ-

ρυξαν λοιπόν, ότι δὲν ὑπάρχει ἀλήθεια μὲ γενικὸν κύρος· μοναδική βάσις πάσης γνώσεως εἶναι ἡ προσωπικὴ ἐκάστου κατ' αἴσθησιν ἀντίληψις (αἰσθησιαρχικοί). Ἐπιβεβαιωτικὸν εἶναι ὅτι συμφέρει εἰς τὸ ἄτομον, καὶ ἀγαθὸν ὅτι ὠφελεῖ αὐτό· «πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπος» διεκήρυξεν ἐξ αὐτῶν ὁ Πρωταγόρας. Διὰ τὴν εὐτυχήσῃ ὁ ἄνθρωπος, πρέπει νὰ ἔχη τὴν τέχνην νὰ πείθῃ τοὺς ἄλλους εἰς ὅτι τὸν συμφέρει. Καὶ τοῦτο ἀκριβῶς ἦτο τὸ μοναδικὸν θέμα τῆς διδασκαλίας των. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον συνήργησαν ἀκόμη περισσότερον ἀπὸ τοὺς προηγηθέντας φιλοσόφους εἰς τὴν διάσεισιν τῶν θρησκευτικῶν, ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀξιῶν καὶ ἔγιναν ἀφορμὴ νὰ γίνῃ ἀναθεώρησις ἀπὸ τοὺς μετὰ τούτους φιλοσόφους τοῦ ὅλου πνευματικοῦ οἰκοδομήματος τῶν Ἑλλήνων.

Σωκράτης

Ὁ Σωκράτης ἀπέκλειε πᾶσαν μηχανικὴν ἢ ὑλιστικὴν ἐξήγησιν τῶν ὄντων καὶ ἀπέδιδε τὴν αἰτίαν τούτων εἰς τὸ ἔλλογον θεῖον· ἔτσι ἔγινεν ὁ πρῶτος εἰσηγητὴς τῆς τελεολογικῆς ἀποδείξεως τῆς ὑπάρξεως καὶ προνοίας τοῦ θεοῦ. Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου μετέχει τοῦ θεοῦ καὶ κατ' ἀνάγκην ὑπάρχει ἀτομικὴ ἀθανασία τῆς ψυχῆς. Ἀντικείμενον ὅμως τῆς φιλοσοφικῆς ἐρεύνης του δὲν εἶναι ὁ κόσμος, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος. Βασικὴ πίστις του εἶναι, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς σοφιστάς, ὅτι ὑπάρχει καὶ ἀλήθεια καὶ ἀγαθόν, πού δὲν μετροῦνται μὲ τὰς ἀτομικὰς ἡμῶν ἀντιλήψεις καὶ θελήσεις, ἀλλὰ μὲ τὸ γενικῶς παραδεκτὸν ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. «Πάντων χρημάτων μέτρον» δὲν πρέπει νὰ εἶναι ὁ «ἄνθρωπος», ἀλλ' «οἱ ἄνθρωποι», τοῦτέστι τὸ λογικὸν τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀμετάβλητον καὶ ὅμοιον εἰς ὅλους. Πρὸς τοῦτο σκοπὸν τῆς ἐρεύνης του ἔθεσε τὴν εὑρεσιν τῶν αἰώνιων ἠθικῶν νόμων, τοὺς ὁποίους ἀκολουθῶν ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ πράττῃ τὸ ἀγαθὸν μετὰ λόγου καὶ ἐπιστήμης ἀποφεύγων τὸ κακόν. Σκοπὸς τοῦ ἀνθρώπου δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἡ νομιζομένη εὐτυχία, ὅπως ἐπρέσβευον οἱ σοφισταί, ἀλλὰ ἡ ἀρετὴ, πού εἶναι ἡ πραγματικὴ εὐτυχία. Ἀρετὴ δὲ εἶναι ἡ σαφὴς γνώσις, ἡ δὲ ἐπιδιώξις αὐτῆς εἶναι καθῆκον παντὸς ἀνθρώπου.

Πρὸς εὑρεσιν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀρετῆς ἠκολούθησεν ἴδιον δρόμον, πού φέρει τὸ ὄνομά του : Σωκρατικὴ μέθοδος ἢ Σωκρατικὸς διάλογος, ὁ ὁποῖος, ἂν καὶ διχάζεται εἰς δύο, φέρει εἰς τὸ αὐτὸ τέρμα. Εἰς

τὴν πρώτην περίπτωσιν ἐμφανίζεται ὁ Σωκράτης ὡς ἀγνοῶν τὴν ἀλήθειαν καὶ ζητεῖ νὰ τὴν μάθῃ ἀπὸ τοὺς γνωρίζοντας. Διὰ δικφῶρων ἐπειτα ἐρωτήσεων περιέπλεκε τὸν συνομιλητὴν καὶ τὸν ἐξηνάγκαζε νὰ ὁμολογήσῃ τὸ λάθος του. Τοῦτο ὅμως ὀδηγεῖ εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀγνοίας μας, ποὺ ἀποτελεῖ τὴν πρώτην βαθμίδα, ἡ ὁποία φέρει εἰς τὴν γνῶσιν. Ἡ ἀμφιβολία εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς φιλοσοφίας· «ἐν οἶδα, ὅτι οὐδὲν οἶδα» ἔλεγεν ὁ ἴδιος. Ἔτσι ἔχομεν τὴν Σωκρατικὴν εἰρωνείαν. Κατὰ τὴν δευτέραν ὁρμᾶται ἀπὸ γνωστὰ καὶ συγκεκριμένα πράγματα καὶ χειραγωγῶν τὸν συνομιλητὴν ἐπαγωγικῶς διὰ καταλλήλων ἐρωτήσεων τὸν ἀπαλλάσσει τῶν πλανῶν καὶ τὸν προωθεῖ πρὸς εὗρεσιν τοῦ ὁμοειδοῦς καὶ οὐσιώδους διὰ τὸν ὄρισμὸν τοῦ ἀφηρημένου καθόλου, (τῆς ἐννοίας, τῆς ἀληθείας). Καὶ ἔχομεν πάλιν τὴν Σωκρατικὴν μαιευτικὴν. Ὅπως ἡ γέννησις τοῦ παιδίου εἶναι δυσχερὴς καὶ ἔχει ἀνάγκην μαίας, ἔτσι καὶ ἡ γέννησις τῆς ὀρθῆς γνώσεως, ἡ ὁποία ἐνυπάρχει εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸν Σωκράτη, ἔχει ἀνάγκην ἐμπειροῦ βοηθείας. Ἄστεϊζόμενος δὲ ἔλεγεν, ὅτι ἐκκληρονόμησε τὴν μαιευτικὴν τέχνην ἀπὸ τὴν μαῖαν μῆτέρα του.

Καὶ εὗρισκε βέβαια, ὅτι τὰ αἰσθητὰ ὁμολογουμένως ρέουν, ὅπως ἐδίδασκε καὶ ὁ Ἡράκλειτος, καὶ ἐδέχετο ἐπομένως, ὅτι ἡ ἐπιστήμη τούτων δὲν εἶναι ἐφικτή· ἀλλὰ ἐδέχετο, ὅτι παρὰ τὴν ροὴν τῶν ἔχουν γενικὰς ιδιότητας ἀναλλοιώτους, καταληπτὰς μόνον διὰ τοῦ νοῦ. Ἀπὸ τὰ πολλὰ λευκὰ π.χ. ὁ νοῦς συνάγει τὴν κοινὴν αὐτῶν ιδιότητα, τὴν ἔννοιαν τῆς λευκότητος, καὶ ἀπὸ τὰς πολλὰς δικαίας πράξεις τὴν κοινὴν αὐτῶν ιδιότητα, τὴν ἔννοιαν τῆς δικαιοσύνης κλ. Τῶν κοινῶν τούτων ιδιοτήτων ἐξίτηται νὰ λάβῃ ἐπιστήμην πιστεύων, ὅτι δὲν δύναται κανεὶς νὰ κρίνῃ ὀρθῶς τὰ καθ' ἕκαστον, ἀν δὲν λάβῃ γνῶσιν προηγουμένως τῶν καθόλου. Ὁ Πλάτων ἔφερεν ἐπειτα εἰς φῶς τὰ εἰς τοὺς διαλόγους τοῦ διδασκάλου ἐνυπάρχοντα σπέρματα τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσεως. ✓

Δ'. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ

Ἡ πνευματικὴ ἐξέλιξις τοῦ Πλάτωνος ἐσημείωσε δύο μεταβολάς, τὴν πρώτην μετὰ τὴν γνωριμίαν του μετὰ τὸν Σωκράτη καὶ τὴν δευτέραν μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του ἀπὸ τὴν Μ. Ἑλλάδα. Ἡ μύησις του ἐκεῖ εἰς τὰ Ὀρφικὰ μυστήρια, ἡ πίστις τῶν Πυθαγορείων εἰς τὴν ὑπαρξίν ὑπερ-

κοσμίῳ ζῳῆς, ἡ διδασκαλία περὶ μετεμψυχώσεως, καὶ ἡ ἕνεκα τούτων ὑποχρέωσις τοῦ ἀνθρώπου διὰ βίον ἀπολύτως ἀγνόν, ἔσχον σημαντικὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐπίδρασιν. Ἡ διδασκαλία ἐξ ἄλλου τῶν Πυθαγορείων περὶ τῆς οὐσίας τῶν ἀριθμῶν, τὸ ἀπόλυτον τῶν μαθηματικῶν ἐννοιῶν, ἡ ἔξαρσις τῶν Ἐλεατῶν εἰς τὴν ἐννοιαν τοῦ ἀφρημένου ὄντος, ἐστερέωσαν εἰς τὴν ψυχὴν του τὴν ἰδέαν τῆς ἐρέυνης δι' ἓνα ἀνώτερον κόσμον. Ἔτσι ὁ Πλάτων ἐγκαταλείπει τὴν ἄρνησιν, τὴν ὁποίαν ἤσκει μέχρι τοῦδε ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ διδασκάλου, καὶ προχωρεῖ εἰς τὴν δημιουργίαν. Δὲν ἀπαρνεῖται βέβαια τὰς Σωκρατικὰς ἀρχὰς περὶ λογικῆς ἐρέυνης καὶ καθορισμοῦ τῶν ἐννοιῶν· ἀλλὰ ἡ πείρα καὶ ἡ μελέτη τὸν ὠδήγησαν εἰς νέον δρόμον, πού φέρει ἀπὸ τῆς κριτικῆς σκέψεως εἰς τὸ ἀπόλυτον, ἀπὸ τῆς διαρκοῦς ἐρέυνης εἰς τὴν σταθερὰν βεβαιότητα, ἡ ὁποία βασιζέται εἰς ἓνα ἀνώτερον πνευματικὸν κόσμον.

Ὁ νέος αὐτὸς κόσμος ἔχει ἤδη ὠριμάσει εἰς τὴν διάνοιάν του καὶ ἔχει ἐξετασθῆ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν μὲ τοὺς ὀπαδοὺς ἀπὸ πάσης πλευρᾶς. Ὁ Φ α ἰ δ ω ν καὶ τὸ Σ υ μ π ὀ σ ι ο ν, τὰ ὠραιότερα καὶ ὑψηλότερα καλλιτεχνήματα τῆς δημιουργίας του, περιέχουν ἐκτενῶς καὶ σαφῶς τὸ νέον κήρυγμα, τὴν καθ' ἑαυτὸ φιλοσοφικὴν δημιουργίαν τοῦ ὠρίμου πλέον σωματικῶς καὶ πνευματικῶς Πλάτωνος μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του ἀπὸ τὸ ἀνὰ τὴν Μεσόγειον ταξίδι του (387 π.Χ.).

Εἰς τὸ μελαγχολικὸν δεσποτήριον δέχεται ὁ Σωκράτης εἰς τὸν Φ α ἰ δ ω ν α τοὺς πιστοὺς κατὰ τὰς ἐπιθανατίους στιγμάς. Συγκεντρωμένοι οὔτοι γύρω ἀπὸ τὸν διδάσκαλον μόλις συγκατοῦν τὸν πόνον των, διότι ἡ πηγὴ τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας ἐντὸς ὀλίγου τόσον ἀδίκως θὰ ἐκλείψῃ. Ἄλλ' ὁ Σωκράτης ἀντιπαράτασσει εἰς τὴν λύπην καὶ τοὺς θρήνους αὐτῶν τὴν σοβαρότητα καὶ ἀξιοπρέπειαν· εἰς τὴν δυσφορίαν διὰ τὴν ἀνθρωπίνην κακίαν, δεικνύει, ὅτι ὁ φιλόσοφος γνωρίζει ν' ἀποθνήσκῃ χωρὶς πικρίαν ὑπεράνω τῶν ἀνθρωπίνων ἑυπαροτήτων· καὶ εἰς τὸν φόβον διὰ τὴν μετὰ θάνατον ἀνυπαρξίαν ἐλέγχει, ὅτι ὁ θάνατος δὲν εἶναι ἀναγκαῖον κακόν, ἀλλ' ἀπολύτρωσις τῶν δεινῶν τοῦ κόσμου, διὰ ν' ἀνέλθῃ κανεὶς εἰς τὰς πηγὰς τῆς θείας σοφίας. Ὑπάρχει ὁμοίως ὁ ὑπεραιοσητὸς κόσμος τῆς θείας σοφίας καὶ ὑπάρχει ψυχὴ μετὰ θάνατον, καὶ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ λάβωμεν γνῶσιν αὐτῶν ἢ γνῶσιν καθόλου; Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ποῖος πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἀνθρώπινος βίος; Ἰδοὺ τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἐπιχειρεῖ νὰ λύσῃ ὁ Πλάτων διὰ τῆς φιλοσοφίας του δημιουργήσας πρὸς λύσιν αὐτῶν τὸν μεγαλειώδη κόσμον τῶν ἰ δ ε ῶ ν του.

Ἡ Σωκρατικὴ διδασκαλία περὶ ἐννοιῶν ἐχρησίμωσεν εἰς αὐτὸν ὡς βάσις πρὸς διαμόρφωσιν τῆς θεωρίας του. Αἱ Σωκρατικαὶ ἐννοιαὶ ἔχουν μὲν ἰσχύον μόνιμον καὶ διαρκῆ, ἀλλὰ στηρίζονται μόνον εἰς τὰς ἰδίας ἡμῶν ἀντιλήψεις καὶ σκέψεις καὶ ἀνταποκρίνονται εἰς τὰ ἐν τῷ αἰσθητῷ κόσμῳ πράγματα. Ὁ Πλάτων λοιπὸν ἐπροχώρησεν ἀκόμη περαιτέρω. Ἐδέχθη δηλαδὴ, ὅτι πέραν τοῦ ἀσταθοῦς καὶ μεταβλητοῦ κόσμου τῶν αἰσθήσεων ὑπάρχει εἰς τὸν ὑπεραισθητὸν κόσμον κάποια πραγματικότης ἀμετάβλητος, τὴν ὁποίαν ὁ νοῦς μόνον δύναται νὰ συλλάβῃ· ὑπάρχει ἕνας κόσμος μεγάλων ἐννοιῶν, ὁ κόσμος τῶν ἰδεῶν, ἀντίστοιχος τῶν ἐννοιῶν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ πραγμάτων.

Ἄλλὰ διὰ ποίας ὁδοῦ ἔφθασεν ὁ Πλάτων εἰς τὰς ἰδέας; Αἱ λέξεις **εἶδος, ἰδέα**, ἐσήμαινον κοινῶς μ ο ρ φ ῆ, δηλαδὴ τί λογῆς φαίνεται ἕνα πρᾶγμα. Κάθε πρᾶγμα αἰσθητὸν ἔχει κάποιαν μορφήν, δηλαδὴ σχῆμα, χρῶμα, μέγεθος κλ. Ἡ μορφή ὅμως—τὸ εἶδος, ἡ ἰδέα—δὲν εἶναι ὅλον τὸ πρᾶγμα, διότι τοῦτο ἔχει καὶ ὕλην. Ἐπομένως πᾶν αἰσθητὸν ἀποτελεῖται ἀπὸ ὕλην καὶ ἀπὸ μορφήν—εἶδος, ἰδέαν. Ἄλλ' ἡ μὲν ὕλη εἶναι τὸ αἰεὶ ρέον, ἡ δὲ μορφή—τὸ εἶδος, ἡ ἰδέα—εἶναι μόνιμον. Ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν διὰ τῶν αἰσθήσεων λαμβάνει γνῶσιν τῶν αἰσθητῶν—τῆς ὕλης—διὰ δὲ τοῦ νοῦ τῶν κοινῶν ιδιοτήτων αὐτῶν, δηλαδὴ τῆς μορφῆς—τοῦ εἶδους, τῆς ἰδέας—καὶ ἔτσι ἔχει τὰς ἐννοίας αὐτῶν. Τὰ αἰσθητὰ ὅμως—ἡ ὕλη—ὅπως εἴπομεν, ρέουν αἰωνίως καὶ κεῖνται μεταξὺ ὄντος καὶ μὴ ὄντος καὶ ἐπομένως μόνον ἀβέβαιον γνῶσιν, δ ὁ ξ α ν, ἔχομεν αὐτῶν, ἐνῶ αἱ ἐννοιαὶ—τὰ εἶδη, αἱ ἰδέαι—δὲν μεταβάλλονται καὶ ἐπομένως αὐτῶν μόνον δύναται νὰ ἔχη κανεὶς ἐπιστήμην. Ἄλλὰ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πῶς δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν τὸ εἶ ν α ι εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶναι ὄντως μόνιμα καὶ ἐπιστητά; Ἄρα ὑπάρχουν πράγματι τὰ εἶδη—αἱ ἰδέαι—καὶ μόνον αὐτῶν ὡς ἀληθῶς ὄντων εἶναι νοητὴ ἡ ἐπιστήμη.

Ἡ ἐννοια λοιπὸν ἰ δ ε α δὲν εἶναι πλέον ὑποκειμενικὴ ἐννοια κατὰ Πλάτωνα, ἀλλ' ὑφίσταται καθ' ἑαυτὴν καὶ ἔχει οὐσίαν. Αἱ ἰδέαι εἶναι τὰ ἀρχέτυπα καὶ ὑποδείγματα ὄλων τῶν αἰσθητῶν πραγμάτων, τὰ «παραδείγματα», τὰ δὲ πράγματα εἶναι τὰ εἶδωλα ἢ αἱ ἀπομιμήσεις, αἱ «μιμήσεις», τούτων. Τὰ αἰσθητὰ μετέχουν τῶν ἰδεῶν («μέθεξις») καὶ ἕνεκα τούτου λαμβάνουν τὴν προσωνομίαν αὐτῶν· εἶναι καὶ λέγονται δηλαδὴ λευκά, μεγάλα, ἴσα κλ., διότι μετέχουν τῆς ἰδέας τῆς λευκότητος, τοῦ μεγέθους, τῆς ἰσότητος κλ. Ἡ Πυθαγόρειος θεωρία «μιμήσει τὰ

όντα είναι τῶν ἀριθμῶν» μεταβάλλεται ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος εἰς «μεθέξει» τῶν ἰδεῶν. Αἱ ἰδέαι εὐρίσκονται χωριστὰ ἀπὸ τὰ πράγματα, (ἐν ἐπουρανίῳ τόπῳ), καὶ εἶναι θεῖαι, ἀφθαρτοί, ἀναλλοίωτοι, μονοειδεῖς, ἀγέννητοι καὶ ἀνώλεθροι, νοοῦσαι καὶ διὰ τοῦ νοῦ μόνον καταληπταί. Αἱ Πλατωνικαὶ ἰδέαι εἶναι τρόπον τινὰ ἓνα μόριον τοῦ Ἐλεατικοῦ ὄντος μὲ τὰς γενικὰς αὐτοῦ ιδιότητας. Ὑπάρχουν δὲ τόσαι ἰδέαι, ὅσαι καὶ αἱ ἔννοιαί τῶν αἰσθητῶν.

Αἱ ἰδέαι εἶναι ἀγαθὰ καὶ συνδέονται μεταξύ των, ὅπως καὶ αἱ ἔννοιαί τῶν αἰσθητῶν πραγμάτων, εἴτε ὡς συνάλληλοι, εἴτε ὡς ὑπάλληλοι. Ὅλοι δὲ ὑποτάσσονται εἰς τὴν ὑψίστην αὐτῶν, τὴν ἰδέαν τοῦ ἀγαθοῦ, αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, αὐταρκες καὶ παντοδύναμον, ἡ ὁποία ὡς τελικὴ αἰτία εἶναι καὶ ὁ τελευταῖος λόγος τοῦ εἶναι καὶ τοῦ γίγνεσθαι καὶ ὡς θεότης κατευθύνει τὰ πάντα. Κατ' ἀνάγκην ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἔχη ἀδάμαστον τὸν πόθον, τὸν ἔρωτα, νὰ πλησιάσῃ τὸ ὑπέρτατον ὄν, τὸ τέλειον, τὸ τελείως ὠραῖον, τὸ ἀγαθόν, αὐτὸν τὸν Θεόν, τὸ ὁποῖον μόνον μετὰ θάνατον δύναται νὰ ἐπιτύχῃ. Ἐν δὲ τῇ ζωῇ δύναται νὰ λάβῃ γνώσιν τούτου ὡς καὶ τῶν ἄλλων ἰδεῶν μόνον διὰ τῆς ἐπιστήμης (τῆς ἀληθοῦς γνώσεως, δηλαδὴ διὰ τῆς φιλοσοφίας), καὶ πρὸς αὐτὸ πρέπει πάντοτε ν' ἀποβλέπῃ. Καὶ ὅσον πληρεστέρα εἶναι ἡ διανοητικὴ ἡμῶν καθαρότης, τόσον καλύτερον ἐπιτυγχάνομεν τὴν γνώσιν τούτου, ὅσον περισσότερον λαμβάνονται ὑπ' ὄψει αἱ αἰσθήσεις καὶ τὸ σῶμα, τόσον βεβαιότερον ἀπομακρυνόμεθα ἀπὸ τὴν γνώσιν.

Πῶς ὁ ἄνθρωπος ἔλαβε τὸ πρῶτον γνώσιν τῶν ἰδεῶν ; Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἀθάνατος, πρὶν νὰ συνδεθῇ μὲ τὸ σῶμα, εἶχε γνωρίσει τὰς ἰδέας. Ἄμα λοιπὸν ἐνσωματωθῆ εἰς τὸν ἄνθρωπον, διὰ τῶν αἰσθήσεων προσλαμβάνει τὰς ἐννοίας τῶν ἀντικειμένων, αἱ ὁποῖαι εἶναι εἰδῶλα τῶν ἰδεῶν ταῦτα λόγῳ τῆς ὁμοιότητος αὐτῶν ἀνακαλοῦν εἰς τὴν μνήμην τὰ ἀρχέτυπα, τὰς ἰδέας (τῶ ὁμοίῳ ἢ γνώσει, Ἐλεᾶται—Δημόκριτος). Πᾶσα λοιπὸν ἐπιστημονικὴ γνώσις εἶναι συνειδητὴ ἐπανάγεσις τῆς περὶ οὗ ὁ λόγος ἀναμνήσεως τῶν ἰδεῶν.

Ἔτσι ὁ Πλάτων ἔλυσε διὰ τῶν ἰδεῶν του, ὡς ἐκτίθεται εἰς τὸν Φαῖδωνα, τὰ θεθέντα προβλήματα, τὸ **θρησκευτικόν** τῶν Ὀρφικῶν κ.λ. : ποία εἶναι ἡ μοῖρα τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, τὸ **ἠθικόν** πρόβλημα τοῦ Σωκράτους : πῶς δύναμαι νὰ εὕρω ἀσφαλῆ ἐγγύησιν διὰ τὴν ὀρθότητα τῶν πράξεών μου, καὶ τὸ **γνωσιολογικόν** : πῶς δύναμαι νὰ ἐπιτύχω ἀσφαλῆ γνώσιν ἀπηλλαγμένην τῆς ἀπατηλότητος τῶν αἰσθήσεων, ἐνώσας στενωῶς καὶ ἀδιάρρηκτως θρησκείαν, ἠθικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν γνώσιν.

Φ Α Ι Δ Ω Ν

(Ἡ ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ· ΗΘΙΚΟΣ)

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ :

ἘΧΕΚΡΑΤΗΣ, ΦΑΙΔΩΝ, <ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΕΒΗΣ,
ΣΙΜΜΙΑΣ, ΚΡΙΤΩΝ, Ο ΤΩΝ ΕΝΔΕΚΑ ΥΠΗΡΕΤΗΣ>.

1. **ΙΕΧΕΚΡΑΤΗΣ.** Αὐτός, ὦ Φαίδων, παρεγένου Σω- 57
κράτει ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ, ἣ τὸ φάρμακον ἐπιεν ἐν τῷ δεσμο-
τηρίῳ, ἢ ἄλλου του ἠκουσας ;

ΦΑΙΔΩΝ. Αὐτός, ὦ Ἐχέκρατες.

ΕΧ. Τί οὖν δὴ ἔστιν ἅττα εἶπεν ὁ ἀνὴρ πρὸ τοῦ θα-
νάτου ; Καὶ πῶς ἐτελεύτα ; Ἡδέως γὰρ ἂν ἐγὼ ἀκούσαιμι·
καὶ γὰρ οὔτε τῶν πολιτῶν Φλειασίων οὐδεὶς πάνυ τι ἐπιχω-
ριάζει τὰ νῦν Ἀθηναίε, οὔτε τις ξένος ἀφίεται χρόνου συ-
χνοῦ ἐκεῖθεν, ὅστις ἂν ἡμῖν σαφές τι ἰαργεῖλαι οἶός τ' ἦν β
περὶ τούτων, πλήν γε δὴ ὅτι φάρμακον πιὼν ἀποθάνοι· τῶν
δὲ ἄλλων οὐδὲν εἶχε φράζειν.

ΦΑΙΔ. Οὐδὲ τὰ περὶ τῆς δίκης Ἰᾶρα ἐπύθεσθε, ὅν τρό- 58
πον ἐγένετο ;

ΕΧ. Ναί, ταῦτα μὲν ἡμῖν ἠγγειλέ τις, καὶ ἐθαυμάζο-
μέν γε, ὅτι πάλαι γενομένης αὐτῆς πολλῶ ὕστερον φαίνεται
ἀποθανόν. Τί οὖν ἦν τοῦτο, ὦ Φαίδων ;

ΦΑΙΔ. Τύχη τις αὐτῶ, ὦ Ἐχέκρατες, συνέβη· ἔτυχε γὰρ
τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης ἡ πρύμνα ἐστεμμένη τοῦ πλοίου, ὃ εἰς
Δῆλον Ἀθηναῖοι πέμπουσιν.

ΕΧ. Τοῦτο δὲ δὴ τί ἐστίν ;

ΦΑΙΔ. Τοῦτο ἔστι τὸ πλοῖον, ὡς φασιν Ἀθηναῖοι, ἐν ᾧ
 β Θησεύς ποτε εἰς Κρήτην τοὺς δις ἑπτὰ ἐκείνους ᾤχετο Ἰάγων
 καὶ ἔσωσέ τε καὶ αὐτὸς ἐσώθη. Τῷ οὖν Ἀπόλλωνι εὖξαντο, ὡς
 λέγεται, τότε, εἰ σωθεῖεν, ἐκάστου ἔτους θεωρίαν ἀπάξειν εἰς
 Δῆλον· ἣν δὴ αἰεὶ καὶ νῦν ἔτι ἐξ ἐκείνου κατ' ἐνιαυτὸν τῷ θεῷ
 πέμπουσιν. Ἐπειδὴν οὖν ἄρζωνται τῆς θεωρίας, νόμος ἐστὶν
 αὐτοῖς ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καθαρεύειν τὴν πόλιν καὶ δημοσίᾳ
 γ μηδένα ἀποκτινύναι, πρὶν ἂν εἰς Δῆλόν τε ἀφίκηται τὸ
 πλοῖον καὶ πάλιν δεῦρο. Τοῦτο δ' ἐνίστοε ἐν πολλῷ χρόνῳ γί-
 γνεται, ὅταν τύχῳσιν ἄνεμοι ἀπολάβόντες αὐτοὺς. Ἀρχὴ Ἰδ'
 ἐστὶ τῆς θεωρίας, ἐπειδὴν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος στέψη τὴν
 πρύμναν τοῦ πλοίου· τοῦτο δ' ἔτυχεν, ὡσπερ λέγω, τῇ προτε-
 ραίᾳ τῆς δίκης γεγονός. Διὰ ταῦτα καὶ πολὺς χρόνος ἐγένετο
 τῷ Σωκράτει ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ ὁ μεταξὺ τῆς δίκης τε καὶ
 τοῦ θανάτου.

2. EX. Τί δὲ δὴ τὰ περὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, ὦ Φαί-
 δων; Τί ἦν τὰ λεχθέντα καὶ πραχθέντα, καὶ τίνες οἱ παρα-
 γενόμενοι τῶν ἐπιτηδείων τῷ ἀνδρὶ; Ἡ οὐκ εἶων οἱ ἄρχον-
 τες παρεῖναι, ἀλλ' ἔρημος ἐτελεύτα φίλων;

δ ΦΑΙΔ. Ἰούδαμῶς, ἀλλὰ παρῆσάν τινες καὶ πολλοὶ γε.

EX. Ταῦτα δὴ πάντα προθυμήθητι ὡς σαφέστατα ἡμῖν
 ἀπαγγεῖλαι, εἰ μὴ τίς σοι ἀσχολία τυγχάνει οὔσα.

ΦΑΙΔ. Ἀλλὰ σχολιάζω γε καὶ πειράσομαι ὑμῖν διηγήσα-
 σθαι· καὶ γὰρ τὸ μεμνησθαι Σωκράτους καὶ αὐτὸν λέγοντα
 καὶ ἄλλου ἀκούοντα ἔμοιγε αἰεὶ πάντων ἥδιστον.

EX. Ἀλλὰ μὴν, ὦ Φαίδων, καὶ τοὺς ἀκουσομένους γε
 τοιούτους ἐτέρους ἔχεις· ἀλλὰ πειρῶ ὡς ἂν δύνῃ ἀκριβέστατα
 διεξελθεῖν πάντα.

ε ΦΑΙΔ. Καὶ μὴν ἔγωγε θαυμάσια Ἰᾶπαθον παραγενόμε-
 νος. Οὔτε γὰρ ὡς θανάτῳ παρόντα με ἀνδρὸς ἐπιτηδείου ἔλεος

εἰσῆει· εὐδαίμων γάρ μοι ἀνὴρ ἐφαίνετο, ὃ Ἐχέκρατες, καὶ τοῦ τρόπου καὶ τῶν λόγων, ὡς ἀδελῶς καὶ γενναίως ἐτελεύτα, ὥστε μοι ἐκεῖνον παρίστασθαι μὴδ' εἰς Ἄιδου ἰόντα ἄνευ θείας μοίρας ἰέναι, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖσε ἀφικόμενον εὖ πράξειν, εἴπερ τις πώποτε καὶ Ἰάλλος. Διὰ δὴ ταῦτα οὐδὲν πάνυ μοι ἐλεεινὸν εἰσῆει, ὡς εἰκὸς ἂν δόξειεν εἶναι παρόντι πένθει· οὔτε αὖ ἡδονὴ ὡς ἐν φιλοσοφίᾳ ἡμῶν ὄντων, ὥσπερ εἰώθειμεν· καὶ γὰρ οἱ λόγοι τοιοῦτοί τινες ἦσαν. Ἄλλ' ἀτεχνῶς ἄτοπόν τί μοι πάθος παρῆν καὶ τις ἀήθης κρᾶσις ἀπὸ τῆς ἡδονῆς συγκεκραμένη ὁμοῦ καὶ ἀπὸ τῆς λύπης ἐνθυμουμένην, ὅτι αὐτίκα ἐκεῖνος ἔμελλε τελευτᾶν. Καὶ πάντες οἱ παρόντες σχεδὸν τι οὕτω διεκειμέθα, ὅτε μὲν γελῶντες, ἐνίοτε δὲ δακρύνοντες, εἰς δὲ ἡμῶν καὶ διαφερόντως, Ἀπολλόδωρος· οἶσθα γάρ που τὸν ἀνδρα Ἰκαὶ τὸν τρόπον αὐτοῦ.

ΕΧ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΦΑΙΔ. Ἐκεῖνός τε τοίνυν παντάπασιν οὕτως εἶχεν, καὶ αὐτὸς ἔγωγε ἐτεταράγμην καὶ οἱ ἄλλοι.

ΕΧ. Ἐτυχον δέ, ὦ Φαίδων, τίνες παραγενόμενοι;

ΦΑΙΔ. Οὗτός τε δὴ ὁ Ἀπολλόδωρος τῶν ἐπιχωρίων παρῆν καὶ ὁ Κριτόβουλος καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἔτι Ἐρμογένης καὶ Ἐπιγένης καὶ Αἰσχίνης καὶ Ἀντισθένης· ἦν δὲ καὶ Κτήσιππος ὁ Παιανιεὺς καὶ Μενέξενος καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἐπιχωρίων· Πλάτων δέ, οἶμαι, ἠσθένει.

ΕΧ. Ἐένοι δέ τινες Ἰπαρῆσαν;

ΦΑΙΔ. Ναί, Συμμίας τέ γε ὁ Θηβαῖος καὶ Κέβης καὶ Φαιδώνδης, καὶ Μεγαρόθεν Εὐκλείδης τε καὶ Τερψίων.

ΕΧ. Τί δέ; Ἀρίστιππος καὶ Κλεόμβροτος παρεγένοντο;

ΦΑΙΔ. Οὐ δῆτα· ἐν Αἰγίνη γὰρ ἐλέγοντο εἶναι.

ΕΧ. Ἄλλος δέ τις παρῆν;

ΦΑΙΔ. Σχεδὸν τι οἶμαι τούτους παραγενέσθαι.

ΕΧ. Τί οὖν δὴ ; Τίνες, φῆς, ἦσαν οἱ λόγοι ; Ν

δ **3.** ΦΑΙΔ. Ἐγὼ σοι ἐξ ἀρχῆς πάντα πειράσομαι διηγή-
 σασθαι. Ἄει γὰρ δὴ καὶ τὰς πρόσθεν Ἰημέρας εἰώθειμεν φοι-
 τῶν καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἄλλοι παρὰ τὸν Σωκράτη συλλεγόμενοι
 εἶωθεν εἰς τὸ δικαστήριον, ἐν ᾧ καὶ ἡ δίκη ἐγένετο· πλησίον
 γὰρ ἦν τοῦ δεσμοτηρίου. Περιεμένομεν οὖν ἐκάστοτε, ἕως
 ἀνοιχθείη τὸ δεσμοτήριον, διατρίβοντες μετ' ἀλλήλων· ἀνεψύ-
 γητο γὰρ οὐ πρόφ' ἐπειδὴ δὲ ἀνοιχθείη, εἰσῆμεν παρὰ τὸν Σω-
 κράτη καὶ τὰ πολλὰ διημερεύομεν μετ' αὐτοῦ. Καὶ δὴ καὶ τότε
 ε προφαίτερον συνελέγημεν· τῇ γὰρ προτεραίᾳ [ἡμέρᾳ], ἐπειδὴ
 ἐξήλθομεν ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου Ἰεσπέρας, ἐπιθόμεθα, ὅτι τὸ
 πλοῖον ἐκ Δήλου ἀφιγμένον εἶη. Παρηγγείλαμεν οὖν ἀλλήλοις
 ἦκειν ὡς προφαίτατα εἰς τὸ εἰωθός. Καὶ ἤκομεν, καὶ ἡμῖν ἐξελ-
 θῶν ὁ θυρωρός, ὅσπερ εἰώθει ὑπακοῦειν, εἶπε περιμένειν καὶ
 μὴ πρότερον παριέναι, ἕως ἂν αὐτὸς κελεύσῃ· λύουσι γάρ, ἔφη,
 οἱ ἔνδεκα Σωκράτη καὶ παραγγέλλουσιν, ὅπως ἂν τῆδε τῇ
 ἡμέρᾳ τελευτήσῃ. Οὐ πολὺν δ' οὖν χρόνον ἐπισχῶν ἦκε καὶ
 ἐκέλευεν ἡμᾶς εἰσιέναι.

60 **β** Εἰσιόντες οὖν Ἰκατελαμβάνομεν τὸν μὲν Σωκράτη ἄρτι
 λελυμένον, τὴν δὲ Ξανθίππην—γιγνώσκεις γάρ— ἔχουσάν τε
 τὸ παιδίον αὐτοῦ καὶ παρακαθημένην. Ὡς οὖν εἶδεν ἡμᾶς ἡ
 Ξανθίππη, ἀνευφήμησέ τε καὶ τοιαῦτ' ἄττα εἶπεν, οἷα δὴ
 εἰώθασιν αἱ γυναῖκες, ὅτι· «ὦ Σώκρατες, ὕστατον δὴ σε προ-
 σεροῦσι νῦν οἱ ἐπιτήδειοι καὶ σὺ τούτους». Καὶ ὁ Σωκράτης
 βλέψας εἰς τὸν Κρίτωνα· «ὦ Κρίτων, ἔφη, ἀπαγέτω τις αὐ-
 τὴν οἴκαδε».

β Καὶ ἐκείνην μὲν ἀπῆγγόν τινες τῶν τοῦ Κρίτωνος βοῶ-
 σάν τε καὶ Ἰκοπτομένην. Ὁ δὲ Σωκράτης ἀνακαθίζόμενος εἰς
 τὴν κλίνην συνέκαμψέ τε τὸ σκέλος καὶ ἐξέτριψε τῇ χειρὶ, καὶ
 τρίβων ἄμα· ὡς ἄτοπον, ἔφη, ὦ ἄνδρες, εἰσὶ τίς εἶναι τοῦτο,

ὁ καλοῦσιν οἱ ἄνθρωποι ἡδύ· ὡς θαυμασίως πέφυκε πρὸς τὸ δοκοῦν ἐναντίον εἶναι, τὸ λυπηρόν, τῷ ἅμα μὲν αὐτῷ μὴ ἐθέλειν παραγίγνεσθαι τῷ ἄνθρωπῳ, ἐὰν δέ τις διώκῃ τὸ ἕτερον καὶ λαμβάνῃ, σχεδόν τι ἀναγκάζεσθαι λαμβάνειν καὶ τὸ ἕτερον, ὡσπερ ἐκ μιᾶς κορυφῆς συνημμένῳ δὴ ὄντε. Καί μοι δοκεῖ, Ἰέφῃ, εἰ ἐνενόησεν αὐτὰ Αἰσωπος, μῦθον ἂν συνθεῖναι, ὡς ὁ θεὸς βουλόμενος αὐτὰ διαλλάξαι πολεμοῦντα, ἐπειδὴ οὐκ ἐδύνατο, συνηψεν εἰς ταῦτόν αὐτοῖς τὰς κορυφάς· καὶ διὰ ταῦτα, ὧ ἂν τὸ ἕτερον παραγένηται, ἐπακολουθεῖ ὕστερον καὶ τὸ ἕτερον. Ὡσπερ οὖν καὶ αὐτῷ μοι ἔοικεν· ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἦν ἐν τῷ σκέλει τὸ ἀλγεῖνόν, ἤκειν δὴ φαίνεται ἐπακολουθοῦν τὸ ἡδύ. γ

Ν 4. Ὁ οὖν Κέβης ὑπολαβὼν νῆ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἔφη, εὖ γ' ἐποίησας ἀναμνήσας με. Περὶ γάρ τοι τῶν Ἰποιημάτων, ὧν πεποίηκας ἐντείνας τοὺς τοῦ Αἰσώπου λόγους καὶ τὸ εἰς τὸν Ἀπόλλω προοίμιον, καὶ ἄλλοι τινές με ἡδὴ ἤροντο, ἀτὰρ καὶ Εὐήνος πρόφῃν, ὃ τι ποτὲ διανοηθεῖς, ἐπειδὴ δεῦρο ἦλθες, ἐποίησας αὐτὰ πρότερον οὐδὲν πάποτε ποιήσας. Εἰ οὖν τί σοι μέλει τοῦ ἔχειν ἐμὲ Εὐήνω ἀποκρίνασθαι, ὅταν με αὖθις ἐρωτᾷ— εὖ οἶδα γάρ, ὅτι ἐρήσεται—εἰπέ, τί χρῆ λέγειν.

—Λέγε τοίνυν, ἔφη, αὐτῷ, ὦ Κέβης, τάληθῆ, ὅτι οὐκ ἐκείνω βουλόμενος οὐδὲ τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ ἀντίτεχνος εἶναι ἐποίησα ταῦτα—ἦδειν Ἰγάρ, ὡς οὐ ῥάδιον εἶη—ἀλλ' ἐνυπνίων τινῶν ἀποπειρώμενος, τί λέγει, καὶ ἀφοσιούμενος, εἰ ἄρα πολλάκις ταύτην τὴν μουσικὴν μοι ἐπιτάττοι ποιεῖν. Ἦν γάρ δὴ ἅττα τοιαῦτα· πολλάκις μοι φοιτῶν τὸ αὐτὸ ἐνύπνιον ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ, ἄλλοτ' ἐν ἄλλῃ ὕφει φαινόμενον, τὰ αὐτὰ δὲ λέγον· «ὦ Σώκρατες, ἔφη, μουσικὴν ποιεῖ καὶ ἐργάζου». Καὶ ἐγὼ ἐν γε τῷ πρόσθεν χρόνῳ, ὅπερ ἔπραττον,

- 61 τοῦτο ὑπελάμβανον αὐτό μοι παρακελεύεσθαι τε ἰκαί ἐπικελεύειν, ὥσπερ οἱ τοῖς θεοῦσι διακελυόμενοι, καὶ ἐμοὶ οὕτω τὸ ἐνύπνιον, ὅπερ ἔπραττον, τοῦτο ἐπικελεύειν, μουσικὴν ποιεῖν, ὡς φιλοσοφίας μὲν οὐσης μεγίστης μουσικῆς, ἐμοῦ δὲ τοῦτο πράττοντος. Νῦν δ' ἐπειδὴ ἢ τε δίκη γέμετο καὶ ἢ τοῦ θεοῦ ἑορτὴ διεκώλυέ με ἀποθνήσκειν, ἔδοξε χρῆναι, εἰ ἄρα πολλάκις μοι προστάττοι τὸ ἐνύπνιον ταύτην τὴν δημῶδη μουσικὴν ποιεῖν, μὴ ἀπειθῆσαι αὐτῷ, ἀλλὰ ποιεῖν· ἀσφαλέστερον γὰρ εἶναι μὴ ἀπιέναι, πρὶν ἀφοσιώσασθαι ποιήσαντα
- β Ἰποιήματα [καὶ] πειθόμενον τῷ ἐνυπνίῳ. Οὕτω δὴ πρῶτον μὲν εἰς τὸν θεὸν ἐποίησα, οὗ ἦν ἡ παροῦσα θυσία· μετὰ δὲ τὸν θεὸν ἐνόησας, ὅτι τὸν ποιητὴν θεοὶ, εἶπερ μέλλοι ποιητῆς εἶναι, ποιεῖν μύθους, ἀλλ' οὐ λόγους, καὶ αὐτὸς οὐκ ἦ μυθολογικός, διὰ ταῦτα δὴ, οὐς προχείρους εἶχον καὶ ἠπιστάμην μύθους τοὺς Αἰσώπου, τούτους ἐποίησα, οἷς πρώτοις ἐνέτυχον.

γ 5. Ταῦτα οὖν, ὦ Κέβης, Εὐήνω φράζε, καὶ ἐρρῶσθαι καί, ἂν σωφρονῇ, ἐμὲ διώκειν ὡς τάχιστα. Ἄπειμι δέ, ὡς ἰέοικε, σήμερον· κελεύουσι γὰρ Ἀθηναῖοι.

Καὶ ὁ Σιμμίας· οἷον παρακελεύει, ἔφη, τοῦτο, ὦ Σώκρατες, Εὐήνω; Πολλὰ γὰρ ἤδη ἐντετύχηκα τῷ ἀνδρὶ· σχεδὸν οὖν, ἐξ ὧν ἐγὼ ἤσθημαι, οὐδ' ὀπωσιτοῦν σοι ἐκὼν εἶναι πείσεται.

—Τί δαί; ἦ δ' ὅς· οὐ φιλόσοφος Εὐήνος;

—Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη ὁ Σιμμίας.

δ —Ἐθελήσει τοίνυν καὶ Εὐήνος καὶ πᾶς, ὅτῳ ἀξίως τοῦτου τοῦ πράγματος μέτεστιν. Οὐ μέντοι ἴσως βιάσεται αὐτόν· οὐ γὰρ φασὶ θεμιτὸν εἶναι. Καὶ ἅμα λέγων ταῦτα καθῆκε τὰ σκέλη [ἀπὸ τῆς κλίνης] ἐπὶ ἰτὴν γῆν, καὶ καθεζόμενος οὕτως ἤδη τὰ λοιπὰ διελέγετο.

Ἦρετο οὖν αὐτὸν ὁ Κέβης· πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώ-

κρατες, τὸ μὴ θεμιτὸν εἶναι ἑαυτὸν βιάζεσθαι, ἐθέλειν δ' ἂν τῶ ἀποθνήσκοντι τὸν φιλόσοφον ἔπεσθαι ;

—Τί δέ, ὦ Κέβης ; Οὐκ ἀκηκόατε σύ τε καὶ Σιμμίας περὶ τῶν τοιούτων Φιλολάῳ συγγεγονότες ;

—Οὐδέν γε σαφές, ὦ Σώκρατες.

—'Αλλὰ μὴν καὶ ἐγὼ ἐξ ἀκοῆς περὶ αὐτῶν λέγω· ἃ μὲν οὖν τυγχάνω ἀκηκόως, φθόνος οὐδεὶς λέγειν. Καὶ γὰρ ἴσως καὶ μάλιστα πρέπει μέλλοντα ἰεκεῖσε ἀποδημεῖν διασκοπεῖν τε καὶ μυθολογεῖν περὶ τῆς ἀποδημίας τῆς ἐκεῖ, ποίαν τινὰ αὐτὴν οἴομεθα εἶναι. Τί γὰρ ἂν τις καὶ ποιοῖ ἄλλο ἐν τῷ μέχρι ἡλίου δυσμῶν χρόνῳ ;

6.—Κατὰ τί δὴ οὖν ποτε οὐ φασὶ θεμιτὸν εἶναι αὐτὸν ἑαυτὸν ἀποκτινύναι, ὦ Σώκρατες ; Ἦδη γὰρ ἔγωγε, ὅπερ νῦν δὴ σὺ ἤρου, καὶ Φιλολάου ἤκουσα, ὅτε παρ' ἡμῖν διητάτο, ἤδη δὲ καὶ ἄλλων τινῶν, ὡς οὐ δέοι τοῦτο ποιεῖν· σαφές δὲ περὶ αὐτῶν οὐδενὸς πώποτε οὐδὲν ἀκήκοα.

1—'Αλλὰ προθυμεῖσθαι χρῆ, ἔφη. Τάχα γὰρ ἂν καὶ ἀκούσαις. Ἴσως μέντοι θαυμαστὸν σοὶ φανεῖται, εἰ τοῦτο μόνον τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀπλοῦν ἐστὶν καὶ οὐδέποτε τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ, ὡσπερ καὶ τᾶλλα, ἐστὶν ὅτε καὶ οἷς βέλτιον τεθνάναι ἢ ζῆν· οἷς δὲ βέλτιον τεθνάναι, θαυμαστὸν ἴσως σοὶ φαίνεται, εἰ τούτοις τοῖς ἀνθρώποις μὴ ὅσιον αὐτοὺς ἑαυτοὺς εὖ ποιεῖν, ἀλλὰ ἄλλον δεῖ περιμένειν εὐεργέτην.

Καὶ ὁ Κέβης ἡρέμα ἐπιγελάσας· ἴτω Ζεὺς, ἔφη, τῇ αὐτοῦ φωνῇ εἰπών.

β—Καὶ γὰρ ἂν δόξειεν, ἔφη Ἰ ὁ Σωκράτης, οὕτω γ' εἶναι ἄλογον· οὐ μέντοι ἀλλ' ἴσως γ' ἔχει τινὰ λόγον. Ὁ μὲν οὖν ἐν ἀπορρήτοις λεγόμενος περὶ αὐτῶν λόγος, ὡς ἐν τινι φρουρᾷ ἐσμεν οἱ ἄνθρωποι καὶ οὐ δὴ δεῖ ἑαυτὸν ἐκ ταύτης λύειν· οὐδ' ἀποδιδράσκειν, μέγας τέ τις μοι φαίνεται καὶ οὐ ράδιος

διδεῖν· οὐ μέντοι ἀλλὰ τότε γέ μοι δοκεῖ, ὦ Κέβης, εὖ λέγεσθαι, τὸ θεοὺς εἶναι ἡμῶν τοὺς ἐπιμελουμένους καὶ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῶν κτημάτων τοῖς θεοῖς εἶναι. Ἦ σοὶ οὐ δοκεῖ οὕτως;

—Ἐμοιγε, φησὶν ὁ Κέβης.

γ —Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, καὶ σὺ Ἰᾶν, τῶν σαυτοῦ κτημάτων εἴ τι αὐτὸ ἑαυτὸ ἀποκτινῦναι μὴ σημήναντός σου, ὅτι βούλει αὐτὸ τεθάναι, χαλεπαίνεις ἂν αὐτῷ καί, εἴ τινα ἔχῃς τιμωρίαν, τιμωροῖο ἂν;

—Πάνυ γ', ἔφη.

—Ἴσως τοίνυν ταύτη οὐκ ἄλογον μὴ πρότερον αὐτὸν ἀποκτινῦναι δεῖν, πρὶν ἀνάγκην τινὰ θεὸς ἐπιπέμψῃ, ὥσπερ καὶ τὴν νῦν ἡμῖν παροῦσαν. √

δ 7.—Ἄλλ' εἰκὸς, ἔφη ὁ Κέβης, τοῦτό γε φαίνεται. Ὁ μέντοι νῦν δὴ ἔλεγες, τὸ τοὺς φιλοσόφους ῥαδίως ἂν ἐθέλειν ἀποθνήσκειν, εἴκει τοῦτο, ὦ Σώκρατες, Ἰατόπῳ, εἶπερ, ὁ νῦν δὴ ἐλέγομεν, εὐλόγως ἔχει, τὸ θεὸν τε εἶναι τὸν ἐπιμελούμενον ἡμῶν καὶ ἡμᾶς ἐκείνου κτήματα εἶναι. Τὸ γὰρ μὴ ἀγανακτεῖν τοὺς φρονιμωτάτους ἐκ ταύτης τῆς θεραπείας ἀπίοντας, ἐν ἧ ἐπιστατοῦσιν αὐτῶν οἵπερ ἄριστοὶ εἰσι τῶν ὄντων ἐπιστάται, θεοί, οὐκ ἔχει λόγον. √ Οὐ γάρ που αὐτός γε αὐτοῦ οἶεται ἄμεινον ἐπιμελήσασθαι ἐλεύθερος γενόμενος· ἀλλ' ἀνόητος μὲν ἄνθρωπος τάχ' ἂν οἰηθείη ταῦτα, φευκτέον εἶναι ἀπὸ τοῦ δεσπότου, καὶ οὐκ ἂν ἰλογίζοιτο, ὅτι οὐ δεῖ ἀπὸ γε τοῦ ἀγαθοῦ φεύγειν, ἀλλ' ὅ τι μάλιστα παραμένειν, διὸ ἀλογίστως ἂν φεύγοι. Ὁ δὲ νοῦν ἔχων ἐπιθυμοῖ που ἂν αἰεὶ εἶναι παρὰ τῷ αὐτοῦ βελτίονι. Καίτοι οὕτως, ὦ Σώκρατες, τοῦναντίον εἶναι εἰκὸς ἢ ὁ νῦν δὴ ἐλέγετο· τοὺς μὲν γὰρ φρονίμους ἀγανακτεῖν ἀποθνήσκοντας πρέπει, τοὺς δὲ ἄφρονας χαίρειν.

Ἀκούσας οὖν ὁ Σωκράτης ἠσθῆναι τέ μοι ἔδοξε τῆ τοῦ
 I Κέβητος πραγματεία καὶ ἐπιβλέψας εἰς ἡμᾶς· αἰεί τοι, ἔφη,
 [ὁ] Κέβης λόγους τινὰς ἀνερευνᾶ καὶ οὐ πάνυ εὐθέως ἐθέλει
 πείθεσθαι, ὅ τι ἂν τις εἴπῃ.

63

Καὶ ὁ Σιμμίας· ἀλλὰ μήν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, νῦν γέ μοι
 δοκεῖ τι καὶ αὐτῶ λέγειν Κέβης· τί γάρ ἂν βουλόμενοι ἄνδρες
 σοφοὶ ὡς ἀληθῶς δεσπότης ἀμείνους αὐτῶν φεύγοιεν καὶ ῥα-
 δίως ἀπαλλάττοντο αὐτῶν; Καὶ μοι δοκεῖ Κέβης εἰς σέ τεί-
 νειν τὸν λόγον, ὅτι οὕτω ῥαδίως φέρεις καὶ ἡμᾶς ἀπολείπων
 καὶ ἄρχοντας ἀγαθοὺς, ὡς αὐτὸς ἰὸμολογεῖς, θεοὺς.

β

—Δίκαια, ἔφη, λέγετε. Οἶμαι γὰρ ὑμᾶς λέγειν, ὅτι χρή
 με πρὸς ταῦτα ἀπολογήσασθαι, ὥσπερ ἐν δικαστηρίῳ.

Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας.

§. Φέρε δὴ, ἢ δ' ὅς, πειραθῶ πιθανώτερον πρὸς ὑμᾶς
 ἀπολογήσασθαι ἢ πρὸς τοὺς δικαστάς. Ἐγὼ γάρ, ἔφη, ὦ
 Σιμμία τε καὶ Κέβης, εἰ μὲν μὴ ὦμην ἤξειν πρῶτον μὲν παρὰ
 θεοὺς ἄλλους σοφοὺς τε καὶ ἀγαθοὺς, ἔπειτα καὶ παρ' ἀνθρώ-
 πους τετελευτηκότας ἀμείνους τῶν ἐνθάδε, ἠδίκουον ἂν οὐκ
 ἀγανακτῶν τῷ θανάτῳ. Νῦν δὲ εὖ ἴστε, ὅτι ἰπαρ' ἄνδρας τε
 ἐλπίζω ἀφίξεσθαι ἀγαθοὺς· καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἂν πάνυ δι-
 σχυρισαίμην· ὅτι μέντοι παρὰ θεοὺς δεσπότης πάνυ ἀγαθοὺς
 ἤξειν, εὖ ἴστε, ὅτι, εἴπερ τι ἄλλο τῶν τοιούτων, δισχυρισαί-
 μην ἂν καὶ τοῦτο. Ὅστε διὰ ταῦτα οὐχ ὁμοίως ἀγανακτῶ,
 ἀλλ' εὐελπίς εἰμι εἶναι τι τοῖς τετελευτηκόσι καὶ, ὥσπερ γε
 καὶ πάλαι λέγεται, πολὺ ἀμεινον τοῖς ἀγαθοῖς ἢ τοῖς κακοῖς.

γ

—Τί οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὦ Σώκρατες; Αὐτὸς ἔχων τὴν
 διάνοιαν ταύτην ἐν νῷ ἔχεις ἀπιέναι, ἢ κἄν ἡμῖν ἰμεταδοίης;
 Κοινὸν γάρ δὴ ἔμοιγε δοκεῖ καὶ ἡμῖν εἶναι ἀγαθὸν τοῦτο,
 καὶ ἅμα σοὶ ἡ ἀπολογία ἔσται, ἐάν, ἅπερ λέγεις, ἡμᾶς
 πείσῃς.

δ

—'Αλλά πειράσομαι, ἔφη. Πρῶτον δὲ Κρίτωνά τόνδε σκεψώμεθα, τί ἐστὶν ὃ βούλεσθαι μοι δοκεῖ πάλαι εἰπεῖν.

—Τί δέ, ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Κρίτων, ἄλλο γε ἢ πάλαι μοι λέγει ὁ μέλλων σοι δώσειν τὸ φάρμακον, ὅτι χρή σοι φράζειν ὡς ἐλάχιστα διαλέγεσθαι; Φησὶ γὰρ θερμαίνεσθαι μᾶλλον διαλεγομένους, δεῖν δὲ οὐδὲν τοιοῦτον προσφέρειν τῷ φαρμάκῳ· εἰ δὲ μή, Ἰένιοτε ἀναγκάζεσθαι καὶ δις καὶ τρίς πίνειν τοὺς τι τοιοῦτον ποιῶντας.

Καὶ ὁ Σωκράτης· ἔα, ἔφη, χαίρειν αὐτόν· ἀλλὰ μόνον τὸ ἑαυτοῦ παρασκευαζέτω ὡς καὶ δις δώσω, ἐὰν δὲ δέη, καὶ τρίς.

—'Αλλά σχεδὸν μὲν τι ἤδειν, ἔφη ὁ Κρίτων, ἀλλά μοι πάλαι πράγματα παρέχει.

—'Ἐὰ αὐτόν, ἔφη. 'Ἄλλ' ὑμῖν δὴ τοὺς δικασταῖς βούλομαι ἤδη τὸν λόγον ἀποδοῦναι, ὥς μοι φαίνεται εἰκότως ἀνὴρ τῷ ὄντι ἐν φιλοσοφίᾳ διατρίψας τὸν βίον θαρρεῖν μέλλων 64 Ἰάποθανεῖσθαι καὶ εὐελπίς εἶναι ἐκεῖ μέγιστα οἴσσεσθαι ἀγαθὰ, ἐπειδὴν τελευτήσῃ. Πῶς ἂν οὖν δὴ τοῦθ' οὕτως ἔχοι, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ἐγὼ πειράσομαι φράσαι. ✓ ✕

9. ^{σοφία}Κινδυνεύουσι γάρ, ὅσοι τυγχάνουσιν ὀρθῶς ἀπτόμενοι φιλοσοφίας, λεληθῆναι τοὺς ἄλλους, ὅτι οὐδὲν ἄλλο αὐτοὶ ἐπιτηδεύουσιν ἢ ἀποθνήσκειν τε καὶ τεθνήσκειν. Εἰ οὖν τοῦτο ἀληθές, ἄτοπον δῆπου ἂν εἴη προθυμεῖσθαι μὲν ἐν παντὶ τῷ βίῳ μηδὲν ἄλλο ἢ τοῦτο, ἤκοντος δὲ ~~δεῖ~~ αὐτοῦ ἀγανακτεῖν, ὃ πάλαι προεθυμοῦντό τε καὶ ἐπετήδευον.

β Καὶ ὁ Σιμμίας γελάσας· νῆ τὸν Δία, ἔφη, ὦ ἸΣώκρατες, οὐ πάνυ γέ με νῦν γελασεῖοντα ἐποίησας γελάσαι. Οἴμαι γάρ ἂν δὴ τοὺς πολλοὺς αὐτὸ τοῦτο ἀκούσαντας δοκεῖν εἶ πάνυ εἰρησθαι εἰς τοὺς φιλοσοφοῦντας—καὶ ξυμφάναι ἂν τοὺς μὲν παρ' ἡμῖν ἀνθρώπους καὶ πάνυ—ὅτι τῷ ὄντι οἱ

φιλοσοφούντες θανατῶσι καὶ σφᾶς γε οὐ λελήθασιν, ὅτι ἀξιοί
εἰσι τοῦτο πάσχειν.

—Καὶ ἀληθῆ γ' ἂν λέγοιεν, ὦ Σιμμία, πλὴν γε τοῦ σφᾶς
μὴ λεληθέναι. Λέληθε γὰρ αὐτούς, ἧ τε θανατῶσι καὶ ἧ ἀ-
ξιοί εἰσι θανάτου καὶ οἴου θανάτου οἱ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφοι.
Εἶπωμεν γάρ, Ἰέφῃ, πρὸς ἡμᾶς αὐτούς χαίρειν εἰπόντες ἐ-
κείνοις. Ἐγούμεθά τι τὸν θάνατον εἶναι;

—Πάνυ γε, ἔφη ὑπολαβὼν ὁ Σιμμίας.

—Ἄρα μὴ ἄλλο τι ἢ τὴν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος
ἀπαλλαγὴν; Καὶ εἶναι τοῦτο τὸ τεθάναι, χωρὶς μὲν ἀπὸ τῆς
ψυχῆς ἀπαλλαγὴν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ σῶμα γεγονέναι, χωρὶς
δὲ τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλαγεῖσθαι αὐτὴν καθ' αὐ-
τὴν εἶναι; Ἄρα μὴ ἄλλο τι ἢ ὁ θάνατος ἢ τοῦτο;

—Οὐκ, ἀλλὰ τοῦτο, ἔφη.

—Σκέψαι δὴ, ὦ ἀγαθέ. ἂν ἄρα καὶ σοὶ ξυνδοκῆ ἄπερ
ἐμοί· ἐκ γὰρ τούτων Ἰμαῖλλον οἶμαι ἡμᾶς εἰσεσθαι, περὶ ὧν
σκοποῦμεν. Φαίνεται σοι φιλοσόφου ἀνδρὸς εἶναι ἐσπουδακέ-
ναι περὶ τὰς ἡδονὰς καλουμένας τὰς τοιαύσδε οἴον σίτων καὶ
ποτῶν;

—Ἦκιστα, ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Σιμμίας.

—Τί δέ; Τὰς τῶν ἀφροδισίων;

—Οὐδαμῶς.

—Τί δέ; Τὰς ἄλλας τὰς περὶ τὸ σῶμα θεραπείας δο-
κεῖ σοι ἐντίμους ἡγεῖσθαι ὁ τοιοῦτος; Οἷον ἱματίων διαφε-
ρόντων κτήσεις καὶ ὑποδημάτων καὶ τοὺς ἄλλους καλλωπι-
σμούς τοὺς περὶ τὸ σῶμα πότερον τιμᾶν δοκεῖ σοι ἢ ἀτιμά-
ζειν, καθ' ὅσον μὴ ἰπολλὴ ἀνάγκη μετέχειν αὐτῶν;

—Ἀτιμάζειν ἐμοίγε δοκεῖ, ἔφη, ὅ γε ὡς ἀληθῶς φιλό-
σοφος.

—Οὐκοῦν ὅλως δοκεῖ σοι, ἔφη, ἢ τοῦ τοιούτου πραγμα-

τεία οὐ περὶ τὸ σῶμα εἶναι, ἀλλὰ καθ' ὅσον δύναται ἀφεστάναι αὐτοῦ, πρὸς δὲ τὴν ψυχὴν τετράφθαι ;

—Ἐμοιγε.

65 —Ἄρ' οὖν πρῶτον μὲν ἐν τοῖς τοιούτοις δῆλός ἐστιν ὁ φιλόσοφος ἀπολύων ὅτι Ἰμάλιστα τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς τοῦ σώματος κοινωνίας διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ;

—Φαίνεται.

—Καὶ δοκεῖ γέ που, ὦ Σιμμία, τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις, ὃ μὴδὲν ἠδὲ τῶν τοιούτων, μὴδὲ μετέχει αὐτῶν, οὐκ ἄξιον εἶναι ζῆν, ἀλλ' ἐγγύς τι τείνειν τοῦ τεθνάναι ὁ μὴδὲν φροντίζων τῶν ἡδονῶν, αἱ διὰ τοῦ σώματος εἰσιν ;

—Πάνυ μὲν οὖν ἀληθῆ λέγεις. ✓

10.—Τί δὲ δὴ περὶ αὐτὴν τὴν τῆς φρονήσεως κτῆσιν ; Πότερον ἐμπόδιον τὸ σῶμα ἢ οὐ, ἐάν τις αὐτὸ ἐν τῇ ζητήσει κοινωνὸν συμπαραλαμβάνῃ ; Οἷον τὸ τοιόνδε Ἰλέγω· ἄρα ἔχει ἀλήθειάν τινα ὄψις τε καὶ ἀκοή τοῖς ἀνθρώποις, ἢ τὰ γε τοιαῦτα καὶ οἱ ποιηταὶ ἡμῖν αἰεθρυλοῦσιν, ὅτι οὐτ' ἀκούομεν ἀκριβές οὐδὲν οὔτε ὑρῶμεν ; Καίτοι εἰ αὐταὶ τῶν περὶ τὸ σῶμα αἰσθήσεων μὴ ἀκριβεῖς εἰσι, μὴδὲ σαφεῖς, σχολῆ αἰ γε ἄλλαι· πᾶσαι γάρ που τούτων φαυλότεραί εἰσιν· ἢ σοὶ οὐ δοκοῦσιν ;

—Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

—Πότε οὖν, ἢ δ' ὅς, ἡ ψυχὴ τῆς ἀληθείας ἄπτεται ; Ὁταν μὲν γὰρ μετὰ τοῦ σώματος ἐπιχειρῆ τι σκοπεῖν, δῆλον, ὅτι τότε ἐξαπατᾶται ὑπ' αὐτοῦ.

γ I.—Ἀληθῆ λέγεις.

—Ἄρ' οὖν οὐκ ἐν τῷ λογίζεσθαι, εἴπερ που ἄλλοθι, κατάδηλον αὐτῇ γίγνεται τι τῶν ὄντων ;

—Ναί.

—Λογίζεται δὲ γέ που τότε κάλλιστα, ὅταν αὐτὴν τοῦ-

των μηδὲν παραλυπῆ, μήτε ἀκοή μήτε ὄψις μήτε ἀλγηδῶν
μηδέ τις ἡδονή, ἀλλ' ὅ τι μάλιστα αὐτὴ καθ' αὐτὴν γίγνηται
ἕωσα χαιρεῖν τὸ σῶμα καί, καθ' ὅσον δύναιται, μὴ κοινωνοῦ-
σα αὐτῷ μηδ' ἀπτομένη ὀρέγεται τοῦ ὄντος.

—Ἔστι ταῦτα.

—Οὐκοῦν καὶ ἐνταῦθα ἡ τοῦ φιλοσόφου ψυχὴ μάλιστα
Ἰάτιμάζει τὸ σῶμα καὶ φεύγει ἀπ' αὐτοῦ, ζητεῖ δὲ αὐτὴ καθ'
αὐτὴν γίγνεσθαι ;

✓—Φαίνεται.

—Τί δὲ δὴ τὰ τοιαῦτα, ὦ Σιμμία ; Φαμέν τι εἶναι δίκαιον
αὐτὸ ἢ οὐδέν ;

—Φαμέν μέντοι, νῆ Δία.

—Καὶ καλὸν γέ τι καὶ ἀγαθόν ;

—Πῶς δ' οὐ ;

—Ἦδη οὖν πρότερον τι τῶν τοιούτων τοῖς ὀφθαλμοῖς
εἶδες ;

—Οὐδαμῶς, ἦ δ' ὅς.

—Ἄλλ' ἄλλη τινὴ αἰσθήσει τῶν διὰ τοῦ σώματος ἐφήψω
αὐτῶν ; Λέγω δὲ περὶ πάντων, οἷον μεγέθους πέρι, ὑγείας,
ἰσχύος καὶ τῶν ἄλλων ἐνὶ λόγῳ ἀπάντων τῆς οὐσίας, ὃ Ἰτυγ-
χάνει ἕκαστον ὄν· ἄρα διὰ τοῦ σώματος αὐτῶν τὸ ἀληθέστα-
τον θεωρεῖται, ἢ ὧδε ἔχει· ὅς ἂν μάλιστα ἡμῶν καὶ ἀκριβέ-
στατα παρασκευάσῃται αὐτὸ ἕκαστον διανοηθῆναι, περὶ οὗ
σκοπεῖ, οὗτος ἂν ἐγγύτατα ἴοι τοῦ γινῶναι ἕκαστον ;

—Πάνυ μὲν οὖν.

—Ἄρ' οὖν ἐκεῖνος ἂν τοῦτο ποιήσῃε καθαρῶτατα, ὅς-
τις ὅ τι μάλιστα αὐτῇ τῇ διανοίᾳ ἴοι ἐφ' ἕκαστον μήτε τὴν
ὄψιν παρατιθέμενος ἐν τῷ διανοεῖσθαι μήτε τινὰ ἄλλην αἰ-
σθησιν ἐφέλκων μηδεμίαν ἰμετὰ τοῦ λογισμοῦ, ἀλλ' αὐτῇ καθ'
αὐτὴν εἰλικρινεῖ τῇ διανοίᾳ χρώμενος αὐτὸ καθ' αὐτὸ εἰλικρι-
νὲς ἕκαστον ἐπιχειροῖ θηρεύειν τῶν ὄντων ἀπαλλαγεῖς ὅ τι

μάλιστα ὀφθαλμῶν τε καὶ ὠτων καί, ὡς ἔπος εἶπειν, ζύμπαντος τοῦ σώματος ὡς ταράττοντος καὶ οὐκ ἑῶντος τὴν ψυχὴν κτήσασθαι ἀλήθειάν τε καὶ φρόνησιν, ὅταν κοινωνῇ; Ἄρ' οὐχ οὗτός ἐστιν, ὦ Σιμμία, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, ὁ τευξόμενος τοῦ ὄντος;

— Ὑπερφυῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὡς ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες.

β 11. — Οὐκοῦν ἀνάγκη, Ἰἔφη, ἐκ πάντων τούτων παρίστασθαι δόξαν τοιανδε τινὰ τοῖς γνησίως φιλοσόφοις, ὥστε καὶ πρὸς ἀλλήλους τοιαῦτα ἅττα λέγειν, ὅτι κινδυνεύει τοι ὡσπερ ἄτραπός τις ἐκφέρειν ἡμᾶς μετὰ τοῦ λόγου ἐν τῇ σκάφει, ὅτι, ἕως ἂν τὸ σῶμα ἔχωμεν καὶ συμπεφυρμένη ἢ ἡμῶν ἢ ψυχὴ μετὰ τοῦ τοιοῦτου κακοῦ, οὐ μὴ ποτε κτησώμεθα ἰκανῶς, οὐ ἐπιθυμοῦμεν· φαμέν δὲ τοῦτο εἶναι τὸ ἀληθές. Μυρίας μὲν γὰρ ἡμῖν ἀσχολίας παρέχει τὸ σῶμα διὰ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν· ἔτι δέ, ἂν Ἰτινες νόσοι προσπέσωσιν, ἐμποδίζουσιν ἡμῶν τὴν τοῦ ὄντος θήραν. Ἐρώτων δὲ καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ φόβων καὶ εἰδώλων παντοδαπῶν καὶ φλυαρίας ἐμπίπλησιν ἡμᾶς πολλῆς, ὥστε τὸ λεγόμενον ὡς ἀληθῶς τῷ ὄντι ὑπ' αὐτοῦ οὐδὲ φρονῆσαι ἡμῖν ἐγγίγνεται οὐδέποτε οὐδέν. Καὶ γὰρ πολέμους καὶ στάσεις καὶ μάχας οὐδὲν ἄλλο παρέχει ἢ τὸ σῶμα καὶ αἱ τούτου ἐπιθυμίαι· διὰ γὰρ τὴν τῶν χρημάτων κτήσιν πάντες οἱ πόλεμοι γίνονται, τὰ δὲ χρήματα ἀναγκαζόμεθα κτᾶσθαι διὰ τὸ Ἰσῶμα δουλεύοντες τῇ τούτου θεραπείᾳ· καὶ ἐκ τούτου ἀσχολίαν ἄγομεν φιλοσοφίας πέρι διὰ πάντα ταῦτα. Τὸ δ' ἔσχατον πάντων, ὅτι, ἐάν τις ἡμῖν καὶ σχολὴ γένηται ἀπ' αὐτοῦ καὶ τραπώμεθα πρὸς τὸ σκοπεῖν τι, ἐν ταῖς ζητήσεσιν αὐτῷ πανταχοῦ παραπίπτων θόρυβον παρέχει καὶ ταραχὴν καὶ ἐκπλήττει, ὥστε μὴ δύνασθαι ὑπ' αὐτοῦ καθορᾶν τάληθές. Ἄλλὰ τῷ ὄντι ἡμῖν δέδεικται, ὅτι, εἰ μέλλομέν ποτε κα-

θαρῶς τι εἴσεσθαι ἀπαλλακτέον αὐτοῦ καὶ αὐτῇ τῇ ψυχῇ
 θεατέον ἰαυτὰ τὰ πράγματα· καὶ τότε, ὡς εἰσιν, ἡμῖν ἔσται, ε
 οὐ ἐπιθυμοῦμέν τε καὶ φαμεν ἔρασταί εἶναι, φρονήσεως, ἐπει-
 δὴν τελευτήσωμεν, ὡς ὁ λόγος σημαίνει, ζῶσι δὲ οὐ. Εἰ γὰρ
 μὴ οἶόν τε μετὰ τοῦ σώματος μηδὲν καθαρῶς γινῶναι, δυσὶν
 θάτερον, ἢ οὐδαμοῦ ἔστι κτήσασθαι τὸ εἰδέναί ἢ τελευτήσα-
 σιν· τότε γὰρ αὐτῇ καθ' αὐτὴν ἡ ψυχὴ ἔσται ἰχωρὶς τοῦ σώ- 67
 ματος, πρότερον δ' οὐ. Καὶ ἐν ᾧ ἂν ζῶμεν, οὕτως, ὡς εἰσιν,
 ἐγγυτάτω ἐσόμεθα τοῦ εἰδέναί, ἐὰν ὁ τι μάλιστα μηδὲν ὀμι-
 λῶμεν τῷ σώματι μηδὲ κοινωνῶμεν, ὅ τι μὴ πᾶσα ἀνάγκη,
 μηδὲ ἀναπιμπλώμεθα τῆς τούτου φύσεως, ἀλλὰ καθαρεύο-
 μεν ἀπ' αὐτοῦ, ἕως ἂν ὁ θεὸς αὐτὸς ἀπολύσῃ ἡμᾶς· καὶ οὕτω
 μὲν καθαρὸι ἀπαλλαττόμενοι τῆς τοῦ σώματος ἀφροσύνης,
 ὡς τὸ εἶκόσ, μετὰ τοιαύτων τε ἐσόμεθα καὶ γνωσόμεθα δι'
 ἡμῶν αὐτῶν πᾶν τὸ εἰλικρινές. Τοῦτο δ' ἔστιν ἴσως ἰτὸ ἀλη- β
 θές· μὴ καθαρῶ γὰρ καθαρῶ ἐφάπτεσθαι μὴ οὐ θεμιτὸν ἦ.
 Τοιαῦτα οἶμαι, ὦ Συμμία, ἀναγκαῖον εἶναι πρὸς ἀλλήλους
 λέγειν τε καὶ δοξάζειν πάντας τοὺς ὀρθῶς φιλομαθεῖς. Ἡ οὐ
 δοκεῖ σοι οὕτως;

— Παντός γε μᾶλλον, ὦ Σώκρατες.

12.— Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ ταῦτα ἀληθῆ, ὦ ἐ-
 ταῖρε, πολλὴ ἐλπίς ἀφικομένῳ, οἷ ἐγὼ πορεύομαι, ἐκεῖ ἰκα-
 νῶς, εἴπερ που ἄλλοθι, κτήσασθαι τοῦτο, οὐ ἔνεκα ἢ πολλῇ
 πραγματείᾳ ἡμῖν ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ γέγονεν, ὥστε ἢ γε
 ἀποδημία ἢ νῦν μοι ἰπροστεταγμένη μετὰ ἀγαθῆς ἐλπίδος γί- γ
 γνεται καὶ ἄλλῳ ἀνδρὶ, ὃς ἠγεῖται οἱ παρεσκευάσθαι τὴν διά-
 νοιαν ὥσπερ κεκαθαυμένην.

— Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Συμμίας.

— Κάθαρσις δὲ εἶναι ἄρα οὐ τοῦτο ζυμβαίνει, ὅπερ πά-
 λαι ἐν τῷ λόγῳ λέγεται, τὸ χωρίζειν, ὅ τι μάλιστα ἀπὸ τοῦ

σώματος τὴν ψυχὴν καὶ ἐθίσει αὐτὴν καθ' αὐτὴν πανταχόθεν ἐκ τοῦ σώματος συναγείρεσθαι τε καὶ ἀθροίζεσθαι καὶ οἰκεῖν κατὰ τὸ δυνατόν καὶ ἐν τῷ νῦν παρόντι καὶ ἐν τῷ ἔπειτα μόνῃ καθ' ἑαυτὴν ἐκλυομένην ὡσπερ ἐκ δεσμῶν ἐκ τοῦ σώματος ;

✓ — Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. ✓

— Οὐκοῦν τοῦτό γε θάνατος ὀνομάζεται, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος ;

— Παντάπασι γε, ἦ δ' ἔς.

— Λύειν δέ γε αὐτὴν, ὡς φαμεν, προθυμοῦνται αἰετὰ μάλιστα καὶ μόνοι οἱ φιλοσοφοῦντες ὀρθῶς, καὶ τὸ μελέτημα αὐτὸ τοῦτό ἐστι τῶν φιλοσόφων, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος ἢ οὐ ;

— Φαίνεται.

ε — Οὐκοῦν, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἔλεγον, γελοῖον ἂν εἴη ἄνδρα παρασκευάζονθ' ἑαυτὸν ἐν τῷ βίῳ ὅ τι ἐγγυτάτω ἴδοντα τοῦ τεθνάναι οὕτω ζῆν, ἅπειθ' ἤκοντος αὐτῷ τούτου ἀγανακτεῖν ;

— Γελοῖον πῶς δ' οὐ ;

68 — Τῷ ὄντι ἄρα, ἔφη, ὦ Σιμμία, οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες ἀποθνήσκουσιν μελετῶσι, καὶ τὸ τεθνάναι ἤκιστα αὐτοῖς ἀνθρώπων φοβερὸν. Ἐκ τῶνδε δὲ σκόπει. Εἰ γὰρ διαβέβληνται μὲν πανταχῇ τῷ σώματι, αὐτὴν δὲ καθ' αὐτὴν ἐπιθυμοῦσι τὴν ψυχὴν ἔχειν, τούτου δὲ γιγνομένου εἰ φοβοῦντο καὶ ἀγανακτοῦσιν, οὐ πολλὴ ἂν ἀλογία εἴη, εἰ μὴ ἄσμενοι ἐκεῖσε ἴοιεν, οἱ ἀφικομένοις ἐλπίς ἐστίν, οὐ Ἰδιὰ βίου ἤρων, τυχεῖν—ἤρων δὲ φρονήσεως—ὃ τε διεβέβληντο, τούτου ἀπηλλάχθαι συνόντος αὐτοῖς ; Ἡ ἀνθρωπίνων μὲν παιδικῶν καὶ γυναικῶν καὶ υἰέων ἀποθανόντων πολλοὶ δὴ ἐκόντες ἠθέλησαν εἰς Ἄιδου μετελθεῖν ὑπὸ ταύτης ἀγόμενοι τῆς ἐλπίδος, τῆς τοῦ ὄψεσθαι τε ἐκεῖ, ὧν ἐπεθύμουν, καὶ συνέσεσθαι φρονήσεως δὲ ἄρα τις τῷ ὄντι ἐρῶν καὶ λαβῶν σφόδρα τὴν αὐτὴν ταύτην ἐλπίδα, μηδαμοῦ ἄλλοθι ἐντεύξεσθαι αὐτῇ ἀξίως λόγου ἢ ἐν Ἄιδου.

ἀγανακτήσει τε Ἰάποθνήσκων καὶ οὐκ ἄσμενος εἶσιν αὐτόσε ;
 Οἴεσθαί γε χρή, ἐάν τῶ ὄντι γε ἦ, ὦ ἑταῖρε, φιλόσοφος· σφό-
 δρα γὰρ αὐτῶ ταῦτα δόξει, μῆδαμοῦ ἄλλοθι καθαρῶς ἐντεύ-
 ξεσθαι φρονήσει ἀλλ' ἢ ἐκεῖ. Εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ὅπερ
 ἄρτι ἔλεγον, οὐ πολλῆ ἂν ἀλογία εἴη, εἰ φοβοῖτο τὸν θάνα-
 τον ὁ τοιοῦτος ;

—Πολλῆ μέντοι, νῆ Δία, ἦ δ' ὅς.

β

✓ 13.—Οὐκοῦν ἰκανόν σοι τεκμήριον, ἔφη, τοῦτο ἀνδρός,
 ὃν ἂν ἴδῃς ἀγανακτοῦντα μέλλοντα ἀποθανεῖσθαι, ὅτι οὐκ
 ἄρ' ἦν φιλόσοφος, ἀλλὰ τις φιλοσώματος ; Ὁ αὐτὸς δὲ Ἴπου
 οὗτος τυγχάνει ὢν καὶ φιλοχρήματος καὶ φιλότιμος, ἦτοι τὰ
 ἕτερα τούτων ἢ ἀμφότερα.

—Πάνυ, ἔφη, ἔχει οὕτως, ὡς λέγεις.

—Ἄρ' οὖν, ἔφη, ὦ Συμμία, οὐ καὶ ἡ ὀνομαζομένη ἀν-
 δρεία τοῖς οὕτω διακειμένοις μάλιστα προσήκει ;

—Πάντως δήπου, ἔφη.

—Οὐκοῦν καὶ ἡ σωφροσύνη, ἦν καὶ οἱ πολλοὶ ὀνομά-
 ζουσι σωφροσύνην, τὸ περὶ τὰς ἐπιθυμίας μὴ ἐπτοῆσθαι, ἀλλ'
 ὀλιγῶρος ἔχειν καὶ κοσμίως, ἄρ' οὐ ταῦτοις μόνοις προσήκει,
 τοῖς μάλιστα τοῦ σώματος ὀλιγῶρουσί τε καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ
 Ἰζῶσιν ;

δ

—Ἄνάγκη, ἔφη.

—Εἰ γὰρ ἐθέλεις, ἦ δ' ὅς, ἐννοῆσαι τὴν γε τῶν ἄλλων
 ἀνδρείαν τε καὶ σωφροσύνην, δόξει σοι εἶναι ἀτοπος.

—Πῶς δὴ, ὦ Σώκρατες ;

—Οἴσθα, ἦ δ' ὅς, ὅτι τὸν θάνατον ἠγοῦνται πάντες οἱ
 ἄλλοι τῶν μεγάλων κακῶν εἶναι ;

—Καὶ μάλα, ἔφη.

—Οὐκοῦν φόβῳ μειζόνων κακῶν ὑπομένουσιν αὐτῶν οἱ
 ἀνδρεῖοι τὸν θάνατον, ὅταν ὑπομένωσιν. ;

—Ἔστι ταῦτα.

—Τῷ δεδιέναι ἄρα καὶ δεεὶ ἀνδρεῖοὶ εἰσι πάντες πληροὶ φιλόσοφοι· καίτοι ἀλογόν γε δεεὶ τινὰ καὶ δειλίαν ἀνδρεῖον εἶναι.

ε —Πάνυ Ἰ μὲν οὖν.

—Τί δέ ; Οἱ κόσμιοι αὐτῶν οὐ ταῦτόν τοῦτο πεπόνθησιν, ἀκολασία τινὶ σώφρονές εἰσιν ; Καίτοι φαμέν γε ἀδύνατον εἶναι, ἀλλ' ὅμως αὐτοῖς συμβαίνει τούτῳ ὅμοιον τὸ πάθος τὸ περὶ ταύτην τὴν εὐήθη σωφροσύνην· φοβούμενοι γὰρ ἐτέρων ἡδονῶν στερηθῆναι καὶ ἐπιθυμοῦντες ἐκείνων, ἄλλων ἀπέχονται ὑπ' ἄλλων κρατούμενοι. Καίτοι καλοῦσί γε ἀκολασίαν τὸ ὑπὸ Ἰ τῶν ἡδονῶν ἄρχεσθαι, ἀλλ' ὅμως συμβαίνει αὐτοῖς κρατουμένοις ὑφ' ἡδονῶν κρατεῖν ἄλλων ἡδονῶν. Τοῦτο δ' ὅμοιόν ἐστιν ᾧ νῦν δὴ ἐλέγετο, τῷ τρόπον τινὰ δι' ἀκολασίαν αὐτοὺς σεσωφρονίσθαι.

—Ἔοικε γάρ.

β —Ὁ μακάριε Σιμμία, μὴ γὰρ οὐχ αὕτη ἦ ἡ ὀρθὴ πρὸς ἀρετὴν ἀλλαγὴ, ἡδονὰς πρὸς ἡδονὰς καὶ λύπας πρὸς λύπας καὶ φόβον πρὸς φόβον καταλλάττεσθαι καὶ μείζω πρὸς ἐλάττω, ὡσπερ νομίσματα, ἀλλ' ἦ ἐκεῖνο μόνον τὸ νόμισμα ὀρθόν, ἀντὶ οὗ δεῖ ἅπαντα ταῦτα καταλλάττεσθαι, Ἰ φρόνησις· καὶ τούτου μὲν πάντα καὶ μετὰ τούτου ὠνοούμενά τε καὶ πιπρασκόμενα τῷ ὄντι ἦ, καὶ ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη καὶ ξυλλήβδην ἀληθοῦς ἀρετῆ, μετὰ φρονήσεως, καὶ προσγιγνομένων καὶ ἀπογιγνομένων καὶ ἡδονῶν καὶ φόβων καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν τοιούτων· χωριζόμενα δὲ φρονήσεως καὶ ἀλλαττόμενα ἀντὶ ἀλλήλων μὴ σκιαγραφία τις ἦ ἡ τοιαύτη ἀρετὴ καὶ τῷ ὄντι ἀνδραποδώδης τε καὶ οὐδὲν ὑγιές οὐδ' ἀληθές ἔχη, τὸ δ' ἀληθές τῷ ὄντι ἦ καθαρσίς τις τῶν τοιούτων πάντων, καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ Ἰ δικαιοσύνη καὶ ἀνδρεία καὶ αὕτη ἡ φρόνησις μὴ καθαρμός τις ἦ. Καὶ κινδυνεύουσι

καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἡμῖν οὗτοι καταστήσαντες οὐ φαῦλοι εἶναι, ἀλλὰ τῷ ὄντι πάσαι αἰνίττεσθαι, ὅτι, ὅς ἂν ἀμύητος καὶ ἀτέλεστος εἰς Ἄιδου ἀφίκηται, ἐν βορβόρῳ κείσεται, ὁ δὲ κεκαθαρμένος τε καὶ τετελεσμένος ἐκεῖσε ἀφικόμενος μετὰ θεῶν οἰκήσει. Εἰσὶ γὰρ δὴ, ὡς φασιν οἱ περὶ τὰς τελετὰς, ἀναρθηκοφόροι μὲν πολλοί, βάκχοι δὲ τε παῦροι· οὗτοι δ' εἰσὶ Ἰκατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν οὐκ ἄλλοι ἢ οἱ πεφιλοσοφηκότες ὀρθῶς. Ὡν δὴ καὶ ἐγὼ κατὰ γε τὸ δυνατόν οὐδὲν ἀπέλιπον ἐν τῷ βίῳ, ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ προθυμήθην γενέσθαι. Εἰ δ' ὀρθῶς προθυμήθην καὶ τι ἠνώσαμεν, ἐκεῖσε ἐλθόντες τὸ σαφὲς εἰσόμεθα, ἂν θεὸς ἐθέλῃ, ὀλίγον ὕστερον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ.

Ταῦτ' οὖν ἐγὼ, ἔφη, ὦ Συμμία τε καὶ Κέβης, ἀπολογοῦμαι, ὡς εἰκότως ὑμᾶς τε ἀπολείπων καὶ τοὺς ἐνθάδε δεσπότας οὐ χαλεπῶς φέρω οὐδ' ἀγανακτῶ ἠγούμενος κάκει Ἰοῦδὲν ἦττον ἢ ἐνθάδε δεσπόταις τε ἀγαθοῖς ἐντεύξεσθαι καὶ ἐταίροις· τοῖς δὲ πολλοῖς ἀπιστίαν παρέχει. Εἴ τι οὖν ὑμῖν πιθανώτερός εἰμι ἐν τῇ ἀπολογίᾳ ἢ τοῖς Ἀθηναίων δικασταῖς, εὖ ἂν ἔχοι.

14. Εἰπόντος δὴ τοῦ Σωκράτους ταῦτα ὑπολαβὼν ὁ Κέβης ἔφη· ὦ Σώκρατες, τὰ μὲν ἄλλα ἔμοιγε δοκεῖ καλῶς λέγεσθαι, τὰ δὲ περὶ τῆς Ἰψυχῆς πολλὴν ἀπιστίαν παρέχει τοῖς ἀνθρώποις, μὴ, ἐπειδὴν ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος, οὐδαμοῦ ἔτι ᾗ, ἀλλ' ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ διαφθείρηται τε καὶ ἀπολλύηται, ᾗ ἂν ὁ ἄνθρωπος ἀποθνήσκῃ· εὐθὺς ἀπαλλαττομένη τοῦ σώματος καὶ ἐκβαίνουσα ὥσπερ πνεῦμα ἢ καπνὸς διασκεδασθεῖσα οἴχηται διαπτομένη καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ᾗ. Ἐπεὶ, εἴπερ εἴη που αὐτὴ καθ' αὐτὴν συνηθροισμένη καὶ ἀπηλλαγμένη τούτων τῶν κακῶν, ὧν σὺ νῦν δὴ διῆλθες, πολλὴ ἂν ἐλπίς εἴη καὶ καλή, ὦ Ἰ Σώκρατες, ὡς ἀληθὴ ἔστιν, ἃ σὺ λέγεις. Ἀλλὰ τοῦτο δὴ ἴσως οὐκ ὀλίγης παραμυθίας δεῖται καὶ πίστεως, ὡς

ἔστι τε ἡ ψυχὴ ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου καὶ τινα δύναμιν ἔχει καὶ φρόνησιν.

— Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις, ὁ Σωκράτης, ὃ Κέβης. Ἀλλὰ τί δὴ ποιῶμεν; Ἡ περὶ αὐτῶν τούτων βούλει διαμυθολογῶμεν εἴτε εἰκὸς οὕτως ἔχειν εἴτε μῆ;

— Ἐγὼ γοῦν, ἔφη ὁ Κέβης, ἠδέως ἂν ἀκούσαιμι, ἦντινα δόξαν ἔχεις περὶ αὐτῶν.

γ Οὐκ οὖν γ' ἂν οἶμαι, ἡ δ' ὅς ὁ Σωκράτης, εἰπεῖν τινα νῦν ἀκούσαντα οὐδ' εἰ Ἰκωμφοδιοποῖός εἶη, ὡς ἀδολεσχῶ καὶ οὐ περὶ προσηκόντων τοὺς λόγους ποιῶμαι. Εἰ οὖν δοκεῖ, χρὴ διασκοπεῖσθαι.

15. Σκεψώμεθα δὲ αὐτὸ τῆδέ πη, εἴτ' ἄρα ἐν "Αἰδοῦ εἰσὶν αἱ ψυχαὶ τελευτησάντων τῶν ἀνθρώπων εἴτε καὶ οὐ. Παλαιὸς μὲν οὖν ἔστι τις λόγος, οὗ μεμνήμεθα, ὡς εἰσὶν ἐνθένδε ἀφικόμεναι ἐκεῖ καὶ πάλιν γε δεῦρο ἀφικνοῦνται καὶ γίνονται ἐκ τῶν τεθνεώτων. Καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, πάλιν γίνεσθαι ἐκ τῶν ἀποθανόντων τοὺς ζῶντας, ἄλλο τι ἢ εἶεν ἂν αἱ δ Ιψυχὰς ἡμῶν ἐκεῖ; Οὐ γὰρ ἂν που πάλιν ἐγίγνοντο μὴ οὔσαι, καὶ τοῦτο ἰκανὸν τεκμήριον τοῦ ταῦτ' εἶναι, εἰ τῶ ὄντι φανερόν γίγνοιτο, ὅτι οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν γίνονται οἱ ζῶντες ἢ ἐκ τῶν τεθνεώτων. Εἰ δὲ μὴ ἔστι τοῦτο, ἄλλου ἂν τουδέοι λόγου.

— Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Κέβης.

ε — Μὴ τοίνυν κατ' ἀνθρώπων, ἡ δ' ὅς, σκόπει μόνον τοῦτο, εἰ βούλει ῥᾶον μαθεῖν, ἀλλὰ καὶ κατὰ ζῴων πάντων καὶ φυτῶν, καὶ ξυλλήβδην ὅσα περ ἔχει γένεσιν, περὶ πάντων ἴδωμεν, ἄρ' οὕτως γίγνεται πάντα, οὐκ Ἰάλλοθεν ἢ ἐκ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία, ὅσοις τυγχάνει ὄν τοιοῦτόν τι, οἷόν τὸ καλὸν τῶ ἀίσχυρῶ ἐναντίον που καὶ δίκαιον ἀδίκῳ, καὶ ἄλλα δὴ μυρία οὕτως ἔχει. Τοῦτο οὖν σκεψώμεθα, ἄρα ἀναγκαῖον,

ὅσας ἔστι τι ἐναντίον, μηδαμῶθεν ἄλλοθεν αὐτὸ γίνεσθαι ἢ ἐκ τοῦ αὐτῷ ἐναντίου· οἷον ὅταν μείζον τι γίγηται, ἀνάγκη που ἐξ ἐλάττονος ὄντος πρότερον ἔπειτα μείζον γίνεσθαι ;

—Ναί. Υ

—Οὐκοῦν κὰν ἐλαττον γίγηται, ἐκ μείζονος ὄντος πρότερον Ἰϋστερον ἐλαττον γενήσεται ;

—Ἔστιν οὕτω, ἔφη.

—Καὶ μὴν ἐξ ἰσχυροτέρου γε τὸ ἀσθενέστερον καὶ ἐκ βραδυτέρου τὸ θᾶπτον ;

—Πάνυ γε.

—Τί δέ ; Ἄν τι χεῖρον γίγηται, οὐκ ἐξ ἀμείνονος, καὶ ἂν δικαιότερον, ἐξ ἀδικωτέρου ;

—Πῶς γὰρ οὐ ;

—Ἰκανῶς οὖν, ἔφη, ἔχομεν τοῦτο, ὅτι πάντα οὕτω γίνεσθαι, ἐξ ἐναντίων τὰ ἐναντία πράγματα ;

—Πάνυ γε.

—Τί δ' αὖ ; Ἔστι τι καὶ τοιόνδε ἐν αὐτοῖς, οἷον μεταξὺ ἀμφοτέρων πάντων τῶν ἐναντίων δυοῖν ὄντων, δύο γενέσεις, ἀπὸ μὲν τοῦ ἑτέρου ἰεπὶ τὸ ἕτερον, ἀπὸ δ' αὐτοῦ ἑτέρου πάλιν ἐπὶ τὸ ἕτερον. Μείζονος γὰρ πράγματος καὶ ἐλάττονος μεταξὺ αὐξήσις καὶ φθίσις, καὶ καλοῦμεν οὕτω τὸ μὲν αὐξάνεσθαι, τὸ δὲ φθίνειν ;

—Ναί, ἔφη.

—Οὐκοῦν καὶ διακρίνεσθαι καὶ συγκρίνεσθαι, καὶ ψύχεσθαι καὶ θερμαίνεσθαι, καὶ πάντα οὕτω, κὰν εἰ μὴ χρώμεθα τοῖς ὀνόμασιν ἐνιαχοῦ, ἀλλ' ἔργῳ γοῦν πανταχοῦ οὕτως ἔχειν ἀναγκαῖον, γίνεσθαι τε αὐτὰ ἐξ ἀλλήλων γένεσίν τε εἶναι ἐξ ἑκατέρου εἰς ἀλλήλα ;

—Πάνυ μὲν οὖν, ἦ δ' ὅς.

γ ✓ 16.—Τί οὖν ; ἔφη. Τῷ Ἰζῆν ἐστί τι ἐναντίον, ὡσπερ τῷ ἐρρηγορέναι τὸ καθεύδειν ;

—Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

—Τί ;

—Τὸ τεθνήσκειν, ἔφη.

—Οὐκοῦν ἐξ ἀλλήλων τε γίγνεται ταῦτα, εἴπερ ἐναντία ἐστί, καὶ αἱ γενέσεις εἰσὶν αὐτοῖν μεταξὺ δύο δυοῖν ὄντων ;

—Πῶς γὰρ οὐ ;

—Τὴν μὲν τοίνυν ἐτέραν συζυγίαν, ὧν νῦν δὴ ἔλεγον, ἐγώ σοι, ἔφη, ἐρῶ, ὁ Σωκράτης, καὶ αὐτὴν καὶ τὰς γενέσεις· σὺ δὲ μοι τὴν ἐτέραν. Λέγω δὲ τὸ μὲν καθεύδειν, τὸ δὲ ἐρρηγορέναι, καὶ ἐκ τοῦ καθεύδειν τὸ ἐρρηγορέναι γίνεσθαι καὶ ἐκ τοῦ ἐρρηγορέναι ἰτὸ καθεύδειν, καὶ τὰς γενέσεις αὐτοῖν τὴν μὲν καταδαρθάνειν εἶναι, τὴν δ' ἀνεγείρεσθαι. Ἰκανῶς σοι, ἔφη, ἢ οὐ ;

—Πάνυ μὲν οὖν.

—Λέγε δὴ μοι καὶ σὺ, ἔφη, οὕτω περὶ ζωῆς καὶ θανάτου. Οὐκ ἐναντίον μὲν φῆς τῷ ζῆν τὸ τεθνήσκειν εἶναι ;

—Ἐγωγε.

—Γίνεσθαι δὲ ἐξ ἀλλήλων ;

—Ναί.

—Ἐξ οὖν τοῦ ζῶντος τί τὸ γιγνόμενον ;

—Τὸ τεθνηκόσ, ἔφη.

—Τί δέ, ἢ δ' ὅς, ἐκ τοῦ τεθνεώτος ;

—Ἀναγκαῖον, ἔφη, ὁμολογεῖν, ὅτι τὸ ζῶν.

—Ἐκ τῶν τεθνεώτων ἄρα, ὦ Κέβης, τὰ ζῶντά τε καὶ οἱ ζῶντες γίνονται ;

ε I—Φαίνεται, ἔφη.

—Εἰσὶν ἄρα, ἔφη, αἱ ψυχαὶ ἡμῶν ἐν Ἄιδου.

—Ἐοικεν.

—Οὐκοῦν καὶ τοῖν γενεσέοιν τοῖν περὶ ταῦτα ἢ γ' ἐτέ-

ρα σαφῆς οὐσα τυγχάνει ; Τὸ γὰρ ἀποθνήσκειν σαφές δήπου, ἢ οὐ ;

— Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

— Πῶς οὖν, ἦ δ' ὅς, ποιήσομεν ; Οὐκ ἀνταποδώσωμεν τὴν ἐναντίαν γένεσιν, ἀλλὰ ταύτη χωλὴ ἔσται ἢ φύσις ; Ἡ ἀνάγκη ἀποδοῦναι τῷ ἀποθνήσκειν ἐναντίαν τινὰ γένεσιν ;

— Πάντως που, ἔφη.

— Τίνα ταύτην ;

— Τὸ ἀναβιώσκεσθαι.

⊖ — Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, εἴπερ ἔστι τὸ ἀναβιώσκεσθαι, ἐκ τῶν τεθνεώτων ἂν εἴη γένεσις εἰς τοὺς Ἰζῶντας αὕτη, τὸ ἀναβιώσκεσθαι ;

72

— Πάνυ γε.

— Ὁμολογεῖται ἄρα ἡμῖν καὶ ταύτη τοὺς ζῶντας ἐκ τῶν τεθνεώτων γεγονέναι οὐδὲν ἤττον ἢ τοὺς τεθνεώτας ἐκ τῶν ζῶντων. Τούτου δὲ ὄντος ἱκανὸν που ἐδόκει τεκμήριον εἶναι, ὅτι ἀναγκαῖον τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς εἶναι που, ὅθεν δὴ πάλιν γίγνεσθαι.

— Δοκεῖ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐκ τῶν ὁμολογημένων ἀναγκαῖον οὕτως ἔχειν.

17.— Ἴδὲ τοίνυν οὕτως, ἔφη, ὦ Κέβης, ὅτι οὐδ' ἀδίκως ὁμολογήκαμεν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. Εἰ γὰρ μὴ αἰεὶ ἀνταποδιδόη τὰ ἕτερα τοῖς ἑτέροις γιγνόμενα, ὡσπερὶ κύκλω περιμόντα, ἀλλ' εὐθεῖά τις εἴη ἢ γένεσις ἐκ τοῦ ἑτέρου μόνον εἰς τὸ καπαντικρὺ καὶ μὴ ἀνακάμπτει πάλιν ἐπὶ τὸ ἕτερον μηδὲ καμπὴν ποιοῖτο, οἶσθ' ὅτι πάντα τελευτώντα τὸ αὐτὸ σχῆμα ἂν σχοίη καὶ τὸ αὐτὸ πάθος ἂν πάθοι καὶ παύσαιτο γιγνόμενα.

— Πῶς λέγεις ; ἔφη.

— Οὐδὲν χαλεπὸν, ἦ δ' ὅς, ἐννοῆσαι ὃ λέγω· ἀλλ' οἷον εἰ τὸ καταδαρθάνειν μὲν εἴη, τὸ δ' ἀνεγείρεσθαι μὴ ἀνταπο-

γ διδοίη ^{ἡγορημένον ἐν αὐτῷ} γιγνόμενον ἐκ τοῦ καθεύδοντος, οἷσθ' ὅτι τελευτῶντα πάντ' ἂν λῆρον Ἰτὸν Ἐνδυμίωνα ἀποδείξειε καὶ οὐδαμοῦ ἂν φαίνοιτο διὰ τὸ καὶ τᾶλλα πάντα ταῦτ' ἐκείνῳ πεπονθῆναι, καθεύδειν. Κἂν εἰ συγκρίνοιτο μὲν πάντα, διακρίνοιτο δὲ μή, ταχὺ ἂν τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου γεγονός εἴη, ἀόμοῦ πάντα χρήματα). Ὡσαύτως δέ, ὧ φίλε Κέβης, εἰ ἀποθνήσκοι μὲν πάντα, ὅσα τοῦ ζῆν μεταλάβοι, ἐπειδὴ δὲ ἀποθάνοι, μένοι ἐν τούτῳ τῷ σχήματι τὰ τεθνεῶτα καὶ μὴ πάλιν ἀναβιώσκειτο, ἄρ' οὐ πολλὴ ἀνάγκη τελευτῶντα πάντα τεθνάναι καὶ μηδὲν ζῆν; Εἰ γὰρ ἐκ Ἰ μὲν τῶν ἄλλων τὰ ζῶντα γίγνοιτο, τὰ δὲ ζῶντα θνήσκοι, τίς μηχανὴ μὴ οὐχὶ πάντα καταναλωθῆναι εἰς τὸ τεθνάναι;

—Οὐδὲ μία μοι δοκεῖ, ἔφη ὁ Κέβης, ὧ Σώκρατες, ἀλλὰ μοι δοκεῖς παντάπασιν ἀληθῆ λέγειν.

—Ἔστι γάρ, ἔφη, ὧ Κέβης, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, παντὸς μᾶλλον οὕτω, καὶ ἡμεῖς αὐτὰ ταῦτα οὐκ ἐξαπατῶμενοι ὁμολογοῦμεν. Ἄλλ' ἔστι τῷ ὄντι καὶ τὸ ἀναβιώσκεσθαι καὶ ἐκ τῶν τεθνεώτων τοὺς ζῶντας γίγνεσθαι καὶ τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς εἶναι [καὶ ταῖς μὲν ἀγαθαῖς Ἰ ἄμεινον εἶναι, ταῖς δὲ κακαῖς κάκιστον].

18.—Καὶ μὴν, ἔφη ὁ Κέβης ὑπολαβὼν, καὶ κατ' ἐκείνόν γε τὸν λόγον, ὧ Σώκρατες, εἰ ἀληθὴς ἐστίν, ὃν σὺ εἴωθας θαμὰ λέγειν, ὅτι ἡμῖν ἢ μάθησις οὐκ ἄλλο τι ἢ ἀνάμνησις τυγχάνει οὔσα, καὶ κατὰ τοῦτον ἀνάγκη που ἡμᾶς ἐν προτέρῳ τινὶ χρόνῳ μεμαθηκέναι, ἃ νῦν ἀναμιμνησκόμεθα. Τοῦτα δὲ ἀδύνατον, εἰ μὴ ἦν που ἡμῖν ἢ ψυχὴ, πρὶν ἐν τῷδε Ἰ τῷ ἀνθρώπινῳ εἶδει γενέσθαι· ὥστε καὶ ταύτη ἀθάνατον ἢ ψυχὴ τι ἔοικεν εἶναι.

—Ἀλλά, ὧ Κέβης, ἔφη ὁ Σιμμίας ὑπολαβὼν, ποῖαι τού-

των αἰ ἀποδείξεις ; Ὑπόμνησόν με· οὐ γὰρ σφόδρα ἐν τῷ παρόντι μέμνημαι.

—Ἐνὶ μὲν λόγῳ, ἔφη ὁ Κέβης, καλλίστῳ, ὅτι ἐρωτώμενοι οἱ ἄνθρωποι, ἐάν τις καλῶς ἐρωτᾷ, αὐτοὶ λέγουσι πάντα, ἢ ἔχει· καίτοι, εἰ μὴ ἐτύχχανεν αὐτοῖς ἐπιστήμη ἐνοῦσα καὶ ὀρθὸς λόγος, οὐκ ἂν οἰοί τ' ἦσαν τοῦτο ποιήσιν. Ἐπειτα, ἐάν τις ἐπὶ τὰ διαγράμματα Ἰάγῃ ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἐνταῦθα σαφέστατα ἀπογορεῖ, ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει. β

—Εἰ δὲ μὴ ταύτη γε, ἔφη, πείθη, ὦ Σιμμία, ὁ Σωκράτης, σκέψαι, ἂν τῆδέ πῃ σοι σκοπομένῳ συνδόξῃ. Ἄπιστεῖς γὰρ δὴ πῶς ἡ καλουμένη μάθησις ἀνάμνησις ἐστίν ;

—Ἄπιστῶ μὲν ἔγωγε, ἢ δ' ὅς ὁ Σιμμίαι, οὐ, αὐτὸ δὲ τοῦτο, ἔφη, δέομαι μαθεῖν, περὶ οὗ ὁ λόγος, ἀναμνησθῆναι. Καὶ σχεδόν γε, ἐξ ὧν Κέβης ἐπεχείρησε λέγειν, ἤδη μέμνημαι καὶ πείθομαι· οὐδὲν μεντὰν ἤττον ἀκούοιμι νῦν, πῇ σὺ ἐπεχείρησας λέγειν.

Ι—Τῆδ' ἔγωγε, ἢ δ' ὅς. Ὁμολογοῦμεν γὰρ δήπου, εἰ τις τι ἀναμνησθήσεται, δεῖν αὐτὸν τοῦτο πρότερόν ποτε ἐπίστασθαι ; γ

—Πάνυ γ', ἔφη.

—Ἄρ' οὖν καὶ τόδε ὁμολογοῦμεν, ὅταν ἐπιστήμη παραγίγηται τρόπῳ τοιούτῳ, ἀνάμνησιν εἶναι ; Λέγω δὲ τινα τρόπον τόνδε· ἐάν τις τι ἕτερον ἢ ἰδὼν ἢ ἀκούσας ἢ τινα ἄλλην αἴσθησιν λαβὼν μὴ μόνον ἐκείνο γινῶ, ἀλλὰ καὶ ἕτερον ἐννόησῃ, οὐ μὴ ἢ αὐτὴ ἐπιστήμη, ἀλλ' ἄλλη, ἄρα οὐχὶ τοῦτο δικαίως λέγομεν, ὅτι ἀνεμνήσθη, οὐ τὴν ἐννοίαν Ἰέλαβεν ; δ

—Πῶς λέγεις ;

—Οἷον τὰ τοιάδε· ἄλλη που ἐπιστήμη ἀνθρώπου καὶ λύρας.

—Πῶς γὰρ οὐ ;

—Οὐκοῦν οἶσθα, ὅτι οἱ ἐρασταί, ὅταν ἴδωσι λύραν ἢ

ιμάτιον ἢ ἄλλο τι, οἷς τὰ παιδικὰ αὐτῶν εἴωθε χρῆσθαι, πάσχοις τοῦτο ἔγνωσάν τε τὴν λύραν καὶ ἐν τῇ διανοίᾳ ἔλαβον τὸ εἶδος τοῦ παιδός, οὗ ἦν ἡ λύρα; Τοῦτο δέ ἐστιν ἀνάμνησις ὡσπερ γε καὶ Σιμμίαν τις ἰδὼν πολλάκις Κέβητος ἀνεμνήσθη καὶ ἄλλα πού μυρία τοιαῦτ' ἂν εἴη.

—Μυρία μέντοι, νῆ Δία, ἔφη ὁ Σιμμίας.

ε —Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, τὸ τοιοῦτον Ἰ ἀνάμνησις τίς ἐστι; Μάλιστα μέντοι, ὅταν τις τοῦτο πάθῃ περὶ ἐκεῖνα, ἃ ὑπὸ χρόνου καὶ τοῦ μὴ ἐπισκοπεῖν ἤδη ἐπελέληστο;

—Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

—Τί δέ; ἦ δ' ὅς ἐστιν ἵππον γεγραμμένον ἰδόντα καὶ λύραν γεγραμμένην ἀνθρώπου ἀναμνησθῆναι, καὶ Σιμμίαν ἰδόντα γεγραμμένον Κέβητος ἀναμνησθῆναι;

—Πάνυ γε.

—Οὐκοῦν καὶ Σιμμίαν ἰδόντα γεγραμμένον αὐτοῦ Σιμμίου ἀναμνησθῆναι;

74 —Ἔστι Ἰ μέντοι, ἔφη.

19.—Ἄρ' οὖν οὐ κατὰ πάντα ταῦτα συμβαίνει τὴν ἀνάμνησιν εἶναι μὲν ἀφ' ὁμοίων, εἶναι δὲ καὶ ἀπὸ ἀνομοίων;

—Συμβαίνει.

—Ἄλλ' ὅταν γε ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἀναμνησθῆται τίς τι, ἄρ' οὐκ ἀναγκαῖον τόδε προσπάσχειν, ἐννοεῖν εἴτε τι ἐλλείπει τοῦτο κατὰ τὴν ὁμοιότητα εἴτε μὴ ἐκείνου, οὗ ἀνεμνήσθη;

—Ἀνάγκη, ἔφη.

—Σκόπει δὴ, ἦ δ' ὅς, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει. Φαμέν ποῦ τι εἶναι ἴσον, οὐ ζύλον λέγω ζύλω οὐδὲ λίθον οὐδ' ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδέν, ἀλλὰ παρὰ ταῦτα πάντα ἕτερόν τι, αὐτὸ β τὸ ἴσον φῶμέν Ἰ τι εἶναι ἢ μηδέν;

—Φῶμεν μέντοι, νῆ Δί', ἔφη ὁ Σιμμίας, θαυμαστῶς γε.

—Ἦ καὶ ἐπιστάμεθα αὐτὸ ὃ ἐστιν;

— Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς.

— Πόθεν λαβόντες αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην ; Ἄρ' οὐκ ἐξ ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἢ ξύλα ἢ λίθους ἢ ἄλλα ἅττα ἰδόντες ἴσα, ἐκ τούτων ἐκεῖνο ἐνενοήσαμεν ἕτερον ὅν τούτων ; Ἡ οὐχ ἕτερον σοι φαίνεται ; Σκόπει δὲ καὶ τῆδε· ἄρ' οὐ λίθοι μὲν ἴσοι καὶ ξύλα ἐνίοτε ταῦτά ὄντα τῶ μὲν ἴσα φαίνεται, τῶ δ' οὐ ;

— Πάνυ μὲν οὖν.

— Τί δέ ; Αὐτὰ τὰ ἴσα ἔστιν ὅτε ἀνισά μοι ἐφάνη, ἢ ἡ Γ
Γισότης ἀνισότης ;

— Οὐδεπόποτε γε, ὦ Σώκρατες.

— Οὐ ταῦτόν ἄρα ἐστίν, ἦ δ' ὅς, ταῦτά τε τὰ ἴσα καὶ αὐτὸ τὸ ἴσον.

— Οὐδαμῶς μοι φαίνεται, ὦ Σώκρατες.

Ἄλλὰ μὴν ἐκ τούτων γ', ἔφη, τῶν ἴσων ἐτέρων ὄντων ἐκεῖνου τοῦ ἴσου ὅμως αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην ἐννενοήκας τε καὶ εἴληφας ;

— Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις.

— Οὐκοῦν ἢ ὁμοίου ὄντος τούτοις ἢ ἀνομοίου ;

— Πάνυ γε.

— Διαφέρει δέ γε, ἦ δ' ὅς, οὐδέν· ἕως ἂν ἄλλο ἰδὼν ἀπὸ ταύτης τῆς ὀψεως ἄλλο ἐννοήσῃς, εἴτε ὅμοιον εἴτε ἰάνομιον, δ.
ἀναγκαῖον, ἔφη, αὐτὸ ἀνάμνησιν γεγονέναι.

— Πάνυ μὲν οὖν.

— Τί δέ ; ἦ δ' ὅς· ἢ πάσχομέν τι τοιοῦτον περὶ τὰ ἐν τοῖς ξύλοις τε καὶ οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν τοῖς ἴσοις ; Ἄρα φαίνεται ἡμῖν οὕτως ἴσα εἶναι ὥσπερ αὐτὰ ὅ ἐστιν ἴσον, ἢ ἐνδεῖ τι ἐκεῖνου τῶ τοιοῦτον εἶναι οἷον τὸ ἴσον, ἢ οὐδέν ;

— Καὶ πολὺ γε, ἔφη, ἐνδεῖ.

— Οὐκοῦν ὁμολογοῦμεν, ὅταν τίς τι ἰδὼν ἐννοήσῃ, ὅτι βούλεται μὲν τοῦτο, ὃ νῦν ἐγὼ ὀρῶ, εἶναι οἷον ἄλλο τι τῶν ὄντων, ἐνδεῖ δὲ καὶ οὐ δύναται τοιοῦτον εἶναι οἷον ἐκεῖνο, ε

ἀλλ' ἐστὶ φαυλότερον, ἀναγκαῖόν που τὸν τοῦτο ἐννοοῦντα τυχεῖν προσιδῶτα ἐκεῖνο, ὃ φησιν αὐτὸ προσεικέναι μὲν, ἐνδεστέρας δὲ ἔχειν ;

— Ἀνάγκη.

— Τί οὖν ; Τοιοῦτον πεπόνθαμεν καὶ ἡμεῖς, ἢ οὐ, περὶ τε τὰ ἴσα καὶ αὐτὸ τὸ ἴσον ;

— Παντάπασι γε.

75 — Ἀναγκαῖον ἄρα ἡμᾶς προσιδέναί τὸ ἴσον πρὸ ἐκείνου τοῦ χρόνου, ὅτε ἰτὸ πρῶτον ἰδόντες τὰ ἴσα ἐνενοήσαμεν, ὅτι ὀρέγεται μὲν πάντα ταῦτα εἶναι οἷον τὸ ἴσον, ἔχει δὲ ἐνδεστέρας.

— Ἔστι ταῦτα.

— Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε ὁμολογοῦμεν, μὴ ἄλλοθεν αὐτὸ ἐνενοηκέναι μηδὲ δυνατὸν εἶναι ἐννοῆσαι, ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ ἰδεῖν ἢ ἀφασθαι ἢ ἐκ τινος ἄλλης τῶν αἰσθήσεων· ταῦτόν δὲ πάντα ταῦτα λέγω.

— Ταῦτόν γάρ ἐστιν, ὃ Σώκρατες, πρὸς γε ὃ βούλεται δηλῶσαι ὁ λόγος.

β — Ἀλλὰ μὲν δὴ ἐκ γε τῶν αἰσθήσεων δεῖ ἐννοῆσαι, ὅτι πάντα τὰ ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν ἐκείνου τε ἰδόμενα τοῦ ὃ ἔστιν ἴσον, καὶ αὐτοῦ ἐνδεστέρα ἔστιν ἢ πῶς λέγομεν ;

— Οὕτως.

— Πρὸ τοῦ ἄρα ἄρξασθαι ἡμᾶς ὄραν καὶ ἀκούειν καὶ τᾶλλα αἰσθάνεσθαι τυχεῖν ἔδει που εἰληφότας ἐπιστήμην αὐτοῦ τοῦ ἴσου, ὃ τι ἔστιν, εἰ ἐμέλλομεν τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων ἴσα ἐκεῖσε ἀνοίσειν, ὅτι προθυμεῖται μὲν πάντα τοιαῦτ' εἶναι οἷον ἐκεῖνο, ἔστι δὲ αὐτοῦ φαυλότερα.

— Ἀνάγκη ἐκ τῶν προεξηρημένων, ὃ Σώκρατες.

— Οὐκοῦν γενόμενοι εὐθύς ἐωρῶμέν τε καὶ ἠκούομεν καὶ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις εἶχομεν ;

— Πάνυ γε.

Γ—'Εδει δέ γε, φαμέν, πρὸ τούτων τὴν τοῦ ἴσου ἐπιστήμην εἰληφέναι ;

—Ναί.

—Πρὶν γενέσθαι ἄρα, ὡς ἔοικεν, ἀνάγκη ἡμῖν αὐτὴν εἰληφέναι ;

—'Εοικεν.

20.—Οὐκοῦν εἰ μὲν λαβόντες αὐτὴν πρὸ τοῦ γενέσθαι ἔχοντες ἐγενόμεθα, ἠπιστάμεθα καὶ πρὶν γενέσθαι καὶ εὐθὺς γενομενοι οὐ μόνον τὸ ἴσον καὶ τὸ μείζον καὶ τὸ ἔλαττον, ἀλλὰ καὶ ζύμπαντα τὰ τοιαῦτα ; Οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἴσου νῦν ὁ λόγος ἡμῖν μᾶλλον τι ἢ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ καλοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ δικαίου καὶ ὀσίου καί, ὅπερ λέγω, περὶ Ἰάπαντων, οἷς ἐπισφραγιζόμεθα τοῦτο ὃ ἔστι, καὶ ἐν ταῖς ἐρωτήσεσιν ἐρωτῶντες καὶ ἐν ταῖς ἀποκρίσεσιν ἀποκρινόμενοι. "Ωστε ἀναγκαῖον ἡμῖν τούτων πάντων τὰς ἐπιστήμας πρὸ τοῦ γενέσθαι εἰληφέναι.

—'Εστι ταῦτα.

—Καὶ εἰ μὲν γε λαβόντες ἐκάστοτε μὴ ἐπιλελήσμεθα, εἰδὼτας αἰεὶ γίνεσθαι καὶ διὰ βίου εἰδέναι. Τὸ γὰρ εἰδέναι τοῦτ' ἔστιν, λαβόντα του ἐπιστήμην ἔχειν καὶ μὴ ἀπολωλέκεναι ἢ οὐ τοῦτο λήθην λέγομεν, ὧ Σιμμία, ἐπιστήμης ἀποβολήν ;

—Πάντως δήπου, Ἰῆφη, ὧ Σώκρατες.

—Εἰ δέ γε, οἶμαι, λαβόντες πρὶν γενέσθαι, γιγνόμενοι ἀπωλέσαμεν, ὕστερον δὲ ταῖς αἰσθήσεσι χρώμενοι περὶ αὐτὰ ἐκείνας ἀναλαμβάνομεν τὰς ἐπιστήμας, ἅς ποτε καὶ πρὶν εἶχομεν, ἄρ' οὐχ ὃ καλοῦμεν μαθητὴν οἰκείαν ἂν ἐπιστήμην ἀναλαμβάνειν εἶη ; Τοῦτο δὲ που ἀναμιμνήσκεσθαι λέγοντες ὀρθῶς ἂν λέγοιμεν ;

—Πάνυ γε.

76 — Δυνατὸν γὰρ δὴ τοῦτό γε ἐφάνη, Ἰαῖσθόμενόν τι ἢ ἰδόντα ἢ ἀκούσαντα ἢ τινα ἄλλην αἴσθησιν λαβόντα ἕτερόν τι ἀπὸ τούτου ἐνοῶσαι, ὃ ἐπελέληστο, ᾧ τοῦτο ἐπλησίαζεν ἀνόμοιον ὄν ἢ ᾧ ὅμοιον. Ὡστε, ὅπερ λέγω, δυοῖν θάτερον, ἦτοι ἐπιστάμενοί γε αὐτὰ γεγόναμεν καὶ ἐπιστάμεθα διὰ βίου πάντες, ἢ ὕστερον, οὓς φαμεν μακθάνειν, οὐδὲν ἄλλ' ἢ ἀναμιμνήσκονται οὗτοι, καὶ ἡ μάθησις ἀνάμνησις ἂν εἴη.

— Καὶ μάλα δὴ οὕτως ἔχει, ὦ Σώκρατες.

β 21.— Πότερον οὖν αἰρεῖ, ὦ Σιμμία; Ἐπισταμένους ἡμᾶς γεγονέναι ἢ ἀναμιμνήσκεσθαι Ἰῦστερον, ὧν πρότερον ἐπιστήμην εἰληφόρες ἦμεν;

— Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ἐν τῷ παρόντι ἐλέσθαι.

— Τί δέ; τόδε ἔχεις ἐλέσθαι, καὶ πῆ σοι δοκεῖ περὶ αὐτοῦ; ἀνὴρ ἐπιστάμενος περὶ ὧν ἐπίσταται ἔχει ἂν δοῦναι λόγον ἢ οὐ;

— Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ὦ Σώκρατες.

— Ἡ καὶ δοκοῦσί σοι πάντες ἔχειν διδόναι λόγον περὶ τούτων, ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν;

— Βουλοίμην μεντᾶν, ἔφη ὁ Σιμμίας· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον φοβοῦμαι, μὴ αὔριον τηλικάδε οὐκέτι ἢ ἀνθρώπων οὐδεὶς ἀξίως οἶός τε τοῦτο ποιῆσαι.

— Οὐκ ἴᾶρα δοκοῦσί σοι ἐπίστασθαι γε, ἔφη, ὦ Σιμμία, πάντες αὐτά;

— Οὐδαμῶς.

— Ἀναμιμνήσκονται ἄρα, ἃ ποτε ἔμαθον;

— Ἀνάγκη.

— Πότε λαβοῦσαι αἱ ψυχαὶ ἡμῶν τὴν ἐπιστήμην αὐτῶν; Οὐ γὰρ δὴ ἀφ' οὗ γε ἀνθρωποὶ γεγόναμεν.

— Οὐ δῆτα.

— Πρότερον ἄρα;

—Ναί.

—Ἦσαν ἄρα, ὦ Σιμμία, αἱ ψυχαὶ καὶ πρότερον, πρὶν εἶναι ἐν ἀνθρώπου εἶδει, χωρὶς σωμάτων καὶ φρόνησιν εἶχον.

—Εἰ μὴ ἄρα γιγνόμενοι λαμβάνομεν, ὦ Σώκρατες, ταύτας τὰς ἐπιστήμας· οὗτος γὰρ λείπεται ἐτι ὁ χρόνος.

I—Εἶεν, ὦ ἐταῖρε· ἀπόλλυμεν δὲ αὐτάς ἐν ποίῳ ἄλλῳ χρόνῳ;—οὐ γὰρ δὴ ἔχοντές γε αὐτάς γιγνόμεθα, ὡς ἄρτι ὠμολογήσαμεν.—Ἦ ἐν τούτῳ ἀπόλλυμεν, ἐν ᾧπερ καὶ λαμβάνομεν; Ἦ ἔχεις ἄλλον τινὰ εἰπεῖν χρόνον;

—Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ ἔλαθον ἐμαυτὸν οὐδὲν εἰπών.

22.—Ἄρ' οὖν οὕτως ἔχει, ἔφη, ἡμῖν, ὦ Σιμμία; εἰ μὲν ἔστιν, ἃ θρυλοῦμεν αἰεὶ, καλὸν τέ τι καὶ ἀγαθὸν καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη οὐσία, καὶ ἐπὶ ταύτην τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων πάντα ἀναφέροντες, ὑπάρχουσαν ἰπρότερον ἀνευρίσκοντες ἡμετέραν οὖσαν, καὶ ταῦτα ἐκεῖνη ἀπεικάζομεν, ἀναγκαῖον, οὕτως ὡσπερ καὶ ταῦτα ἔστιν, οὕτως καὶ τὴν ἡμετέραν ψυχὴν εἶναι καὶ πρὶν γεγονέναι ἡμᾶς· εἰ δὲ μὴ ἔστι ταῦτα, ἄλλως ἂν ὁ λόγος οὗτος εἰρημένος εἴη; Ἄρ' οὕτως ἔχει, καὶ ἴση ἀνάγκη ταῦτά τε εἶναι καὶ τὰς ἡμετέρας ψυχὰς πρὶν καὶ ἡμᾶς γεγονέναι, καὶ εἰ μὴ ταῦτα, οὐδὲ τάδε;

—Ὑπερφυῶς, ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Σιμμίας, δοκεῖ μοι ἡ αὐτὴ ἀνάγκη εἶναι, καὶ εἰς καλὸν γε καταφεύγει ὁ λόγος, εἰς τὸ ὁμοίως εἶναι τὴν τε ἰψυχὴν ἡμῶν, πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς, καὶ τὴν οὐσίαν, ἣν σὺ νῦν λέγεις. Οὐ γὰρ ἔχω ἔγωγε οὐδὲν οὕτω μοι ἐναργὲς ὄν ὡς τοῦτο, τὸ πάντα τὰ τοιαῦτ' εἶναι ὡς οἶόν τε μάλιστα, καλὸν τε καὶ ἀγαθὸν καὶ τᾶλλα πάντα, ἃ σὺ νῦν δὴ ἔλεγες· καὶ ἔμοιγε δοκεῖ ἰκανῶς ἀποδέδεικται.

—Τί δὲ δὴ Κέβητι; ἔφη ὁ Σωκράτης· δεῖ γὰρ καὶ Κέβητα πείθειν.

— Ἰκανῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὡς ἔγωγε οἶμαι· καίτοι καρτερώτατος ἀνθρώπων ἐστὶ πρὸς τὸ ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις. Ἄλλ' οἶμαι οὐκ ἐνδεῶς τοῦτο πεπεῖσθαι αὐτόν, ὅτι, πρὶν Ἰγενέσθαι ἡμᾶς, ἦν ἡμῶν ἡ ψυχὴ.

23. Εἰ μέντοι, καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν, ἔτι ἔσται, οὐδὲ αὐτῷ μοι δοκεῖ, ἔφη, ὃ Σώκρατες, ἀποδεδείχθαι, ἀλλ' ἔτι ἐνεστηκεν, ὃ νῦν δὴ Κέβης ἔλεγε, τὸ τῶν πολλῶν, ὅπως μὴ ἅμα ἀποθνήσκοντος τοῦ ἀνθρώπου διασκεδάννυται ἡ ψυχὴ καὶ αὐτῇ τοῦ εἶναι τοῦτο τέλος ἦ. Τί γὰρ κωλύει γίνεσθαι μὲν αὐτὴν καὶ ξυνίστασθαι ἄλλοθεν ποθεν καὶ εἶναι, πρὶν καὶ εἰς ἀνθρώπειον σῶμα ἀφικέσθαι, ἐπειδὴν δὲ ἀφίκηται καὶ ἀπαλλάττηται τούτου, τότε καὶ αὐτὴν τελευτᾶν καὶ διαφθείρεσθαι;

— Εὖ λέγεις, Ἰἔφη, ὃ Σιμμία, ὁ Κέβης. Φαίνεται γὰρ ὡσπερ ἡμῖς ἀποδεδείχθαι, οὐ δεῖ, ὅτι, πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς, ἦν ἡμῶν ἡ ψυχὴ· δεῖ δὲ προσαποδείξαι, ὅτι, καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν, οὐδὲν ἤττον ἔσται ἢ πρὶν γενέσθαι, εἰ μέλλει τέλος ἡ ἀπόδειξις ἔχειν.

— Ἀποδέδεικται μὲν, ἔφη, ὃ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ὁ Σωκράτης, καὶ νῦν, εἰ θέλετε συνθεῖναι τοῦτόν τε τὸν λόγον εἰς ταῦτόν καὶ ὃν πρὸ τούτου ὠμολογήσαμεν, τὸ γίνεσθαι πᾶν τὸ ζῶν ἐκ τοῦ τεθνεῶτος. Εἰ γὰρ ἔστι μὲν ἡ ψυχὴ καὶ πρότερον, ἀνάγκη ἰδὲ αὐτῇ εἰς τὸ ζῆν ἰούσῃ τε καὶ γιγνομένη μηδαμῶθεν ἄλλοθεν ἢ ἐκ θανάτου καὶ τοῦ τεθνάει γίνεσθαι, πῶς οὐκ ἀνάγκη αὐτὴν, καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνῃ, εἶναι, ἐπειδὴ γε δεῖ αὐτὴς αὐτὴν γίνεσθαι; Ἀποδέδεικται μὲν οὖν, ὅπερ λέγεται, καὶ νῦν.

24. Ὅμως δὲ μοι δοκεῖς σύ τε καὶ Σιμμίας ἠδέως ἀν καὶ τοῦτον διαπραγματεύεσθαι τὸν λόγον ἔτι μᾶλλον καὶ δεδιέναι τὸ τῶν παιδῶν, μὴ ὡς ἀληθῶς ὁ ἄνεμος αὐτὴν ἐκ-

βαίνουσιν ἐκ τοῦ σώματος διαφυσᾶ καὶ διασκεδάννυσιν, ἄλλως τε ἰκαὶ ὅταν τύχη τις μὴ ἐν νηνεμία, ἀλλ' ἐν μεγάλῳ τινὶ πνεύματι ἀποθνήσκων. ε

Καὶ ὁ Κέβης ἐπιγελάσας ὡς δεδιότων, ἔφη, ὦ Σώκρατες, πειρῶ ἀναπειθῆναι μᾶλλον δὲ μὴ ὡς ἡμῶν δεδιότων, ἀλλ' ἴσως ἐνι τις καὶ ἐν ἡμῖν παῖς, ὅστις τὰ τοιαῦτα φοβεῖται τοῦτον οὖν πειρῶ μεταπειθῆναι μὴ δεδιέναι τὸν θάνατον ὥσπερ τὰ μορμολύκεια.

— Ἀλλὰ χρῆ, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐπάδειν αὐτῷ ἐκάστης ἡμέρας, ἕως ἂν ἐξεπάσχητε.

— Πόθεν οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, Ἰτῶν τοιούτων ἀγαθὸν ἐπιβδὸν ληψόμεθα, ἐπειδὴ σύ, ἔφη, ἡμᾶς ἀπολείπεις; 78

— Πολλὴ μὲν ἡ Ἑλλάς, ἔφη, ὦ Κέβης, ἐν ἣ ἔνεισί που ἀγαθοὶ ἄνδρες, πολλὰ δὲ καὶ τὰ τῶν βαρβάρων γένη, οὓς πάντας χρῆ διερευνᾶσθαι ζητοῦντας τοιοῦτον ἐπιβδὸν μῆτε χρημάτων φειδομένους μῆτε πόνων, ὡς οὐκ ἔστιν εἰς ὃ τι ἂν εὐκαιρότερον ἀναλίσκοιτε χρήματα. Ζητεῖν δὲ χρῆ καὶ αὐτοὺς μετ' ἀλλήλων ἴσως γὰρ ἂν οὐδὲ ῥαδίως εὔροιτε μᾶλλον ὑμῶν δυναμένους τοῦτο ποιεῖν.

— Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δῆ, ἔφη, ὑπάρξει, ὁ Κέβης ὅθεν δὲ ἀπελίπομεν, ἱεπανέλθωμεν, εἴ σοι ἡδομένῳ ἐστίν. β

— Ἀλλὰ μὴν ἡδομένῳ γε πῶς γὰρ οὐ μέλλει;

— Καλῶς, ἔφη, λέγεις.

25.— Οὐκοῦν τοιόνδε τι, ἡ δ' ὅς ὁ Σωκράτης, δεῖ ἡμᾶς ἐρέσθαι ἑαυτούς, τῷ ποίῳ τινὶ ἄρα προσήκει τοῦτο τὸ πάθος πάσχειν, τὸ διασκεδάννυσθαι, καὶ ὑπὲρ τοῦ ποίου τινὸς δεδιέναι, μὴ πάθη αὐτὸ καὶ τῷ ποίῳ τινὶ οὐ καὶ μετὰ τοῦτο αὖ ἐπισκέψασθαι, πότερον ἡ ψυχὴ ἐστίν, καὶ ἐκ τούτων θαρρεῖν ἢ δεδιέναι ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς;

— Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις.

γ — Ἄρ' οὖν τῷ μὲν συνθεθέντι τε καὶ Ἰσυνθέτῳ ὄντι φύσει προσήκει τοῦτο πάσχειν, διαιρεθῆναι ταύτῃ, ἥπερ συνετέθη· εἰ δέ τι τυγχάνει ὄν ἀξύνθετον, τούτῳ μόνῳ προσήκει μὴ πάσχειν ταῦτα, εἴπερ τῷ ἄλλῳ;

— Δοκεῖ μοι, ἔφη, οὕτως ἔχειν, ὁ Κέβης.

— Οὐκοῦν, ἄπερ αἰεὶ κατὰ ταῦτα καὶ ὡσαύτως ἔχει, ταῦτα μάλιστα εἰκὸς εἶναι τὰ ἀξύνθετα, τὰ δὲ ἄλλοτ' ἄλλως καὶ μῆδέποτε κατὰ ταῦτά, ταῦτα δὲ εἶναι τὰ σύνθετα;

— Ἐμοιγε δοκεῖ οὕτως.

δ — Ἴωμεν δὴ, ἔφη, ἐπὶ ταῦτα, ἐφ' ἅπερ ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ. Αὐτὴ ἡ οὐσία, ἧς λόγον Ἰδίδομεν τοῦ εἶναι καὶ ἐρωτῶντες καὶ ἀποκρινόμενοι, πότερον ὡσαύτως αἰεὶ ἔχει κατὰ ταῦτα ἢ ἄλλοτ' ἄλλως; Αὐτὸ τὸ ἴσον, αὐτὸ τὸ καλόν, αὐτὸ ἕκαστον, ὃ ἔστιν, τὸ ὄν, μῆποτε μεταβολὴν καὶ ἡντινοῦν ἐνδέχεται; Ἡ αἰεὶ αὐτῶν ἕκαστον, ὃ ἔστιν, μονοειδὲς ὄν αὐτὸ καθ' αὐτό, ὡσαύτως κατὰ ταῦτά ἔχει καὶ οὐδέποτε οὐδαμῆ οὐδαμῶς ἀλλοίωσιν οὐδεμίαν ἐνδέχεται;

— Ὡσαύτως, ἔφη, ἀνάγκη, ὁ Κέβης, κατὰ ταῦτά ἔχειν, ὃ Σώκρατες.

ε — Τί δὲ τῶν πολλῶν, οἷον ἀνθρώπων ἢ ἵππων ἢ ἱματίων ἢ ἄλλων ὠντινῶνον τοιούτων ἢ ἴσων ἢ καλῶν ἢ πάντων τῶν ἐκείνοις ὁμωνύμων; Ἄρα κατὰ ταῦτά ἔχει, ἢ πᾶν τουναντίον ἐκείνοις οὔτε αὐτὰ αὐτοῖς οὔτε ἀλλήλοις οὐδέποτε, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδαμῶς κατὰ ταῦτά;

— Οὕτως αὖ, ἔφη, ὁ Κέβης· οὐδέποτε ὡσαύτως ἔχει.

79 — Οὐκοῦν Ἰτούτων μὲν κἂν ἀψαίω, κἂν ἴδοις, κἂν ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσιν αἰσθοιο, τῶν δὲ κατὰ ταῦτά ἐχόντων οὐκ ἔστιν, ὅτῳ ποτ' ἂν ἄλλῳ ἐπιλάβοιο ἢ τῷ τῆς διανοίας λογισμῷ, ἀλλ' ἔστιν ἀειδῆ τὰ τοιαῦτα καὶ οὐχ ὄρατά;

— Παντάπασιν, ἔφη, ἀληθῆ λέγεις.

26.—Θῶμεν οὖν βούλει, ἔφη, δύο εἶδη τῶν ὄντων, τὸ μὲν ὄρατόν, τὸ δὲ ἀειδές;

—Θῶμεν, ἔφη.

—Καὶ τὸ μὲν ἀειδές αἰεὶ κατὰ ταυτὰ ἔχον, τὸ δὲ ὄρατόν μηδέποτε κατὰ ταυτὰ;

—Καὶ τοῦτο, ἔφη, θῶμεν.

—Φέρε δὴ, ἦ δ' ὅς, ἄλλο τι ἡμῶν αὐτῶν ἰτὸ μὲν σῶμά ἐστι, τὸ δὲ ψυχή;

—Οὐδὲν ἄλλο, ἔφη.

—Ποτέρῳ οὖν ὁμοιότερον τῷ εἶδει φαῖμεν ἂν εἶναι καὶ ξυγγενέστερον τὸ σῶμα;

—Παντί, ἔφη, τοῦτό γε δῆλον, ὅτι τῷ ὄρατῷ.

—Τί δὲ ἡ ψυχή; Ὅρατόν ἢ ἀειδές;

—Οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων γε, ὦ Σώκρατες, ἔφη.

—Ἀλλὰ μὴν ἡμεῖς γε τὰ ὄρατὰ καὶ τὰ μὴ τῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει λέγομεν ἢ ἄλλη τινὶ οἶε;

—Τῇ τῶν ἀνθρώπων.

—Τί οὖν περὶ ψυχῆς λέγομεν; Ὅρατόν ἢ ἀόρατον εἶναι;

—Οὐχ ὄρατόν.

—Ἀειδές ἄρα;

—Ναί.

—Ὅμοιότερον ἄρα ψυχῇ σώματός ἐστι τῷ ἀειδεῖ, τὸ δὲ τῷ ὄρατῷ.

—Πᾶσα ἀνάγκη, ὦ Ἰσώκρατες.

27.—Οὐκοῦν καὶ τόδε πάσαι ἐλέγομεν, ὅτι ἡ ψυχῇ, ὅταν μὲν τῷ σώματι προσχρῆται εἰς τὸ σκοπεῖν τι ἢ διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἢ διὰ τοῦ ἀκούειν ἢ δι' ἄλλης τινὸς αἰσθήσεως—τοῦτο γάρ ἐστι τὸ διὰ τοῦ σώματος, τὸ δι' αἰσθήσεως σκοπεῖν τι—, τότε μὲν ἔλκεται ὑπὸ τοῦ σώματος εἰς τὰ οὐδέποτε κατὰ ταυτὰ

ἔχοντα, καὶ αὐτὴ πλανᾶται καὶ ταράττεται καὶ ἰλιγγιᾷ ὥσπερ μεθούσα ἅτε τοιούτων ἐφαπτομένη;

— Πάνυ γε.

δ — Ὅταν δέ γε αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν σκοπῇ, ἐκεῖσε οἴχεται εἰς τὸ καθαρὸν τε καὶ αἰεὶ ὄν καὶ ἀθάνατον καὶ ὡσαύτως ἔχον καὶ ὡς συγγενῆς οὔσα αὐτοῦ αἰεὶ μετ' ἐκείνου γίγνεται, ὅτανπερ αὐτὴ καθ' αὐτὴν γένηται καὶ ἐξῆ ἀυτῆ, καὶ πέ-
παυταί τε τοῦ πλάνου καὶ περὶ ἐκεῖνα αἰεὶ κατὰ ταῦτά ὡσαύ-
τως ἔχει ἅτε τοιούτων ἐφαπτομένη· καὶ τοῦτο αὐτῆς τὸ πά-
θημα φρόνησις κέκληται;

— Παντάπασιν, ἔφη, καλῶς καὶ ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώ-
κρατες.

ε — Ποτέρῳ οὖν αὖ σοι δοκεῖ τῶ εἶδει καὶ ἐκ τῶν ἔμπρο-
σθεν καὶ ἐκ τῶν νῦν Ἰλεγομένων ψυχῇ ὁμοιότερον εἶναι καὶ
ξυγγενέστερον;

— Πᾶς ἂν μοι δοκεῖ, ἢ δ' ὅς, συγχωρῆσαι, ὦ Σώκρατες,
ἐκ ταύτης τῆς μεθόδου, καὶ ὁ δυσμαθέστατος, ὅτι ὅλω καὶ
παντὶ ὁμοιότερόν ἐστι ψυχῇ τῶ αἰεὶ ὡσαύτως ἔχοντι μᾶλλον
ἢ τῶ μή.

— Τί δὲ τὸ σῶμα;

— Τῶ ἐτέρῳ.

80 28.— Ὅρα δὴ καὶ τῆδε, ὅτι, ἐπειδὴν ἐν τῶ αὐτῶ ὄσι ψυχῇ
καὶ σῶμα, τῶ ἱμὲν δουλεύειν καὶ ἄρχεσθαι ἢ φύσις προσ-
τάττει, τῆ δὲ ἄρχειν καὶ δεσπόζειν· καὶ κατὰ ταῦτα αὖ πό-
τερόν σοι δοκεῖ ὅμοιον τῶ θεῷ εἶναι καὶ πότερον τῶ θνη-
τῶ; Ἡ οὐ δοκεῖ σοι τὸ μὲν θεῖον οἶον ἄρχειν τε καὶ ἡγεμο-
νεύειν πεφυκέναι, τὸ δὲ θνητὸν ἄρχεσθαί τε καὶ δουλεύειν;

— Ἐμοιγε.

— Ποτέρῳ οὖν ἡ ψυχὴ ἔοικεν;

—Δῆλα δὴ, ὦ Σώκρατες, ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ τῷ θείῳ, τὸ δὲ σῶμα τῷ θνητῷ.

—Σκόπει δὴ, ἔφη, ὦ Κέβης, εἰ ἐκ πάντων τῶν εἰρημῶν τάδε ἡμῖν ξυμβαίνει, τῷ μὲν θείῳ καὶ Ἰθάνατάῳ καὶ νοητῷ καὶ μονοειδεῖ καὶ ἀδιαλύτῳ καὶ αἰεὶ ὡσαύτως κατὰ ταῦτά ἔχοντι ἑαυτῷ ὁμοιότατον εἶναι ψυχῆν, τῷ δὲ ἀνθρωπίνῳ καὶ θνητῷ καὶ πολυειδεῖ καὶ ἀνοήτῳ καὶ διαλυτῷ καὶ μηδέποτε κατὰ ταῦτά ἔχοντι ἑαυτῷ ὁμοιότατον αὐτῷ εἶναι σῶμα. Ἐχομέν τι παρὰ ταῦτα ἄλλο λέγειν, ὦ φίλε Κέβης, ἢ οὐχ οὕτως ἔχει; —Οὐκ ἔχομεν.

29.—Τί οὖν; Τούτων οὕτως ἐχόντων ἄρ' οὐχὶ σώματι μὲν ταχὺ διαλύεσθαι προσήκει, ψυχῇ δὲ αὐτὸ παράπαν ἀδιαλύτῳ εἶναι ἢ ἐγγύς τι τούτου;

—Πῶς Ἰγάρ οὐ;

—Ἐνοεῖς οὖν, ἔφη, ὅτι, ἐπειδὴν ἀποθάνῃ ὁ ἄνθρωπος, τὸ μὲν ὄρατόν αὐτοῦ, τὸ σῶμα, καὶ ἐν ὄρατῷ κείμενον, ὃ δὴ νεκρὸν καλοῦμεν, ᾧ προσήκει διαλύεσθαι καὶ διαπίπτειν καὶ διαπνεῖσθαι οὐκ εὐθὺς τούτων οὐδὲν πέπονθεν, ἀλλ' ἐπιεικῶς συχνὸν ἐπιμένει χρόνον, ἐὰν μὲν τις καὶ χαριέντως ἔχων τὸ σῶμα τελευτήσῃ καὶ ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ καὶ πάνυ μάλα συμπεσὸν γὰρ τὸ σῶμα καὶ ταριχευθὲν, ὥσπερ οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ταριχευθέντες, ὀλίγου ὅλον μένει ἀμήχανον ὅσον χρόνον· ἕνια δὲ ἡμέρη τοῦ σώματος, καὶ ἂν σαπῇ, ὅστ' αὐτὰ τε καὶ νεῦρα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα ὅμως, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀθάνατά ἐστιν ἢ οὐ;

—Ναί.

—Ἡ δὲ ψυχὴ ἄρα, τὸ ἀειδές, τὸ εἰς τοιοῦτον τόπον ἕτερον οἰχόμενον γενναῖον καὶ καθαρὸν καὶ ἀειδῆ, εἰς "Αἶδου ὡς ἀληθῶς, παρὰ τὸν ἀγαθὸν καὶ φρόνιμον θεόν, οἷ, ἂν θεὸς ἐθέλῃ, αὐτίκα καὶ τῇ ἐμῇ ψυχῇ ἰτέον, αὕτη δὲ δὴ ἡμῖν ἢ τοιαύτη καὶ οὕτω πεφυκυῖα ἀπαλλακτομένη τοῦ σώματος εὐθὺς

ε διαπεφύσεται και ἀπόλωλεν, ὡς φασιν οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι ;
 Πολλοῦ γε δεῖ, Ἰὼ φίλε Κέβης τε και Σιμμία, ἀλλὰ πολλῷ
 μᾶλλον ᾧδε ἔχει· ἐὰν μὲν καθαρὰ ἀπαλλάττηται μηδὲν τοῦ
 σώματος ξυμφέλικουσα ἄτε οὐδὲν κοινωνοῦσα αὐτῷ ἐν τῷ
 βίῳ ἐκοῦσα εἶναι, ἀλλὰ φεύγουσα αὐτὸ και συνηθροισμένη
 81 αὐτὴ εἰς αὐτὴν ἄτε μελετῶσα ἀεὶ τοῦτο—τὸ δὲ οὐδὲν ἄλλο
 ἐστὶν ἢ ὀρθῶς φιλοσοφοῦσα και τῷ ὄντι τεθάναι Ἰ μελετῶσα
 ῥαδίως· ἢ οὐ τοῦτ' ἂν εἴη μελέτη θανάτου ;

—Παντάπασί γε.

—Οὐκοῦν οὕτω μὲν ἔχουσα εἰς τὸ ὅμοιον αὐτῇ τὸ ἀει-
 δὲς ἀπέρχεται, τὸ θεῖον τε και ἀθάνατον και φρόνιμον, οἷ ἀ-
 φικομένη ὑπάρχει αὐτῇ εὐδαίμονι εἶναι πλάνης και ἀνοίας
 και φόβων και ἀγρίων ἐρώτων και τῶν ἄλλων κακῶν τῶν ἀν-
 θρωπέων ἀπηλλαγμένη, ὥσπερ δὲ λέγεται κατὰ τῶν μεμνη-
 μένων, ὡς ἀληθῶς τὸν λοιπὸν χρόνον μετὰ τῶν θεῶν διά-
 γουσα· οὕτω φῶμεν, ὦ Κέβης, ἢ ἄλλως ;

—Οὕτω, νῆ Δία, ἔφη ὁ Κέβης.

β 30.—Ἐὰν δέ γε, Ἰοῖμαι, μεμιασμένη και ἀκάθαρτος τοῦ
 σώματος ἀπαλλάττηται ἄτε τῷ σώματι ἀεὶ ξυνοῦσα και τοῦτο
 θεραπεύουσα και ἐρῶσα και γεγοητευμένη ὑπ' αὐτοῦ ὑπὸ τε
 τῶν ἐπιθυμιῶν και ἡδονῶν, ὥστε μηδὲν ἄλλο δοκεῖν εἶναι
 ἀληθές, ἀλλ' ἢ τὸ σωματοειδές, οὗ τις ἂν ἄψαιτο και ἴδοι και
 πίοι και φάγοι και πρὸς τὰ ἀφροδίσια χρήσαιτο, τὸ δὲ τοῖς
 ὄμμασι σκοτῶδες και ἀειδές, νοητὸν δὲ και φιλοσοφία αἰ-
 ρετόν, τοῦτο δὲ εἰθισμένη μισεῖν τε και τρέμειν και φεύγειν,
 γ οὕτω δὴ ἔχουσαν οἷε ψυχὴν Ἰ αὐτὴν καθ' αὐτὴν εἰλικρινῆ
 ἀπαλλάξεσθαι ;

—Οὐδ' ὀπιστιοῦν, ἔφη.

—Ἀλλὰ διεληγμένην γε, οῖμαι, ὑπὸ τοῦ σωματοει-
 δοῦς, ὃ αὐτῇ ἢ ὀμιλία τε και συνουσία τοῦ σώματος διὰ τὸ

ἀεὶ ξυνεῖναι καὶ διὰ τὴν πολλὴν μελέτην ἐνεποίησε ξύμφυτον.

—Πάνυ γε.

—Ἐμβριθῆς δέ γε, ὦ φίλε, τοῦτο οἶεσθαι χρὴ εἶναι καὶ βαρὺ καὶ γεῶδες καὶ ὄρατόν· ὃ δὴ καὶ ἔχουσα ἢ τοιαύτη ψυχὴ βαρύνεται τε καὶ ἔλκεται πάλιν εἰς τὸν ὄρατόν τόπον φόβῳ τοῦ ἀειδοῦς τε καὶ Ἄιδου, ὡσπερ λέγεται, περὶ τὰ Ἰμνήματα τε καὶ τοὺς τάφους κυλινδουμένη, περὶ ἃ δὴ καὶ ὠφθη ἅττα ψυχῶν σκιοειδῆ φαντάσματα, οἷα παρέχονται αἱ τοιαῦται ψυχαὶ εἶδωλα, αἱ μὴ καθαρῶς ἀπολυθεῖσαι, ἀλλὰ τοῦ ὄρατοῦ μετέχουσαι, διὸ καὶ ὀρώνται.

—Εἰκὸς γε, ὦ Σώκρατες.

—Εἰκὸς μέντοι, ὦ Κέβης. Καὶ οὐ τί γε τὰς τῶν ἀγαθῶν ταύτας εἶναι, ἀλλὰ τὰς τῶν φαύλων, αἵ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀναγκάζονται πλανᾶσθαι δίκην τίνουσαι τῆς προτέρας τροφῆς κακῆς οὐσης. Καὶ μέχρι γε τούτου πλανῶνται, ἕως ἂν τῇ τοῦ Ἰξυνεπακιολουθοῦντος, τοῦ σωματοειδοῦς, ἐπιθυμίᾳ πάλιν ἐνδεθῶσιν εἰς σῶμα.

31. Ἐνδοῦνται δέ, ὡσπερ εἰκὸς, εἰς τοιαῦτα ἦθη, ὅποια ἅττ' ἂν καὶ μεμελετηκυῖαι τύχωσιν ἐν τῷ βίῳ.

—Τὰ ποῖα δὴ ταῦτα λέγεις, ὦ Σώκρατες;

—Οἷον τοὺς μὲν γαστριμαργίας τε καὶ ὕβρεις καὶ φιλοποσίας μεμελετηκότας καὶ μὴ διευλαβημένους εἰς τὰ τῶν ὄνων γένη καὶ τῶν τοιούτων θηρίων εἰκὸς ἐνδύεσθαι. Ἡ οὐκ ἰοῖει;

—Πάνυ μὲν οὖν εἰκὸς λέγεις.

—Τοὺς δέ γε ἀδικίας τε καὶ τυραννίδας καὶ ἀρπαγὰς προτετιμηκότας εἰς τὰ τῶν λύκων τε καὶ ἱεράκων καὶ ἰκτίνων γένη· ἢ ποῖ ἂν ἄλλοσέ φαμεν τὰς τοιαύτας ἰέναι;

—Ἀμέλει, ἔφη ὁ Κέβης, εἰς τὰ τοιαῦτα.

—Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, δῆλα δὴ καὶ τᾶλλα, ἣ ἂν ἕκαστα ἴοι κατὰ τὰς αὐτῶν ὁμοιότητας τῆς μελέτης;

—Δῆλον δὴ, ἔφη· πῶς δ' οὐ ;

β —Οὐκοῦν εὐδαιμονέστατοι, ἔφη, καὶ τούτων εἰσὶ καὶ εἰς βέλτιστον τόπον ἰόντες οἱ τὴν δημοτικὴν καὶ πολιτικὴν ἀρετὴν Ἰπέτιτετηδευκότες, ἣν δὴ καλοῦσι σωφροσύνην τε καὶ δικαιοσύνην ἐξ ἔθους τε καὶ μελέτης γεγονυῖαν ἄνευ φιλοσοφίας τε καὶ νοῦ ;

—Πῆ δὴ οὗτοι εὐδαιμονέστατοι ;

—Ὅτι τούτους εἰκὸς ἐστὶν εἰς τοιοῦτον πόλιν ἀφικνεῖσθαι πολιτικὸν τε καὶ ἡμερον γένος ἢ που μελιττῶν ἢ σφηκῶν ἢ μυρμηκῶν ἢ καὶ εἰς ταῦτόν γε πόλιν τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ γίνεσθαι ἐξ αὐτῶν ἄνδρας μετρίους.

—Εἰκός.

γ 32.—Εἰς δέ γε θεῶν γένος μὴ φιλοσοφήσαντι καὶ παντελῶς καθαρῶ ἀπίοντι οὐ θέμις ἀφικνεῖσθαι. Ἰάλλ' ἢ τῷ φιλομαθεῖ.

Ἄλλὰ τούτων ἕνεκα, ὦ ἑταῖρε Σιμμία τε καὶ Κέβης, οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες ἀπέχονται τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἐπιθυμιῶν ἀπασῶν καὶ καρτεροῦσι καὶ οὐ παραδιδόασιν αὐταῖς ἑαυτοὺς οὐ τι οἰκοφθορίαν τε καὶ πενίαν φοβούμενοι, ὥσπερ οἱ πολλοὶ καὶ φιλοχρήματοι, οὐδὲ αὖ ἀτιμίαν τε καὶ ἀδοξίαν μοχθηρίας δεδιότες, ὥσπερ οἱ φίλαρχοί τε καὶ φιλότιμοι, ἔπειτα ἀπέχονται αὐτῶν.

—Οὐ γὰρ ἂν πρόποι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Κέβης.

δ —Οὐ μέντοι, μὰ Δία, ἦ δ' ὅς. ἸΤοιγάρτοι τούτοις μὲν ἅπασιν, ὦ Κέβης, ἐκεῖνοι, οἷς τι μέλει τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς, ἀλλὰ μὴ σώματα πλάττοντες ζῶσι, χαίρειν εἰπόντες οὐ κατὰ ταῦτὰ πορεύονται αὐτοῖς ὡς οὐκ εἰδόσιν, ὅπῃ ἔρχονται· αὐτοὶ δὲ ἠγούμενοι οὐ δεῖν ἐναντία τῇ φιλοσοφίᾳ πράττειν καὶ τῇ ἐκείνης λύσει τε καὶ καθαρμῶ ταύτῃ δὴ τρέπονται ἐκείνην ἐπόμενοι, ἣ ἐκείνη ὑφηγεῖται.

33.—Πῶς, ὦ Σώκρατες ;

—Ἐγὼ ἐρῶ, ἔφη. Γινώσκουσι γάρ, ἧ δ' ἔς, οἱ φιλομαθεῖς, ὅτι παραλαβοῦσα αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἢ φιλοσοφία ἰάτε-
 χνῶς δεδεμένην ἐν τῷ σώματι καὶ προσκεκολλημένην, ἀναγκ-
 αζομένην δὲ ὡσπερ διὰ εἶργμοῦ διὰ τούτου σκοπεῖσθαι τὰ
 ὄντα, ἀλλὰ μὴ αὐτὴν δι' αὐτῆς, καὶ ἐν πάσῃ ἀμαθίᾳ κυλι-
 δουμένην καὶ τοῦ εἶργμοῦ τὴν δεινότητα κατιδοῦσα, ὅτι δι'
 ἐπιθυμίας ἐστίν, ὡς ἂν μάλιστα αὐτὸς ὁ δεδεμένος ξυλλή-
 πτωρ εἶη Ἰ τοῦ δεδέσθαι—ὅπερ οὖν λέγω— γινώσκουσιν
 οἱ φιλομαθεῖς, ὅτι οὕτω παραλαβοῦσα ἢ φιλοσοφία ἔχουσαν
 αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἡρέμα παραμυθεῖται καὶ λύειν ἐπιχειρεῖ
 ἐνδεικνυμένη, ὅτι ἀπάτης μὲν μεστή ἢ διὰ τῶν ὁμμάτων σκέ-
 ψις, ἀπάτης δὲ ἢ διὰ τῶν ὠτων καὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων,
 πείθουσα δὲ ἐκ τούτων μὲν ἀναχωρεῖν, ὅσον μὴ ἀνάγκη αὐ-
 τοῖς χρῆσθαι, αὐτὴν δὲ εἰς αὐτὴν ξυλλέγεσθαι καὶ ἀθροίζε-
 σθαι παρακελευομένη, πιστεύειν δὲ μηδενὶ ἄλλῳ ἄλλ' ἢ αὐ-
 τὴν αὐτῇ, ὅ τι ἂν νοήσῃ ἰαυτὴ καθ' αὐτὴν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τῶν
 ὄντων· ὅ τι δ' ἂν δι' ἄλλων σκοπῇ ἐν ἄλλοις ὄν ἄλλο, μηδὲν
 ἡγεῖσθαι ἀληθές· εἶναι δὲ τὸ μὲν τοιοῦτον αἰσθητὸν τε καὶ
 ὁρατὸν, ὁ δὲ αὐτὴ ὁρᾷ νοητὸν τε καὶ ἀειδές. Ταύτη οὖν τῇ
 λύσει οὐκ οἰομένη δεῖν ἐναντιοῦσθαι ἢ τοῦ ὡς ἀληθῶς φιλο-
 σόφου ψυχῆ οὕτως ἀπέχεται τῶν ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν
 καὶ λυπῶν καὶ φόβων, καθ' ὅσον δύναται, λογιζομένη, ὅτι,
 ἐπειδὴν τις σφόδρα ἡσθῆ ἢ λυπηθῆ ἢ φοβηθῆ ἢ ἐπιθυμήσῃ,
 οὐδὲν τοσοῦτον κακὸν ἔπαθεν ἀπ' αὐτῶν, ὧν ἂν τις οἰηθῆι,
 οἷον ἢ νοσήσας ἢ τι ἰαναλώσας διὰ τὰς ἐπιθυμίας, ἀλλ' ὁ πάν-
 των μέγιστόν τε κακὸν καὶ ἔσχατόν ἐστι, τοῦτο πάσχει καὶ
 οὐ λογίζεται αὐτό.

—Τί τοῦτο, ὦ Σώκρατες ; ἔφη ὁ Κέβης.

—Ὅτι ψυχὴ παντὸς ἀνθρώπου ἀναγκάζεται ἅμα τε ἡ-
 σθῆναι ἢ λυπηθῆναι σφόδρα ἐπὶ τῷ καὶ ἡγεῖσθαι, περὶ ὃ ἂν

μάλιστα τοῦτο πάσχη, τοῦτο ἐναργέστατόν τε εἶναι καὶ ἀληθέστατον οὐχ οὕτως ἔχον. Ταῦτα δὲ μάλιστα [τά] ὄρατά· ἢ οὐ;

— Πάνυ γε.

δ — Οὐκοῦν ἐν τούτῳ τῷ πάθει μάλιστα Ἰκαταδεῖται ψυχὴ ὑπὸ σώματος;

— Πῶς δὴ;

— Ὅτι ἐκάστη ἡδονὴ καὶ λύπη ὥσπερ ἦλον ἔχουσα προσηλοῖ αὐτὴν πρὸς τὸ σῶμα καὶ προσπερονᾷ καὶ ποιεῖ σωματοειδῆ δοξάζουσιν ταῦτα ἀληθῆ εἶναι, ἅπερ ἂν καὶ τὸ σῶμα φῆ. Ἐκ γὰρ τοῦ ὁμοδοξεῖν τῷ σώματι καὶ τοῖς αὐτοῖς χαίρειν ἀναγκάζεται, οἶμαι, ὁμότροπός τε καὶ ὁμότροφος γίνεσθαι καὶ οἷα μηδέποτε εἰς Ἄιδου καθαρῶς ἀφικέσθαι, ἀλλ' αἰεὶ τοῦ σώματος ἀναπλέα ἐξιέναι, ὥστε ταχὺ πάλιν πίπτειν εἰς ἄλλο σῶμα καὶ ὥσπερ σπειρομένη ἐμφύεσθαι, καὶ ἐκ Ἰούτων ἄμοιρος εἶναι τῆς τοῦ θεοῦ τε καὶ καθαροῦ καὶ μονοειδοῦς συνουσίας.

ε — Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις, ὁ Κέβης, ὃ Σώκρατες.

34.—Τούτων τοίνυν ἔνεκα, ὃ Κέβης, οἱ δικαίως φιλομαθεῖς κόσμιοὶ εἰσι καὶ ἀνδρεῖοι, οὐχ ὧν οἱ πολλοὶ ἔνεκά φασιν· ἢ σὺ οἶει;

84 I—Οὐ δῆτα ἔγωγε.

— Οὐ γάρ· ἀλλ' οὕτω λογίσαιτ' ἂν ψυχὴ ἀνδρὸς φιλοσόφου καὶ οὐκ ἂν οἰηθείη τὴν μὲν φιλοσοφίαν χρῆναι ἑαυτὴν λύειν, λουούσης δὲ ἐκείνης αὐτὴν παραδιδόναι ταῖς ἡδοναῖς καὶ λύπαις ἑαυτὴν πάλιν αὖ ἐγκαταδεῖν καὶ ἀνήνυτον ἔργον πράττειν Πηνελόπης τινὰ ἐναντίως ἰσθὸν μεταχειριζομένην. Ἀλλὰ γαλήνην τούτων παρασκευάζουσα ἐπομένη τῷ λογισμῷ καὶ αἰεὶ ἐν τούτῳ οὔσα, τὸ ἀληθές καὶ τὸ θεῖον καὶ τὸ ἀδόξαστον θεωμένη καὶ ὑπ' ἐκείνου τρεφομένη, Ἰζῆν τε οἶεται οὕτω δεῖν, β

ἕως ἂν ζῆ, καὶ, ἐπειδὴν τελευτήσῃ, εἰς τὸ ζυγγενές καὶ εἰς τὸ

τοιούτον ἀφικομένη ἀπηλλάχθαι τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν. Ἐκ δὴ τῆς τοιαύτης τροφῆς οὐδὲν δεινόν, μὴ φοβηθῆ, ταῦτά γ' ἐπιτηδεύσασα, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ὅπως μὴ διασπασθεῖσα ἐν τῇ ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος ὑπὸ τῶν ἀνέμων διαφυσηθεῖσα καὶ διαπτομένη οἴχηται καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ᾗ.

Ἡ συζήτησις περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς ἐφάνη ἐδῶ περαιωμένη μετὰ τὰ ἀνωτέρω ἐπιχειρήματα· ὁ Σιμμίας ὅμως καὶ ὁ Κέβης ἔχουν μερικοὺς δισταγμοὺς. Καὶ πρῶτος ὁ Σιμμίας λέγει, ὅτι δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι μία ἁρμονία τῶν στοιχείων τοῦ σώματος, ὅπως εἶναι ἡ ἁρμονία τῆς λύρας. Ἡ λύρα βέβαια εἶναι κάτι σωματσειδὲς καὶ σύνθετον, γεῶδες καὶ φθαρτόν· ἡ ἁρμονία ὅμως αὐτῆς εἶναι ἀσώματον, ἀόρατον, πάγκαλον καὶ θεῖον. Ἐν τούτοις ἅμα διαλυθῇ ἡ φθαρτὴ λύρα, ἀφανίζεται καὶ ἡ θεία ἁρμονία. Τὸ αὐτὸ λοιπὸν δύναται νὰ λεχθῇ καὶ διὰ τὴν ψυχὴν· ὅταν δηλαδὴ τὸ φθαρτὸν σῶμα ἀχρηστευθῇ, τότε καὶ ἡ ψυχὴ, τὸ ἀσώματον καὶ ἀόρατον καὶ πάγκαλον καὶ θεῖον, ἀφανίζεται.

Ὁ Κέβης ἐξ ἄλλου δέχεται μὲν συμφώνως μὲ τὴν θεωρίαν τῆς ἀναμνήσεως τὴν προϋπαρξιν τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἀρνεῖται καὶ τὴν παντοτινὴν ἐπιβίωσιν αὐτῆς. Δέχεται δηλαδὴ, ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι κάτι ἰσχυρότερον καὶ πολυχρονιώτερον τοῦ σώματος, ἀλλὰ φοβεῖται, μήπως ἡ ψυχὴ, ἀφοῦ κατὰ τὰς ἐκάστοτε γεννήσεις κατατρίψῃ πολλὰ σώματα, εἰς τὸ τέλος ἐξαντληθῇ καὶ ἡ ἰδίᾳ καὶ χαθῇ. Ἐπομένως ὑπάρχει κίνδυνος νὰ εἶναι τὸ τελευταῖον σῶμα, αὐτὸ ποὺ φέρομεν σήμερον, καὶ ὁ θάνατός του νὰ σημάνη καὶ τὸν θάνατον τῆς ψυχῆς. Κατ' ἀνάγκην πρέπει ν' ἀποδειχθῇ, ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι ἀπολύτως ἀθάνατος καὶ ἀνώλεθρος. Αἱ δύο ἀντιρρήσεις τῶν Θηβαίων ἀρχίζουσιν νὰ κλονίζουσιν τὴν πίστιν καὶ τῶν ἄλλων ἀκρατῶν εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς.

Ὁ Σω. διὰ νὰ ἐλέγξῃ τὴν γνώμην τοῦ Σιμμία, χρειάζεται πρῶτον μίαν ὁμολογίαν αὐτοῦ, ποὺ θὰ τοῦ χρησιμεύσῃ ὡς βᾶσις διὰ τὸν ἐλεγχόν του. Τὸν ἐρωτᾷ λοιπὸν, ἐὰν ἐξακολουθῇ νὰ πιστεῦῃ εἰς τὴν θεωρίαν τῆς ἀναμνήσεως, ποῦ πρωτύτερα ἐδέχθη. Ἀφοῦ ὁ Σιμμίας καὶ πάλιν ὁμολογεῖ, ὅτι πιστεύει εἰς τὴν θεωρίαν αὐτήν, ὁ Σω. ἀποδεικνύει, ὅτι αἱ δύο θεωρίαι τῆς ἀναμνήσεως καὶ τῆς ἁρμονίας, εἶναι ἀσυμβίβαστοι διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους :

Α'. Ἡ ψυχὴ κατὰ τὴν θεωρίαν τῆς ἀναμνήσεως, ποῦ ἐδέχθη καὶ πάλιν ὁ Σιμμίας, προϋπάρχει τοῦ σώματος, ἐνῶ ἡ ἁρμονία τούναντίον εἶναι ὑστερόχρονος τῆς λύρας, διότι πρῶτον γίνεται ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαὶ καὶ κατόπιν ἐξ αὐτῶν προκύπτει ἡ ἁρμονία.

Β'. Ἡ ἄρμονία εἶναι δεκτικὴ διαφόρων διαβαθμίσεων, δηλαδή ὑπάρχει ἄρμονία εἰς μεγαλύτερον βαθμὸν καὶ περισσοτέραν ἔκτασιν καὶ ἄρμονία εἰς μικρότερον βαθμὸν καὶ ὀλιγωτέραν ἔκτασιν, ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ μὲ τὸν ὅποιον εἶναι ἄρμολογούμενα τὰ στοιχεῖα, πού τὴν ἀπαρτίζουν. Ἀντιθέτως ἡ ψυχὴ δὲν εἶναι δεκτικὴ διαβαθμίσεων, διότι ποτὲ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι μία ψυχὴ διαφέρει μιᾶς ἄλλης ἔστω καὶ κατὰ τὸ ἐλάχιστον. Καὶ ἀκόμη, ἐὰν μία ψυχὴ εἶναι ἄρμονία, πῶς συμβιβάζεται ἡ ὑπαρξὺς ἀγαθῆς καὶ κακῆς ψυχῆς; Ἡ ἀρετὴ τῆς ψυχῆς εἶναι ἓνα εἶδος ἄρμονίας καὶ ἡ κακία μία δυσἄρμονία. Ἐπομένως μία ἐνάρετος ψυχὴ θὰ εἶναι μία ἄρμονία ἐν τῇ ἄρμονίᾳ καὶ μία κακὴ καὶ ἄφρων ψυχὴ θὰ εἶναι καὶ αὐτὴ μία δυσἄρμονία ἐν τῇ ἄρμονίᾳ. Τοῦτο ὅμως μᾶς ὀδηγεῖ εἰς τὰ ἐξῆς ἄτοπα: 1) Μία ψυχὴ—ὡς ἄρμονία—δύναται νὰ εἶναι περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον ἄρμονία ἀπὸ μιαν ἄλλην, ἤτοι περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον ψυχῆς; πρᾶγμα πού ἀποκλείεται, ἐφ' ὅσον ἔγινε δεκτὸν ἀνωτέρω, ὅτι μία ψυχὴ οὐδέλλως διαφέρει ἀπὸ μιαν ἄλλην. 2) Ἄν ὅλοι αἱ ψυχαὶ εἶναι ἄρμονίαι, ἔπρεπε ὅλοι νὰ εἶναι καὶ ἐνάρετοι ὡς ἄρμονίαι, πού εἶναι ἄτοπον, διότι ὑπάρχουν καὶ κακαὶ ψυχαί.

Γ'. Ἡ ἄρμονία οὔτε ἐξουσιάζει οὔτε διαφανεῖ πρὸς τὰ στοιχεῖα, ἐκ τῶν ὁποίων προκύπτει, ἀλλ' ἀντιθέτως εἶναι ἐξάρτημα τούτων· τούναντίον ἡ ψυχὴ ἡγεμονεῦει τοῦ σώματος καὶ τὸ κατευθύνει καὶ ἀντιτίθεται εἰς τὰς ἐπιθυμίας του εἴτε διὰ τῆς πειθοῦς εἴτε διὰ τῆς βίας.

Ὁ Σιμμίας μετὰ τὰ ἀνωτέρω ἐπιχειρήματα ὁμολογεῖ, ὅτι ἡ ψυχὴ δὲν δύναται νὰ εἶναι ἄρμονία.

Ὁ Σω. ἔπειτα ἐπιχειρεῖ ν' ἀνασκευάσῃ τὴν γνώμην τοῦ Κέρβητος. Πρὸς τοῦτο θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ ἐξιστορήσῃ τὴν φιλοσοφικὴν αὐτοῦ ἐξέλιξιν ἐν τῇ προσπαθείᾳ του νὰ εὕρῃ τὴν αἰτίαν τῆς γενέσεως καὶ τῆς φθορᾶς τῶν ὄντων. Ἐπειδὴ ὅμως κάθε φοράν μὲ τὴν Α ἢ Β θεωρίαν τῶν πρὸ αὐτοῦ φιλοσόφων δὲν ἔμεινεν εὐχαριστημένος εἰς τὴν εὐρεσιν τῆς αἰτίας, ἀφοῦ, ἐκεῖνο πού ἐθεώρει σήμερον ὀρθόν, αὔριον τὸ ἀπέριπτε, διότι τοῦ ἐφαίνετο πλέον ὡς ἄτοπον, ἐζήτησε καὶ εὕρε ἰδικήν του λύσιν τοῦ προβλήματος, πού τὸν ἀπησχόλει. Καὶ τοῦτο εἶναι ἡ θεωρία τῶν ἰδεῶν. Αἰτία, λέγει ὁ Σω. (δηλαδή ὁ Πλάτων), καὶ τῆς γενέσεως καὶ τῆς φθορᾶς καὶ τῆς ὑπάρξεως εἶναι μόνον ἡ ἰδέα, ἡ ἰδανικὴ καὶ ἀπόλυτος ὑπαρξίς, μὲ τὴν παρουσίαν ἢ τὴν κοινωनीαν τῆς

όποιας τὰ πράγματα εἶναι ὅτι εἶναι καὶ γίνονται ὅτι γίνονται.

Ὁ Σω. (δηλ. ὁ Πλάτων) ἔπειτα, πρὶν μεταβῆ εἰς τὴν νέαν ἀπόδειξιν περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς (4η ἀπόδειξις), τὴν ὁποίαν στηρίζει εἰς τὴν θεωρίαν τῶν ιδεῶν, διευκρινεῖ τὰ ἀκόλουθα :

Α'. Αἱ ἐναντίαι ιδέαι ἀποκλείουν ἀλλήλας καὶ καθ' ἑαυτὰς καὶ ὡς κατηγορήματα τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένου. Καλοῦμεν βέβαια ἐνίοτε τὸν ἕδιον ἄνθρωπον ἄλλοτε μὲν μέγαν ἐν συγκρίσει μὲ τὸν Α, ἄλλοτε δὲ μικρὸν ἐν συγκρίσει μὲ τὸν Β ἄνθρωπον· ἀλλὰ εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν δὲν πρόκειται περὶ ἀπολύτου μεγέθους, ἀλλὰ σχετικοῦ. Εἶναι δηλαδὴ μέγας ἐν σχέσει μὲ τὴν μικρότητα τοῦ Α, καὶ μικρὸς ἐν σχέσει μὲ τὸ μέγεθος τοῦ Β, ἀλλὰ δὲν παύει ποτὲ νὰ εἶναι ὅτι πράγματι εἶναι (ἐν σχέσει μὲ τὴν ιδέαν). Ἡ ιδέα ὅμως τοῦ μεγέθους δὲν δύναται νὰ εἶναι συγχρόνως μέγα καὶ μικρόν· ἐπομένως, ἐὰν ἡ ιδέα τῆς μικρότητος πλησιάσῃ τὸ μέγα, ἢ φεύγει τὸ μέγεθος καὶ παραχωρεῖ τὴν θέσιν του εἰς τὸ μικρόν, ἢ ὑποκύπτει καὶ χάνεται. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τὸ μέγεθος, πού ὑπάρχει μέσα μας, ὡς κατηγορηματὸ τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένου, ἢ φεύγει δηλαδὴ καὶ παραχωρεῖ τὴν θέσιν του εἰς τὸ μικρόν, ὅταν τοῦτο πλησιάσῃ ἢ ὑποκύπτει καὶ χάνεται. Ἡ συνύπαρξις τῶν ἐναντιῶν κατηγορημάτων ὑφίσταται εἰς τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον, μόνον ὅταν τὸ ὑποκείμενον τοῦτο συγκρίνεται πρὸς ἄλλα· (συνάφεια ἐκ περιστασέως· ὅρα ἀνωτέρω παράδειγμα τοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου, πού εἶναι μέγας καὶ μικρὸς ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς Α καὶ Β ἀνθρώπους).

Β'. Τὰ ὑποκείμενα (πράγματα), ὅταν νοοῦνται πάντοτε μὲ τὴν παρουσίαν ὄρισμένης ιδέας, δὲν δύναται νὰ δεχθοῦν ὡς κατηγορηματὸ τὸ ἀντίθετον τῶν κατηγορημάτων αὐτῶν, (δηλαδὴ τὴν παρουσίαν τῆς ἐναντίας ιδέας). Ἡ χιῶν π.χ. δὲν δύναται νὰ δεχθῆ τὸ ἀντίθετον κατηγορηματὸ τοῦ ψυχροῦ, δηλαδὴ τὸ θερμόν· καὶ τὸ πῦρ δὲν δύναται νὰ δεχθῆ τὸ ἀντίθετον κατηγορηματὸ τοῦ θερμοῦ, δηλ. τὸ ψυχρόν. Ἐπομένως, ὅταν τὸ πῦρ πλησιάσῃ τὴν χιῶνα, ἢ ἡ χιῶν πρέπει νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ νὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν της εἰς τὸ πῦρ ἢ νὰ ὑποκύψῃ εἰς αὐτὸ καὶ νὰ λυώσῃ. Καὶ τἀνάπαλιν, ἐὰν ἡ χιῶν πλησιάσῃ τὸ πῦρ, ἢ πρέπει τὸ πῦρ νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ νὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν του ἢ νὰ ὑποκύψῃ καὶ νὰ σβεσθῆ.

Καὶ τώρα ὁ Πλάτων μετὰ τὴν διευκρίνησιν, ὅτι τὰ ἐναντία ἀποκλείουν ἀλλήλα, προβαίνει εἰς τὴν 4ην ἀπόδειξιν περὶ ἀθανασίας τῆς

ψυχῆς. Ἡ ψυχὴ μετέχει τῆς ζωῆς· εἶναι ὑποκείμενον, πού νοεῖται πάντοτε μὲ τὴν παρουσίαν τῆς ιδέας τῆς ζωῆς· ὅπουδήποτε δηλαδὴ καὶ ἂν ἔλθῃ ἡ ψυχὴ, φέρει πάντοτε ζωὴν, (τὴν ιδέαν τῆς ζωῆς). Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ἡ ψυχὴ φέρει πάντοτε ζωὴν, εἶναι ὑποχρεωμένη συμφώνως μὲ τὴν ἀρχὴν τῶν ἐναντίων, πού ἀποκλείουν ἄλληλα, νὰ μὴ δέχεται τὸ ἀντίθετόν της, δηλαδὴ τὸν θάνατον· ἄρα εἶναι ἀθάνατος. Ἐπειδὴ δέ, ὅ τι ἀθάνατον, ὁ θεὸς καὶ ἡ ζωὴ, εἶναι ἀνώλεθρον, κατ' ἀνάγκην καὶ ἡ ψυχὴ ὡς ἀθάνατος εἶναι καὶ ἀνώλεθρος. Ἔτσι ἀποδεικνύεται ἡ παντοτεινὴ ἐπιβίωσις τῆς ψυχῆς καὶ αἴρεται κατ' ἀνάγκην ἡ ἀντίρροσις τοῦ Κέβητος.

Μετὰ τοῦτο ὁ Πλάτων εἰσέρχεται εἰς τέλειον μῦθον, εἰς μίαν μυθικὴν κοσμολογίαν. Περιγράφει, ὅπως φαντάζεται, τὴν γῆν καὶ ἐξωτερικῶς καὶ ἐσωτερικῶς, καθὼς καὶ τὴν ἐν τῷ Ἄδῃ κρίσιν τῶν ψυχῶν. Ἐκεῖ αἱ μὲν ψυχαὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων, ἀναλόγως τῶν ἐγκλημάτων πού ἔκαμαν εἰς τὴν ζωὴν, θά τιμωρηθοῦν ἢ θά καθαρθοῦν, αἱ δὲ ψυχαὶ τῶν ἀγαθῶν θά ἀμειψοῦν, καὶ μάλιστα ἔσαι ἐκαθάρθησαν ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τῆς φιλοσοφίας.

...63.—Τὸ μὲν οὖν τοιαῦτα Ἰδισχυρίσασθαι οὕτως 114δ
 ἔχειν, ὡς ἐγὼ διελέλυθα, οὐ πρέπει νοῦν ἔχοντι ἀνδρὶ· ὅτι μέντοι ἡ ταῦτ' ἐστὶν ἡ τοιαῦτ' ἄττα περὶ τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ τὰς οἰκήσεις, ἐπειπερ ἀθάνατόν γε ἡ ψυχὴ φαίνεται οὔσα, τοῦτο καὶ πρέπει μοι δοκεῖ καὶ ἄξιον κινδυνεῦσαι οἰομένῳ οὕτως ἔχειν· καλὸς γὰρ ὁ κίνδυνος, καὶ χρὴ τὰ τοιαῦτα ὥσπερ ἐπάδειν ἑαυτῷ· διὸ δὴ ἔγωγε καὶ πάλαι μηκύνω τὸν μῦθον. Ἀλλὰ τούτων δὴ ἕνεκα θαρρεῖν χρὴ περὶ τῆ ἑαυτοῦ ψυχῆ ἀνδρῶ, ὅστις ἐν τῷ βίῳ τὰς μὲν ἄλλας ἡδονὰς ἰτὰς περὶ τὸ σῶμα καὶ τοὺς κόσμους εἶασε χαίρειν ὡς ἀλλοτρίους τε ὄντας καὶ πλέον θάτερον ἡγησάμενος ἀπεργάζεσθαι, τὰς δὲ περὶ τὸ μακθάνειν ἐσπούδασέ τε καὶ κοσμήσας τὴν ψυχὴν οὐκ ἀλλοτρίῳ, ἀλλὰ τῷ αὐτῆς κόσμῳ, σωφροσύνη τε καὶ δικαιοσύνη καὶ ἀνδρεία καὶ ἐλευθερίᾳ καὶ Ἰάληθειᾳ, οὕτω περιμένει 115

τὴν εἰς Ἄιδου πορείαν ὡς πορευσόμενος, ὅταν ἡ εἰμαρμένη καλῆ. Ὑμεῖς μὲν οὖν, ἔφη, ὦ Συμμία τε καὶ Κέβης καὶ οἱ ἄλλοι, εἰς αὖθις ἔν τινι χρόνῳ ἕκαστοι πορεύσεσθε· ἐμὲ δὲ νῦν ἤδη καλεῖ, φαίη ἂν ἀνὴρ τραγικός, ἡ εἰμαρμένη, καὶ σχεδόν τί μοι ὥρα τραπέσθαι πρὸς τὸ λουτρόν· δοκεῖ γὰρ δὴ βέλτιον εἶναι λουσάμενον πιεῖν τὸ φάρμακον καὶ μὴ πράγματα ταῖς γυναῖξι παρέχειν, νεκρὸν λούειν. ✓

β ✓ 64. Ταῦτα δὴ εἰπόντος αὐτοῦ, ὁ Κρίτων· εἶεν, Ἰἔφη, ὦ Σώκρατες· τί δὲ τούτοις ἢ ἐμοὶ ἐπιστέλλεις ἢ περὶ τῶν παιδῶν ἢ περὶ ἄλλου του, ὅ τι ἂν σοι ποιοῦντες ἡμεῖς ἐν χάριτι μάλιστα ποιοῖμεν;

—“Ἄπερ αἰεὶ λέγω, ἔφη, ὦ Κρίτων, οὐδὲν καινότερον ὅτι ὑμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμενοι ὑμεῖς καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς καὶ ὑμῖν αὐτοῖς ἐν χάριτι ποιήσετε, ἄττ’ ἂν ποιῆτε, κὰν μὴ νῦν ὁμολογήσητε· ἐὰν δὲ ὑμῶν [μὲν] αὐτῶν ἀμελήτε καὶ μὴ θέλητε ὡσπερ κατ’ ἴχνη κατὰ τὰ νῦν τε εἰρημένα καὶ τὰ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ζῆν, οὐδὲ ἐὰν πολλὰ ὁμολογήσητε ἰὲν τῷ παρόντι καὶ σφόδρα, οὐδὲν πλέον ποιήσετε.

γ —Ταῦτα μὲν τοίνυν προθυμηθησόμεθα, ἔφη, οὕτω ποιεῖν· θάπτωμεν δὲ σε τίνα τρόπον;

δ ✓ —Ὅπως ἂν, ἔφη, βούλησθε, ἐάνπερ γε λάβητέ με καὶ μὴ ἐκφύγω ὑμᾶς. Γελάσας δὲ ἅμα ἡσυχῇ καὶ πρὸς ἡμᾶς ἀποβλέψας εἶπεν· οὐ πείθω, ὦ ἄνδρες, Κρίτωνα, ὡς ἐγὼ εἰμι οὗτος Σωκράτης, ὁ νυνὶ διαλεγόμενος καὶ διατάττων ἕκαστον τῶν λεγομένων, ἀλλ’ οἶεταί με ἐκεῖνον εἶναι, ὃν ὄψεται ὀλίγον ὕστερον νεκρὸν, καὶ ἐρωτᾷ Ἰδὴ πῶς με θάπτῃ. “Ὅτι δὲ ἐγὼ πάλαι πολὺν λόγον πεποίημαι, ὡς, ἐπειδὰν πῖω τὸ φάρμακον, οὐκέτι ὑμῖν παραμενῶ, ἀλλ’ οἰχθήσομαι ἀπιὼν εἰς μακάρων δὴ τινὰς εὐδαιμονίας, ταῦτά μοι δοκῶ αὐτῷ ἄλλως λέγειν, παραμυθούμενος ἅμα μὲν ὑμᾶς, ἅμα δ’ ἐμαυτόν. ✓ Ἐγγυήσασθε

οὖν με πρὸς Κρίτωνα, ἔφη, τὴν ἐναντίαν ἐγγύην ἢ ἦν οὗτος πρὸς τοὺς δικαστὰς ἡγγυᾶτο. Οὗτος μὲν γὰρ ἢ μὴν παραμενεῖν ὑμεῖς δὲ ἢ μὴν μὴ παραμενεῖν ἐγγυήσασθε, ἐπειδὴν ἀποθάνω, ἀλλὰ Ιοιχίσεσθαι ἀπιόντα, ἵνα Κρίτων ῥᾶον φέρῃ καὶ μὴ ὄρων μου τὸ σῶμα ἢ καιόμενον ἢ κατορυπτόμενον ἀγανακτῆ ὑπὲρ ἐμοῦ ὡς δεινὰ πάσχοντος, μηδὲ λέγη ἐν τῇ ταφῇ, ὡς ἢ προτίθεται Σωκράτῃ ἢ ἐκφέρει ἢ κατορύττει. Εὖ γὰρ ἴσθι, ἢ δ' ὅς, ὦ ἄριστε Κρίτων, τὸ μὴ καλῶς λέγειν οὐ μόνον εἰς αὐτὸ τοῦτο πλημμελές, ἀλλὰ καὶ κακόν τι ἐμποιεῖ ταῖς ψυχαῖς. Ἀλλὰ θαρρεῖν τε χρὴ καὶ φάναι τοῦμὸν σῶμα θάπτειν, καὶ θάπτειν οὕτως, Ἰόπως ἂν σοι φίλον ἢ καὶ μάλιστα ἡγῆ νόμιμον εἶναι. 116

65. Ταῦτ' εἰπὼν ἐκεῖνος μὲν ἀνίστατο εἰς οἴκημά τι ὡς λουσόμενος, καὶ ὁ Κρίτων εἶπετο αὐτῷ, ἡμᾶς δ' ἐκέλευε περιμένειν. Περιεμένομεν οὖν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διαλεγόμενοι περὶ τῶν εἰρημένων καὶ ἀνασκοποῦντες, τοτὲ δ' αὖ περὶ τῆς ξυμφορᾶς διεζιόντες, ὅση ἡμῖν γεγυῖα εἴη, ἀτεχνῶς ἡγούμενοι ὡσπερ πατρὸς στερηθέντες διάζειν ὄρφανοὶ τὸν ἔπειτα βίον. Ἐπειδὴ δὲ ἐλούσατο ἰκαὶ ἠνέχθη παρ' αὐτὸν τὰ παιδία—δύο γὰρ αὐτῷ υἱεῖς σμικροὶ ἦσαν, εἷς δὲ μέγας—καὶ αἰοικεῖται γυναῖκες ἀφίκοντο, ἐκεῖναίς ἐναντίον τοῦ Κρίτωνος διαλεχθεὶς τε καὶ ἐπιστείλας, ἅττα ἐβούλετο, τὰς μὲν γυναῖκας καὶ τὰ παιδία ἀπιέναι ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ ἦκε παρ' ἡμᾶς. Καὶ ἦν ἤδη ἐγγὺς ἡλίου δυσμῶν· χρόνον γὰρ πολὺν διέτριψεν ἔνδον. Ἐλθὼν δ' ἐκαθέζετο λελουμένος καὶ οὐ πολλὰ μετὰ ταῦτα διελέχθη. Καὶ ἦκεν ὁ τῶν ἔνδεκα ὑπὴρέτης καὶ στὰς παρ' αὐτόν· ὦ ἸΣώκρατες, ἔφη, οὐ καταγνώσομαι σοῦ, ὅπερ ἄλλων καταγιγνώσκω, ὅτι μοι χαλεπαίνουσι καὶ καταρῶνται, ἐπειδὴν αὐτοῖς παραγγέλλω πίνειν τὸ φάρμακον ἀναγκαζόντων τῶν ἀρχόντων. Σὲ δὲ ἐγὼ καὶ ἄλλως ἔγνωκα ἐν

τούτῳ τῷ χρόνῳ γενναιότατον καὶ πρᾶτότατον καὶ ἄριστον ἄνδρα ὄντα τῶν πώποτε δεῦρο ἀφικομένων· καὶ δὴ καὶ νῦν εὖ οἶδ' ὅτι οὐκ ἐμοὶ χαλεπαίνεις—γιγνώσκεις γὰρ τοὺς αἰτίους—ἀλλὰ ἐκείνοις. Νῦν οὖν, οἴσθα γὰρ ἃ ἤλθον ἀγγέλλειν, χαῖρέ τε καὶ πειρῶ ὡς ρᾶστα Ἰ φέρειν τὰ ἀναγκαῖα. Καὶ ἅμα δακρῦσας μεταστρεφόμενος ἀπήει. ✓

Καὶ ὁ Σωκράτης ἀναβλέψας πρὸς αὐτόν· καὶ σύ, ἔφη, χαῖρε· καὶ ἡμεῖς ταῦτα ποιήσομεν. Καὶ ἅμα πρὸς ἡμᾶς· ὡς ἀστεῖος, ἔφη, ὁ ἄνθρωπος· καὶ παρὰ πάντα μοι τὸν χρόνον προσήει καὶ διελέγετο ἐνίοτε καὶ ἦν ἀνδρῶν λῆστος καὶ νῦν ὡς γενναίως με ἀποδακρῦει. Ἄλλ' ἄγε δὴ, ὦ Κρίτων, πειθώμεθα αὐτῷ καὶ ἐνεγκάτω τις τὸ φάρμακον, εἰ τέτριπται· εἰ δὲ μὴ, τριψάτω ὁ ἄνθρωπος.

ε Καὶ ὁ Κρίτων· ἀλλ' οἶμαι, Ἰ ἔφη, ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἔτι ἥλιον εἶναι ἐπὶ τοῖς ὄρεσι καὶ οὐπὼ δεδυκέναι. Καὶ ἅμα ἐγὼ οἶδα καὶ ἄλλους πάνυ ὀψὲ πίνοντας, ἐπειδὰν παραγγεληθῇ αὐτοῖς, δειπνήσαντάς τε καὶ πίνοντας εὖ μάλα... Ἄλλὰ μηδὲν ἐπέιγου· ἔτι γὰρ ἐγχωρεῖ.

Καὶ ὁ Σωκράτης· εἰκότως γε, ἔφη, ὦ Κρίτων, ἐκεῖνοί τε ταῦτα ποιοῦσιν, οὓς σύ λέγεις· οἴονται γὰρ κερδαίνειν ταῦτα ποιήσαντες, καὶ ἔγωγε ταῦτα εἰκότως οὐ ποιήσω· οὐδὲν γὰρ οἶμαι κερδαίνειν Ἰ ὀλίγον ὕστερον πιὼν ἄλλο γε ἢ γέλωτα ὀφλήσειν παρ' ἐμαυτῷ γλιχόμενος τοῦ ζῆν καὶ φειδόμενος οὐδενὸς ἔτι ἐνότος. Ἄλλ' ἴθι, ἔφη, πιθοῦ καὶ μὴ ἄλλως ποίει. ✓

66. Καὶ ὁ Κρίτων ἀκούσας ἐνευσε τῷ παιδί πλησίον ἐστῶτι. Καὶ ὁ παῖς ἐξελθὼν καὶ συχνὸν χρόνον διατρίψας, ἤκην ἄγων τὸν μέλλοντα δώσειν τὸ φάρμακον ἐν κύλικι φέροντα τετριμμένον. Ἰδὼν δὲ ὁ Σωκράτης τὸν ἄνθρωπον· εἶεν, ἔφη, ὦ βέλτιστε, σύ γὰρ τούτων ἐπιστήμων, τί χρὴ ποιεῖν ;

—Οὐδὲν ἄλλο, ἔφη, ἢ πιόντα περιμέναι, ἕως ἂν σου βάρους ἐν τοῖς σκέλεσι ἰγένηται, ἔπειτα κατακεῖσθαι· καὶ οὕτως αὐτὸ ποιήσει. Καὶ ἅμα ὤρεξε τὴν κύλιχα τῷ Σωκράτει.

β

Καὶ ὡς λαβὼν καὶ μάλα ἴλεως, ὃ Ἐχέκρατες, οὐδὲν τρέσας οὐδὲ διαφθείρας οὔτε τοῦ χρώματος οὔτε τοῦ προσώπου, ἀλλ', ὡσπερ εἰώθει, ταυρηδὸν ὑποβλέψας πρὸς τὸν ἄνθρωπον· τί λέγεις, ἔφη, περὶ τοῦδε τοῦ πώματος πρὸς τὸ ἀποσπεῖσαί τινι; Ἐξέστιν ἢ οὐ;

—Τοσοῦτον, ἔφη, ὃ Σώκρατες, τρίβομεν, ὅσον οἴομεθα μέτριον εἶναι πιεῖν.

—Μανθάνω, ἦ δ' ὅς· ἀλλ' εὐχεσθαί γέ που τοῖς Ἰθεοῖς ἐξέστι τε καὶ χρή, τὴν μετοίκησιν τὴν ἐνθένδε ἐκεῖσε εὐτυχῆ γενέσθαι· ἃ δὴ καὶ ἐγὼ εὐχομαί τε καὶ γένοιτο ταύτη. Καὶ ἅμ' εἰπὼν ταῦτα ἐπισχόμενος καὶ μάλα εὐχερῶς καὶ εὐκόλως ἐξέπιεν. Καὶ ἡμῶν οἱ πολλοὶ τέως μὲν ἐπεικῶς οἴοί τε ἦσαν κατέχειν τὸ μὴ δακρύνειν, ὡς δὲ εἶδομεν πίνοντά τε καὶ πεπωκότα, οὐκέτι, ἀλλ' ἐμοῦ γε βία καὶ αὐτοῦ ἀστακτιᾶ ἐχώρει τὰ δάκρυα, ὥστε ἐγκαλυψάμενος ἀπέκλαιον ἑμαυτόν· οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνόν γε, ἀλλὰ τὴν ἑμαυτοῦ τύχην, οἴου ἀνδρὸς Ἰεταίρου ἐστερημένος εἶην. Ὁ δὲ Κρίτων ἔτι πρότερος ἐμοῦ, ἐπειδὴ οὐχ οἶός τ' ἦν κατέχειν τὰ δάκρυα, ἐξάνεστη. Ἀπολλόδωρος δὲ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ οὐδὲν ἐπαύετο δακρύνων, καὶ δὴ καὶ τότε ἀναβρυχησάμενος κλαίων καὶ ἀγανακτῶν οὐδένα ὄντινα οὐ κατέκλασε τῶν παρόντων πλην γε αὐτοῦ Σωκράτους. ✓

γ

δ

Ἐκεῖνος δέ· οἶα, ἔφη, ποιεῖτε, ὃ θαυμάσιοι. Ἐγὼ μὲν τοι οὐχ ἥμισθα τούτου ἕνεκα τὰς γυναῖκας ἀπέπεμψα, ἵνα μὴ τοιαῦτα πλημμυλοῖεν· καὶ γὰρ ἀκήκοα, ὅτι ἐν εὐφημίᾳ ἰχρῆ τελευτᾶν. Ἄλλ' ἡσυχίαν τε ἄγετε καὶ καρτερεῖτε.

ε

Καὶ ἡμεῖς ἀκούσαντες ἡσχύνθημέν τε καὶ ἐπέσχομεν

τοῦ δακρύειν. Ὁ δὲ περιελθὼν, ἐπειδὴ οἱ βαρύνεσθαι, ἔφη, τὰ σκέλη, κατεκλίθη ὑπτίος—οὕτω γὰρ ἐκέλευεν ὁ ἄνθρωπος—καὶ ἅμα ἐφαπτόμενος αὐτοῦ οὗτος ὁ δοῦς τὸ φάρμακον· διαλιπὼν χρόνον ἐπεσκόπει τοὺς πόδας καὶ τὰ σκέλη· κάπειτα σφόδρα πιέσας αὐτοῦ τὸν πόδα ἤρετο, εἰ αἰσθάνοιτο· ὁ δ' οὐκ ἔφη. Καὶ μετὰ τοῦτο αὖθις Ἰτὰς κνήμας· καὶ ἐπανιών οὕτως ἡμῖν ἐπεδείκνυτο, ὅτι ψύχοιτό τε καὶ πηγνῦτο. Καὶ αὐτὸς ἤπτετο καὶ εἶπεν, ὅτι, ἐπειδὴν πρὸς τῇ καρδίᾳ γένηται αὐτῷ, τότε οἰχῆσεται.

Ἦδη οὖν σχεδόν τι αὐτοῦ ἦν τὰ περι· τὸ ἤτρον ψυχομένα· καὶ ἐκκαλυψάμενος—ἐνεκεκάλυπτο γὰρ—εἶπεν, ὁ δὲ τελευταῖον ἐφθέγγετο· ὦ Κρίτων, ἔφη, τῷ Ἀσκληπιῷ ὀφείλομεν ἀλεκτρούνα· ἀλλὰ ἀπόδοτε καὶ μὴ ἀμελήσητε.

—Ἄλλὰ ταῦτα, ἔφη, ἔσται, ὁ Κρίτων· ἀλλ' ὅρα, εἴ τι ἄλλο λέγεις.

Ταῦτα ἐρομένου αὐτοῦ οὐδὲν ἔτι ἀπεκρίνατο, ἀλλ' ὀλίγον χρόνον διαλιπὼν ἐκινήθη τε καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐξεκάλυψεν αὐτόν. Καὶ ὅς τὰ ὄμματα ἔστησεν· ἰδὼν δὲ ὁ Κρίτων συνέλαβε τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς.

67. Ἦδε ἡ τελευταία, ὧ Ἐχέκρατες, τοῦ ἐταίρου ἡμῶν ἐγένετο, ἀνδρός, ὡς ἡμεῖς φαίμεν ἄν, τῶν τότε, ὧν ἐπειράθημεν, ἀρίστου καὶ ἄλλως φρονιμωτάτου καὶ δικαιοτάτου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

(Κατά τὰ κεφάλαια τῆς ἐκλογῆς).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1

Ἐχεκράτης, πολίτης ἐκ Φλειοῦντος, ὅπου ὁ Ταραντῖνος Εὐρυτος εἶχεν ἰδρῦσει μικρὰν ὀμάδα ὀπαδῶν τοῦ Πυθαγόρου. Ἀπὸ τὴν ὀμάδα αὐτὴν, εἰς τὴν ὁποίαν, φαίνεται, εἶχεν ἐξέχουσαν θέσιν ὁ Ἐχεκράτης, γίνεται δεκτὸς ὁ Φαίδων, πὺ τοὺς ἐξιστορεῖ τὰ κατὰ τὸν Σωκράτη. Ἡ διήγησις τοῦ Φαίδωνος εἶναι μία ζωντανὴ ἀναπαράστασις τῶν ὄσων ὁ Πλάτων ἔζησε μέσα του καὶ μαρτυρεῖ τόσον περὶ τοῦ προσωπικοῦ μεγαλείου τοῦ Σωκράτους, ὅσον καὶ περὶ τοῦ ποιητικοῦ μεγαλείου τοῦ Πλάτωνος.

αὐτός, αὐτός, ὁ ἴδιος· τίθεται ἐν ἀρχῇ, διότι ἡ αὐτοψία καὶ τὸ αὐτήκοον ἐνέχουν μεγάλην σπουδαιότητα καὶ ἀποτελεῖ ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἀκόλουθον ἢ ἄλλου του.

Φαίδων, Ἡλεῖος τὴν καταγωγὴν, εὐγενῆς, ἔγινε γνωστότατος ἐκ τοῦ ὁμωνύμου διαλόγου τοῦ Πλάτωνος. Κατὰ τινὰ παράδοσιν, πὺ δὲν φαίνεται πολὺ πιθανή, οὗτος συνελήφθη αἰχμάλωτος ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν εἰς πόλεμον ἐναντίον τῆς πατρίδος του Ἡλιδος καὶ ἐπωλήθη ὡς δοῦλος εἰς τὰς Ἀθήνας μόλις 18ετῆς περίπου, τὸ 400 π. Χ. Ἐκεῖ προσεῖλκυσε τὴν προσοχὴν τοῦ Σωκράτους, ὁ ὁποῖος παρεκάλεσεν ἕνα πλούσιον φίλον του νὰ τὸν ἐξαγοράσῃ. Ἐκτοτε ἐξ εὐγνωμοσύνης ἔμεινε πιστὸς θαυμαστῆς τοῦ φιλοσόφου μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Πλάτωνος, πὺ μᾶς ἐμφανίζει τὸν Φαίδωνα διηγούμενον τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ διδασκάλου, ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ δεσμὸς του μετὰ τὸν Σωκράτη ἦτο στενὸς καὶ ἡ ἀφοσίωσις του μεγάλη. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σωκράτους ὁ Φαίδων ἰδρυσεν εἰς τὴν πατρίδα του ἰδίαν σχολὴν, περὶ τῆς ὁποίας οὐδὲν ἀκριβὲς γνωρίζομεν. Ἐγράψεν ἐπίσης διαλόγους, οἱ ὁποῖοι δὲν διασώθησαν.

φάρμακον, κοινῶς φαρμάκι, συνεκδοχή, τὸ γένος ἀντὶ τοῦ εἶδους, δηλητήριο, τὸ κώνειον. Τὸ κώνειον εἶναι φυτόν, πιθανῶς τὸ κοινὸν μαγκούτα, κικρούτα, βρωμόχορτο, καὶ περιέχει τὴν κωνεινίνη, δραστηκώτατον φυτικὸν δηλητήριο. Τὰ σπέρματά αὐτοῦ ξηραίνόμενα καὶ τριβόμενα διελύοντο ἐντὸς ὕδατος καὶ ἐδίδοντο ἔπειτα εἰς τοὺς μελλοθκνάτους.

πολίτης, συμπολίτης.

Φλειάσιος, ὁ πολίτης τοῦ Φλειοῦντος, πόλεως εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἀργολίδος καὶ τῆς περιοχῆς τῆς Σικυῶνος (τοῦ Κιάτου).

οὐδεις πάνυ τι, οὐδεις ἀπολύτως.

ἐπιχωριάζω, συχνάζω κάπου καὶ παραμένω ἐκεῖ.

χρόνου συχνοῦ, ἀπὸ πολλῶν καιρῶν.

μέν, χωρὶς ν' ἀκολουθῆ ὁ δέ, βεβαίως.

τύχη, τυχαῖον περιστατικόν, τυχαία σύμπτωσης.

ἐστεμμένη, στεφανωμένη διὰ κλάδου δάφνης, ἱεροῦ δένδρου τοῦ Ἀπόλλωνος.

Θησεύς, ὁ σπουδαιότερος μετὰ τὸν Ἡρακλέα ἥρωες τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ ὁ πρῶτος τῶν Ἀθηναίων, υἱὸς τοῦ βασιλέως Αἰγέως. Κατὰ τὸν μῦθον ὁ Μίνως, βασιλεὺς τῆς ἐν Κρήτῃ Κνωσσοῦ, ἐκδικῶν τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ του Ἀνδρόγεω φονευθέντος ἐν Ἀττικῇ, ἀφοῦ ἐνίκησε τοὺς Ἀθηναίους, τοὺς ὑπεχρέωσε νὰ στέλλουν κάθε χρόνον ἢ κατ' ἄλλους κάθε ἐννέα χρόνια ἑπτὰ νέους καὶ ἑπτὰ παρθένους, τοὺς ὁποίους ἔρριπτον ὡς βορὰν τοῦ Μινωταύρου εἰς τὸν Λαβύρινθον. Κατὰ τὴν τρίτην ἀποστολὴν μετεῖχε καὶ ὁ Θησεύς, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Ἀριάδνης, θυγατρὸς τοῦ Μίνως, ἐφόρευσε τὸν Μινώταυρον. Οὗτος σωθεὶς ἔδρασε πρὸς τιμὴν τοῦ Δηλίου Ἀπόλλωνος τὰ Δήλια, κατὰ τὰ ὁποῖα οἱ Ἀθηναῖοι ἔστελλον τὴν Δηλιάδα (ναῦν), τὸ ἴδιον πλοῖον τοῦ Θησεῦς συνεχῶς ἐπισκευαζόμενον καὶ ἀνανεούμενον, ὡς θεωρίδα εἰς τὴν ἱερὰν Δῆλον.

τοὺς δις ἑπτὰ, τὰ ἑπτὰ ζεύγη τῶν νέων καὶ νεανίδων.

εὗξαντο, ἔταξαν, ἔκαναν τάμα.

θεωρία, ἐπίσημος ἀντιπροσωπεία τῆς πόλεως καὶ μάλιστα θρησκευτικῆ, πρεσβεία.

ἀπάγω, ἀποστέλλω ὡς ὀφειλήν.

καθαρεύω, εἶμαι καθαρὸς, ἀγνός.

δεῦρο, ἐδῶ εἰς Ἀθήνας εἰς τὸν λιμένα τοῦ ἀπόπλου.

ἀπολαμβάνω, ἀποκλείω, ἐμποδίζω.

χρόνος, τριάκοντα ἡμέραι (Ξενοφ. Ἀπομνημ. 116γ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2

ἐπιτήδευοι, φίλοι, σύντροφοι πιστοί.

ἄρχοντες, οἱ ἔνδεκα, προϊστάμενοι τῆς φυλακῆς, οἱ ὅποιοι ἐξετέλλουν τὰς ποινὰς διὰ τῶν ὑπηρετῶν. Ἄπ' αὐτοὺς τοὺς δέκα ἐξέλεγον ἀνὰ ἓνα αἱ δέκα φυλαὶ τῶν Ἀθηναίων καὶ τὸν ἔνδεκατον προσέθετον ὡς γραμματέα.

σκολάζω, δὲν ἔχω ἀσχολίαν, εὐκαιρῶ.

τοιούτους ἐτέρους, ὁμοίους μὲ σέ, τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων μὲ σέ, μὲ τὰς αὐτὰς ἀκριβῶς διαθέσεις μὲ σέ.

θαυμάσια ἔπαθον, ἐδοκίμασα παράξενα συναισθήματα.

ἔλεος εἰσῆει με, μὲ κατελάμβανεν οἶκτος, ἐδοκίμαζα οἶκτον.

τρόπος, στάσις, συμπεριφορά.

ὡς ἀδεῶς, διασάφησις τοῦ εὐδαίμων—λόγων.

ὥστε παρίστασθαί μοι, ὥστε παρ. μηδ' ἰέναι ἐκεῖνον ἄνευ θείας μοίρας ἰόντα εἰς Ἄϊδου· παρίσταται μοι, μοῦ ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν, ἔχω τὴν ἐντύπωσιν.

εἴπερ τις πώποτε καὶ ἄλλος, (εἰ ἔπραξεν...) ὑπὲρ πάντα ἄλλον.

οὐδὲν πάνυ μοι ἔλεεινὸν εἰσῆει, δὲν ἐδοκίμαζα κανένα ἀπολύτως οἶκτον.

ὡς δόξειεν ἂν εἰκὸς εἶναι, (ἐλεεινὸν εἰσέναι τινί).

ὄντων ἐν φιλοσοφίᾳ, φιλοσοφούντων, ἀπασχολουμένων μὲ φιλοσοφικὰς συζητήσεις.

ἀτεχνῶς, ὅλως διόλου.

ἄτοπόν τι πάθος, πολὺ παράξενον, ἀλλόκοτον συναισθημα.

κρᾶσις, κρᾶμα, συναίσθημα ἀνάμεικτον.

διαφερόντως, ὑπερβολικὰ, ἐξαιρετικὰ, περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Ἀπολλόδωρος, Ἀπολλ. ὁ Φαληρεὺς, γνωστὸς διὰ τὴν ἀφοσίωσίν του πρὸς τὸν Σωκράτη, ἔστερημένος ὅμως φιλοσοφικοῦ νοῦ. Ὅρα καὶ τὴν ὀλίγον κατωτέρω λέξιν: ὁ πατήρ αὐτοῦ.

πού, ἂν δὲν ἀπατῶμαι.

Κριτόβουλος, υἱὸς τοῦ Κρίτωνος, γνωστὸς διὰ τὴν ὠραιότητά του. Ὅρα καὶ τὴν ἐπομένην λέξιν: ὁ πατήρ αὐτοῦ.

ὁ πατήρ αὐτοῦ, ὁ Κρίτων, συνομηλιξ καὶ συνδημότης μὲ τὸν Σω. (ἐξ Ἀλωπεκῆς). Χρηστὸς, πλούσιος καὶ γενναϊδῶρος, συντηρῶν

ἐξ ἰδίων τὴν οἰκογένειαν τοῦ Σω., λίαν γνωστὸς καὶ ἐκ τοῦ ὁμωνύμου διαλόγου, ὅπου προσφέρεται νὰ διευκολύνῃ τὴν ἐκ τῆς φυλακῆς φυγὴν τοῦ φιλοσόφου. Ὁ Κρίτων ἀκόμη μετὰ τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Κριτοβούλου καὶ τοῦ Ἀπολλοδώρου προσεφέρθησαν κατὰ τὴν δίκην τοῦ Σω. νὰ ἐγγυηθοῦν ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ τίμημα τῶν 30 μῶν (Πλ. Ἀπολ. 38β).

Ἐρμογένης, φίλιπτος τοῦ Σω., πένης, ἀν καὶ ἦτο ἀδελφὸς τοῦ πλουσιοῦ Καλλίου.

Ἐπιγένης, υἱὸς τοῦ Ἀντιφῶντος τοῦ Κηφισιεύς.

Αἰσχίνης, υἱὸς τοῦ Λυσανίου, διὰ τὸν ὅποιον παραδίδεται, ὅτι ἔγραψεν ἑπτὰ διαλόγους.

Ἀντισθένης, Ἀθηναῖος, μαθητὴς κατὰ πρῶτον τοῦ σοφιστοῦ Γοργίου καὶ κατόπιν τοῦ Σω. Οὗτος μιμούμενος τὴν ἀπάθειαν καὶ καρτερίαν τοῦ διδασκάλου του πρῶτος ἐδίδαξε τὴν κυνικὴν ἀδιαφορίαν διὰ τὰ ἐγκόσμια ἰδρύσας τὴν κληθεῖσαν *κυνικήν σχολήν*. Ὁ Ἀντισθένης διεκρίθη καὶ ὡς ρήτωρ συγγράψας καὶ ρητορικὰ ἔργα.

Κτήσιππος, ἐκ Παιανίας (παρὰ τὸ Λιόπεσι τῆς Ἀττικῆς), νέος πλήρης εὐθυμίας καὶ ὀρμῆς, συγγενὴς τοῦ Μενέξενου.

Μενέξενος, ἐκ Παιανίας ἐξ ἐπιφανοῦς οἴκου, γνωστὸς καὶ ἐκ τοῦ ὁμωνύμου διαλόγου τοῦ Πλάτωνος.

Σιμμίας καὶ Κέβης, νεανίσκοι Θηβαῖοι (Φαίδ. 89α). Οὗτοι κατὰ πρῶτον ἤκουσαν εἰς τὰς Θήβας τὸν Πυθαγόρειον Φιλόλαον, παρὰ τοῦ ὁποίου ἐμυήθησαν εἰς τὴν Πυθαγόρειον φιλοσοφίαν, πού ἰδιαίτερος ἡσχολεῖτο μὲ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς. Ἐπειτα ἤλθον εἰς Ἀθήνας χάριν ἀνωτέρας μορφώσεως, ὅπου ἐγένοντο μαθηταὶ καὶ ἐνθουσιώδεις θαυμασταὶ τοῦ Σω., πρὸς σωτηρίαν τοῦ ὁποίου προσεφέρθησαν νὰ χορηγήσουν τὰ ἀναγκαῖα χρήματα διὰ τὴν ἐκ τῆς φυλακῆς φυγάδευσίν του (Κρίτων 45β). Ἐκ τούτων ὁ μὲν Σιμμίας ἔγραψεν 23 διαλόγους, ὁ δὲ Κέβης 3, πού ὅλοι ἐχάθησαν.

Φαιδώνδης, Θηβαῖος· περὶ τούτου οὐδὲν ἄλλο γνωρίζομεν.

Εὐκλείδης, μαθητὴς καὶ θαυμαστὴς τοῦ Σωκράτους, ἀνήκων εἰς τοὺς Ἐλεάτας, καὶ ἰδρυτὴς τῆς *Μεγαρικῆς σχολῆς*. Πρὸς αὐτὸν κατέφυγεν ὁ Πλ. εἰς τὰ Μέγαρα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σω.

Τερψίων, ἐκ Μεγάρων, γνωστὸς καὶ ἐκ τοῦ προοιμίου τοῦ Θεαιτήτου.

Ἀρίστιππος, ὁ Κυρηναῖος, μαθητὴς τοῦ σοφιστοῦ Πρωταγόρου ἀποκλίνων βραδύτερον πρὸς τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ Ἡρακλείτου ἐγνωρίσθη

μέ τόν Σω. καί συνεδέθη μαζί του. Μετά τόν θάνατον τοῦ Σω. ἔδρυσε τήν Κυρηναικήν σχολήν, δεχομένην ὡς τὸ μεγαλύτερον ἀγαθὸν τὴν ἡδονήν, ἔνεκα τοῦ ὁποίου καί Ἡδονική σχολή ἀπεκλήθη.

Κλεόμβροτος, ἐξ Ἀμβρακίας, τύπος συναισθηματικός· κατὰ τὸν Καλλίμαχον (ἐπίγρ. 24) ὁ Κλ. ὅταν ἀνέγνωσε τὸν Φαίδωνα, ἠύτοκτόνησε λέγων : Χαῖρε, Ἥλιε...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 3

ἔωθεν, (ἔως, ἡώς, ἔωθινός) πρῶι-πρῶι.

δικαστήριον, τὰ πλεῖστα δικαστήρια τῶν ἡλιαστῶν ἦσαν πλησίον τῆς ἀγορᾶς κειμένης Α. τοῦ λεγομένου σήμερον Θησείου.

διατρίβω, συνομιλῶ, περνῶ τὴν ὥραν μου συζητῶν.

παρηγγείλαμεν ἀλλήλοις, συμφωνήσαμεν μεταξύ μας.

ὑπακούω, ἐπὶ θυρωρῶν : ἀνοίγω.

λύουσι, λύουν ἀπὸ τὰ δεσμά, τὴν ποδοκάκην, ἢ τὸ ξύλον, με τὰ ὁποῖα ἔδεναν τοὺς φυλακισμένους, ὅπως φαίνεται, μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐκτελέσεως.

ἐπισχῶν, χρονοτριβήσας, ἀργοπορήσας.

καταλαμβάνω, εὐρίσκω.

Ξανθίππη, σύζυγος τοῦ Σω., με τὴν ὁποίαν ἀπέκτησεν οὗτος τρία τέκνα, τὸν Λαμπροκλέα, τὸν Σωφρονίσκον καὶ τὸν Μενέξενον (Πλ. Ἀπολ. 34δ). Τὰ περὶ κακοτροπίας τῆς Ξανθίππης εἶναι μᾶλλον ἀβάσιμα ὀφειλόμενα εἰς τοὺς κωμικούς. Τοῦναντίον ἐκ τοῦ Φαίδωνος προκύπτει, ὅτι ἡ Ξ. ἦτο καὶ στοργικὴ καὶ εὐαίσθητος σύζυγος.

ἀνευφημῶ, βάλλω γοερὰν φωνήν, ξεφωνίζω.

ῥστατον δὴ, διὰ τελευταίαν λοιπὸν φοράν, νὰ διὰ τελευταίαν φοράν.

κόπτομαι, (κοπετός, κομμός) κτυπῶ τὸ στήθος ἢ τὴν κεφαλὴν μου.

ὡς θαυμασιῶς πέφυκε, πόσον παράδοξον σχέσιν ἐκ φύσεως ἔχει, τί περίεργος πολὺ εἶναι ἡ σχέσις του...

τῷ μὴ ἐθέλῃν μὲν αὐτῷ παραγίγνεσθαι ἅμα τῷ ἀνθρώπῳ... σχεδόν τι ἀναγκάζεσθαι..., διότι δὲν θέλουν μὲν (μὰ τὴν ἀλήθειαν) αὐτὰ νὰ ἔρχονται ταυτοχρόνως εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν δέ..., εἶναι σχεδὸν ἠναγκασμένος...

διώκω, ἐπιδιώκω, ἐπιζητῶ.

ἐννοῶ, στοχάζομαι, προσέχω.

Αἰσωπος, δοῦλος τοῦ Σαμίου Ἰάδμονος ζήσας κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ βου π. Χ. αἰῶνος. Οὗτος διηγεῖτο μὲ χάριν μύθους εἰς πεζὸν πρὸς παραίνεσιν. Οἱ μέχρι σήμερον φερόμενοι ὡς μῦθοι τοῦ Αἰσώπου εἶναι παράφρασις τῶν Αἰσωπέων μύθων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4

ὕπολαβών, συγχνὴ ἢ χρῆσις τοῦ ρ. ὑπολαμβάνω παρὰ Πλ. ἐπεμβαίνω εἰς τὴν συζήτησιν, ἀποκρίνομαι, διακόπτω, λαμβάνω τὸν λόγον καὶ ἀποκρίνομαι.

ῶν, καθ' ἑλξιν, ἀντὶ ᾧ...

ἐντείνας, (εἰς μέτρον, εἰς ἔπος) στιχουργήσας.

προοίμιον, ᾄσμα ἀδόμενον ὑπὸ τῶν ραψωδῶν πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν πρὸ τῶν ἐπῶν, ὕμνος. Διὰ ποῖον λόγον ἔκαμεν ὁ Σω. τὸν ὕμνον εἰς τὸν Ἰ. Ἀπ. μᾶς τὸ ἐξηγεῖ ἀκολούθως ὡς καὶ ἐν 85β τοῦ Φαίδωνος «ἐγὼ δὲ καὶ αὐτός που οἶμαι ὁμόδουλός γε εἶναι τῶν κύκνων καὶ ἱερός τοῦ αὐτοῦ θεοῦ (Ἀπόλλωνος), καὶ οὐ χειρόν τὴν μαντικὴν ἔχειν παρὰ τοῦ δεσπότου».

ἀτάρ, ἐπικόν, ὡσαύτως, ἀλλά, ἀλλ' ὅμως.

Εὔηνος, Πάριος σοφιστής καὶ ποιητής, ἀκμάσας κατὰ τὸν Ε' π. Χ. αἰῶνα. Ἦτο πρεσβύτερος τοῦ Σωκράτους καὶ ἐδίδασκε τὴν τέχνην του ἀντὶ εὐτελοῦς ποσοῦ.

ὅ τι ποτὲ διανοηθεῖς, τί τέλος πάντων σκοπῶν, μὲ ποῖαν ἄρα γε σκέψιν.

ἀντίτεχνος, ἀντίζηλος ἐν τῇ τέχνῃ.

ἀποπειρώμενος τί λέγει, δοκιμάζων τί σημαίνουν, προσπαθῶν νὰ ἐξακριβώσω τὴν σημασίαν, τὸ νόημα...

ἀφοσιοῦμαι, ἐκπληρῶ θρησκευτικὸν καθήκον, ἀπὸ θρησκευτικῆν εὐλάβειαν κάνω κάτι· ἀλλά—ἔκαμα τὰ ποιήματα—προσπαθῶν νὰ ἐξηγήσω (ἐξακριβώσω) τὸ νόημα κάποιων ὄνειρων μου καὶ ἐκπληρῶν ἔτσι ἓνα θρησκευτικὸν καθήκον, μήπως τυχὸν ὁ θεὸς εἰς τὰ ὄνειρά μου ἐνοουῶσε νὰ κάνω αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὴν μουσικὴν.

ἄρα, ἴσως, τυχόν.

μουσική, πᾶσα τέχνη ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Μουσῶν, καλλιτεχνική, πνευματική, καὶ ἰδίᾳ ἡ μουσική. Πρῶτοι οἱ Πυθαγόρειοι ἐκάλεσαν τὴν φιλοσοφίαν μουσικὴν, ἔπειτα δὲ ὁ Πλάτων· ἐδῶ μουσικὴν ἐνοσεῖ τὴν φιλοσοφίαν.

παρακελεύομαι, προτρέπω, παρακινῶ τινα πρὸ τῆς πράξεως.

ἐπικελεύω καὶ **διακελεύομαι**, ἐνθαρρύνω κατ' αὐτὴν τὴν ἐνέργειαν.

θεοῦσι, μετοχή (ρ. θεῶ) θεόντες, οἱ δρομεῖς.

δημῶδης μουσική, ἡ ποίησις ποῦ εἶναι μουσική κατὰ τὴν ἀντίληψιν τοῦ κοινοῦ.

ἀσφαλέστερον, ἐννοεῖται τὸ ἔδοξεν.

μετὰ δὲ τὸν θεόν, βραχυλογία, ἀντί: μετὰ δὲ τὸ εἰς τὸν θεὸν προοίμιον.

μῦθος, διήγησις φανταστικῆ, ἐνῶ **λόγος** εἶναι διήγησις πραγματικῶν γεγονότων.

ἠπιστάμην, ἐνεθυμούμην, εἶχα προχειροῦς εἰς τὴν μνήμην μου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5

ἐρῶσθαι, (βῶννυμαι) ἄς εἶναι καλά, τοῦ στέλλω τοὺς χαιρετισμούς μου, πρόσφερε τοὺς χαιρετισμούς μου.

διώκω, ἀκολουθῶ.

οἶον... τοῦτο, οἶόν ἐστι τοῦτο, ὃ παρακελεύει· σύμπτυξις δύο προτάσεων.

πολλά, πολλάκις, τὸ ἐπίθετον ἀντὶ τοῦ ἐπιρρήματος.

οὐδ' ὀπωστιοῦν, κατ' οὐδένα τρόπον.

δαί, κοινὸς τύπος τοῦ δὴ ἐν τῷ διαλόγῳ, ἐν χρήσει μὲ ἐρωτηματικὰς λέξεις πρὸς ἔκφρασιν θαύμασμου ἢ περιεργείας· τί δαί; τί λοιπόν; ἀλλὰ τί λοιπόν; καὶ πῶς λοιπόν;

ἦ, ἀντὶ ἔφην, γ' ἐν. παρατ. ἢ ἀορ. β' τοῦ ἡμί (λατ. inquam, aio).

μέτεστιν (ἔτῳ) **τούτου τοῦ πράγματος**, ὅποιος μετέχει τῆς φιλοσοφίας (τ. τ. πράγματος).

βιάσεται αὐτόν, θὰ αὐτοκτονήσῃ.

καθῆκε, (ρ. καθίημι) κατεβίβασε.

Φιλόλαος, Πυθαγόρειος φιλόσοφος ἀπὸ τὸν Κρότωνα ἢ τὸν Τάραντα ζήσας τὸν Ε' π. Χ. αἰῶνα. Ὑπῆρξε πιθανῶς μαθητῆς τοῦ Πυθαγόρου καὶ κατέφυγεν εἰς τὰς Θήβας μετὰ τὸν διωγμὸν τῶν Πυθαγορείων τῆς Μ. Ἑλλάδος περὶ τὸ 430 π. Χ., ὅπου ἐχρημάτισε διδάσκαλος τοῦ Σιμμίου καὶ τοῦ Κέβητος. Εἰς τὸν Φιλόλαον ἀποδίδονται ἀποσπάσματα τινα, τὰ ὅποια μὲ μερικὰ χωρία τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Πλά-

τωνος ἀποτελοῦν μοναδικήν πηγήν τοῦ Πυθαγορισμοῦ. Ἀξιοσημείω-
τος εἶναι ἡ δοξασία τοῦ Φιλολάου, ὅτι ἡ γῆ σημειώνει καθ' ἑκάστην μίαν
περιστροφὴν περὶ ἑαυτὴν καὶ καθ' ἔτος μίαν ὁμοίαν περὶ τὸ κεντρικὸν πῦρ,
ποῦ ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τοῦ σύμπαντος. Τὸ σύστημα τοῦτο τοῦ Φιλ.
ἀπετέλεσε τὴν βᾶσιν τοῦ συστήματος τοῦ Κοπερνίκου. Ἀναφέρεται δέ,
ὅτι παρὰ τούτου ἠγγόρασεν ὁ Πλάτων, εὐρισκόμενος εἰς τὴν κάτω Ἰτα-
λίαν, τὸ σύγγραμμά του «Κόσμος, Φύσις, Ψυχὴ» ἀντὶ 100 μῶν, γενό-
μενος οὕτως ἐνήμερος τῶν Πυθαγορείων δοξασιῶν, περὶ τῶν ὁποίων ἀβό-
ριστα μόνον εἶχεν ἀκούσει ὁ Σωκράτης.

Οἱ Πυθαγόρειοι ἀπετέλουν ἑταιρεία, «**συνέδρια ἢ ὀμακίᾳ** (ὁμοῦ
-ἀκούειν)», ποῦ ἐπεδίωκον ὄχι μόνον θρησκευτικούς καὶ ἠθικούς σκο-
ποὺς, ἀλλὰ καὶ ἐπιστημονικούς καὶ πολιτικούς.

Ἡ ψυχὴ παρὰ τούτων θεωρεῖτο ὡς ἁρμονία. Ὁ βίος τοῦ ἀνθρώ-
που εἶναι τὸ ἥμισυ τοῦ κύκλου, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ, ἡ συμπλήρωσις τῆς
ἁρμονίας, κεῖται ἐκτὸς τοῦ κόσμου τούτου, τοῦ ὁποίου μετέχει μόνον ἡ
ψυχὴ. Ἐπίστευον ἀκόμη εἰς τὴν μετεμψύχωσιν, ποῦ εἶναι δόγμα παρ-
μέμον ἀπὸ τοὺς Ὀρφικούς. Ὡς φαίνεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ Φαίδωνος τὸ
σῶμα θεωρεῖται παρ' αὐτῶν ὡς φυλακὴ τῆς ψυχῆς, ἡ ὁποία πολλάκις
ἐπανέρχεται εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς τελειότητός της
ἐγκλείεται εἰς σώματα ζῴων ἢ ἀνθρώπων κλ. Ὅθεν ἀπαιτεῖτο σωματικὴ
καὶ πνευματικὴ ὑγεία, ἠθικότης καὶ ἐγκράτεια, ἀποχὴ σαρκῶν ζῴων καὶ
κυάμων, κάθαρσις τῆς ψυχῆς, καὶ ἐν γένει βίος εὐκοσμος καὶ ἁρμονικός,
ὅπως ἁρμονικὸν εἶναι τὸ σύμπαν, τὸ ὁποῖον ὁ Πυθ. πρῶτος ἐκάλεσε,
κόσμον.

συγγεγονότες Φι., ἐνῶ ἔχετε χρηματίσει μαθηταί, ἀκροαταὶ τοῦ
Φιλολάου.

οὐδὲν γε σαφές, οἱ Πυθαγόρειοι ἐδίδασκον μὲ συμβολικὰ ἀπο-
φθέγματα, μὲ παραγγέλματα καὶ κανόνας αἰνιγματικούς καὶ ἔπειτα ἐσιώ-
πων, ἵνα διὰ τοῦ μυστηρίου ἀσκήσουν ὑποβολὴν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν μα-
θητῶν. Ἡ ἐχεμύθεια προσέτι ἦτο κύριον χαρακτηριστικὸν τῶν Πυθ. Ἡ
αὐτὴ ἐχεμύθεια παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ Ἐλευσίνια μυστήρια ὡς καὶ εἰς
τὰς νεωτέρας στοὰς τῶν τεκτόνων.

καί, ὁ σύνδεσμος **καὶ** πρὸ τῶν ὑπερθετικῶν σημαίνει ἐπίτασιν,
ὅλως ἐξαιρετικῶς.

διασκοπῶ, ἐρευνῶ, ἐξετάζω, ἐξετάζω λεπτομερῶς.

μυθολογῶ, διηγοῦμαι ὑπὸ μορφὴν μύθου, διηγοῦμαι μὲ μύθους.
 Ὁ Πλάτων, ὅπου δὲν ἐπαρκεῖ ἡ διαλεκτικὴ ἀπόδειξις, δὲν διστάζει νὰ καταφύγῃ εἰς τὰς παραδόσεις καὶ τοὺς μύθους (ἄρα καὶ κεφ. 14, 70β).

ἐν... ἡλίου δυσμῶν χρόνῳ, ἡ νόμιμος ὥρα διὰ τὴν θανάτωσιν τῶν καταδίκων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 6

νῦν δὴ, πολλάκις ἀπαντᾶται παρὰ Πλ. καὶ σημαίνει πρὸ ὀλίγου, μόλις τώρα δά.

ἴσως μέντοι θαυμαστόν... καὶ οἷς βέλτιον τεθνάναι ἢ ζῆν, ἴσως ὅμως θὰ σοῦ φανῇ παράδοξον, ἐὰν τοῦτο (δηλ. τὸ μὴ θεμιτὸν εἶναι ἑαυτὸν βιάζεσθαι) μόνον ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων εἶναι ἀπλοῦν — δὲν παρουσιάζει καμίαν ἐξαιρέσιν — καὶ οὐδέποτε ἐμφανίζεται διαφορετικὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅπως ἐμφανίζονται τὰ ἄλλα πράγματα (πλοῦτος, δόξα κλ.), ὑπὸ τινὰς περιστάσεις καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη οἱ ὅποιοι θεωροῦν προτιμότερον τὸν θάνατον τῆς ζωῆς, (δηλ. ἐνῶ δι' ὅλα τὰ πράγματα δύναται νὰ ὑπάρχῃ διχογνωμία, διὰ τὴν αὐτοκτονίαν μία μόνον γνώμη εἶναι : ὅτι πάντες τὴν θεωροῦν ἀνίερον, καὶ αὐτοὶ ἀκόμη ποῦ προτιμοῦν τὸν θάνατον τῆς ζωῆς). (Τινὲς ὡς διασάφησιν τοῦ τοῦτο δέχονται τὸ τε θ ν ἄ ν α ι, τὸν θάνατον).

ἴττω, βοιωτικὸν, ἀπτικὸν ἴστω (οἶδα), ἃς εἶναι μάρτυς μου.

φωνή, διάλεκτος.

οὔτω, ἐκ πρώτης ὄψεως, χωρὶς ἀκριβῆ ἐξέτασιν.

οὐ μέντοι (ἄλογόν ἐστίν) **ἀλλ' ἴσως γ' ἔχει τινὰ λόγον**, λιτότης, καὶ ὅμως δὲν εἶναι παράλογον, ἀλλ' ἀπεναντίας ἔχει σοβαρὰν δικαιολογίαν.

ἀπορρήτοις, ἐννοεῖ μᾶλλον τὴν ἀπόρρητον διδασκαλίαν τῶν Πυθαγορείων καὶ οὐχὶ ἀπορρήτους λόγους τῶν Ὀρφικῶν, ὡς καὶ ἐκ τῶν ἀνωτέρω λεχθέντων : «οὐκ ἀκηόατε. . . Φιλολάφ συγγεγονότες ;» εἶναι φανερόν. Τοῦτο ἀκόμη μαρτυρεῖ καὶ ἄλλο χωρίον τοῦ Πλ. Νόμ. 902β. Εἶναι ὅμως βέβαιον, ὅτι τὰς περὶ ψυχῆς ιδέας κλ. τῶν Ὀρφικῶν εἶχον δεχθῆ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι (ἄρα καὶ 63γ, 67γ, 69γ, 70γ).

φρουρά, εἰρκτή, φυλακή.

διιδεῖν, ρ. διορῶ, κατανοῶ πλήρως.

σημαίνω, δίδω σημεῖον νὰ εἴπῃ τις ἢ νὰ πράξῃ τίς τι, διὰ σημείου δεικνύω, ὑποδεικνύω.

ταύτη, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, μὲ τὴν λογικὴν αὐτὴν σειρὰν, δι' αὐτό.

ἀνάγκη, ἀφεντικὸς μοῖρα, ἐπιβαλλομένη ὑποχρέωσις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 7

ῥαδίως, προθύμως, εὐχαρίστως.

ἔοικε... ἀτόπῳ, ὁμοιάζει μὲ ἀνακολουθίαν· μετριάζεται οὕτως ἡ ἔκφρασις καὶ δὲν λέγει: τοῦτο εἶναι ἀνακολουθία, ἄτοπον.

φρονιμώτατοι, οἱ φιλόσοφοι.

θεραπεία, ἐπιμέλεια, στοργικὴ φροντίς.

οὐκ ἔχει λόγον, εἶναι ἀδικαιολόγητον (λιτότης).

αὐτός, μόνος του.

ὅ τι μάλιστα, ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον.

εἰκός (ἔστιν), **εἶναι τούναντίον**.

πραγματεία, ἡ φιλοσοφικὴ ἔρευνα, ἔξυπνη ἀντίρρησης.

ἀνερευνᾶ λόγους, ἀναζητεῖ ἀντιλογία, εὐρίσκει ἀντιρρήσεις.

νῦν γε καὶ μοι αὐτῷ δοκεῖ λέγειν τι, (τι = κάτι σοβαρόν).

ὡς ἀληθῶς, τῇ ἀληθείᾳ, πραγματικῶς, τῷ ὄντι.

τείνω τὸν λόγον, (εἰς τινα) μεταφορᾶ ἐκ τοῦ τόξου, ἔχω τινὰ ὡς στόχον, ἀποβλέπω, κάνω ὑπαινυγμόν.

ῥαδίως, χωρὶς τύψιν συνειδήσεως, μὲ ἐλαφρὰν καρδίαν.

πάνυ μὲν οὖν, πάνυ γε, βεβαιότατα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 8

πιθανώτερον, πειστικώτερον.

ἡδίκουν ἄν, θὰ εἶχον ἄδικον, θὰ ἔκαμνα ἄσχημα.

ἄνδρας, ἐν τῇ Ἀπολογίᾳ, κεφ. 32, 41α, ὀνομάζει ὡς τοιοῦτους τοὺς: Μίνων, Ραδάμανθυν, Αἰακόν, Τριπτόλεμον, Ὅρφέα, Μουσαῖον, Ἡσίοδον, Ὅμηρον κ. ἄ.

πάνυ δισχυρίζομαι, πιστεύω ἀκραδάντως, ὑποστηρίζω μὲ ἐπιμονήν.

θεούς, ἐφ' ὅσον προηγείται τὸ παρ' ἀνδρας τε, ἔπρεπε ν' ἀκολουθῇ καὶ παρὰ θεούς, ἔνεκα ὅμως τῆς παρεμβληθείσης προτάσεως καὶ τοῦτο μὲν... ἀρχίζει νέα σειρά τοῦ λόγου.

ἤξειν, κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἐλπίζω ἀφίξεσθαί.

εἶπερ τι ἄλλο, κεφ. 2, 59α.

ὁμοίως, (ὅπως θὰ ἡγανάκτουν, ἐὰν δὲν εἶχον τὴν πεποιθήσιν αὐτήν), δὲν ἔχω τοὺς ἰδίους λόγους ν' ἀγανακτῶ.

τι, κάτι σοβαρόν, κάτι ποὺ ἀξίζει, ὅπως κεφ. 7, 63α.

πάσαι λέγεται, ἡ παράδοσις ἀναφέρει παλαιὰ παράδοσις τοῦ Ὀρφισμοῦ, ποὺ ἐδέχθησαν καὶ οἱ Πυθαγόρειοι (ὄρα καὶ 67γ, 69γ, 70γ). Καὶ ὁ Ὅμηρος μᾶς περιγράφει (Ὀδυσ. δ, 563) τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἀγαθῶν εἰς τὸ Ἥλυσιον πεδίον.

αὐτὸς ἔχων τὴν διάνοιαν ταύτην, κρατῶν μόνος σου αὐτὴν τὴν γνώμην.

πρώτον δέ, πρωτύτερα ὅμως, προηγουμένως ὅμως.

σκεψώμεθα, (ρ. σκοπῶ) ἐξετάζω, ἐρωτῶ.

ὁ μέλλων σοι δώσειν τὸ φάρμακον, οὗτος ἐλέγετο δήμιος, δημόσιος κ. ἄ. καὶ ὡς μὴ καθαρὸς κατοικοῦσε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν εἰσερχόμενος μόνον, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον του.

μᾶλλον, μ. τοῦ δέοντος β' ὁ. συγκρ. Ἡ μᾶλλον τοῦ δέοντος κίνησις ἐγένετο αἰτία ὑπερβολικῆς θερμάνσεως, ἔνεκα τῆς ὁποίας ἐγένετο πέψις τοῦ κωνείου.

προσφέρειν τῷ φαρμάκῳ, νὰ χρησιμοποιοῦν ὡς ἀντιδραστικὸν κατὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ φαρμάκου.

εἰ δέ μή, εἰδ' ἄλλως.

ἔα χαίρειν αὐτόν, πές του χαίρετίσματα, ἄ (φε)ς τον καὶ ἄς λέη, μὴ σέ μέλη δι' αὐτόν.

ἀποδίδωμι τὸν λόγον, ἀπολογοῦμαι, δικαιολογοῦμαι.

ὡς μοι, πῶς μου...

εἰκότως, εἰκότως θαρρεῖν.

οἴσεσθαι, (ρ. φέρω), κερδίζω, ἀποκτῶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 9

κινδυνεύουσι, κ. λεληθέναι τοὺς ἄλλους, νομίζουν, ὅτι ἔχουν διαφύγει τὴν προσοχὴν τῶν ἄλλων, ὅσοι δηλ. εἶναι γνήσιοι φιλόσοφοι νομίζουν, ὅτι δὲν τοὺς ὑποπτεύονται οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ὅτι...

ὀρθῶς ἀπτόμενοι φιλοσοφίας, οἱ γνήσιοι φιλόσοφοι.

ἐπιτηδεύω, ἐπαγγέλλομαι, ἐπιδιώκω.

ἀποθνήσκειν τε καὶ τεθνάναι, καὶ νὰ πεθαίνουν καὶ νὰ εἶναι νεκροί. (τὸ α' σημαίνει τὴν πρώτην ἀπὸ τῆς ζωῆς μεταβολήν, τὸ β' τὸν χρόνον, πὺ ἔχει τις ἀποθάνει).

δήπου, βεβαίως, ἂν δὲν ἀπατῶμαι.

προθυμοῦμαι, ἐπιδιώκω μὲ ζῆλον.

γελασείω, ἐφετικόν, ἔχω ὄρεξιν νὰ γελάσω.

οἱ πολλοί, οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι, τὸ πολὺ κοινόν.

ξυμφάναι ἄν, ρ. ζύμφημι, συμφωνῶ.

τοὺς παρ' ἡμῖν, ἐννοεῖ τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ὁποῖοι κατεδίκασαν τὸν Σω., κατ' ἄλλους ἐννοεῖ τοὺς Θηβαίους ὡς ἀμβλείς τὸν νοῦν, ὀρθότερον τὸ πρῶτον.

σφᾶς γε οὐ λελήθασιν, δὲν ἔχουν διαφύγει τὴν προσοχὴν των (τῶν πολλῶν ἀνθρώπων), οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι ἔχουν τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι..

οἴου θανάτου, καὶ ποίου εἴδους θανάτου εἶναι ἄξιοι.

θανατῶσι, ρ. θανατάω-ῶ, ἐφετικόν, ἐπιθυμῶ τὸν θάνατον.

ἦ, πῶς.

εἶπωμεν γὰρ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς χαίρειν εἰπόντες ἐκείνοις, ἃς συζητήσωμεν λοιπὸν μόνοι μας χωρὶς νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψει μας ἐκείνους.

Καὶ (ἡγούμεθα) τὸ τεθνάναι εἶναι τοῦτο, χωρὶς μὲν γεγονέναι τὸ σῶμα... Ὁ ὀρισμὸς τοῦ θανάτου εἶναι λίαν ἐνδιαφέρων διὰ τὴν κυρίαν ὑπόθεσιν τοῦ διαλόγου, ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ χωρίου τούτου.

ἄρα, ἴσως, τυχόν, ὅπως καὶ εἰς τὸ κεφ. 4, 61α.

ξυνδοκεῖ μοι, εἶμαι σύμφωνος καὶ ἐγώ, συμερίζομαι καὶ ἐγὼ τὴν γνώμην τινός.

τούτων, ἀπὸ τὰ ἀκόλουθα, ἀπὸ τὰ ἐφεξῆς.

εἴσεσθαι, ρ. οἶδα.

σπουδάζω, ἐνδιαφέρομαι σοβαρῶς.

ἱμάτια διαφέροντα, ἱμάτια πολυτελεῆ, ἐλεκτικά. Εἶναι γνωστόν, ὅτι εἰς τὰς Ἀθ. κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Σω. ὑπῆρχε μεγίστη πολυτέλεια ἐνδυμάτων, ὑποδημάτων κλ., τὰ ὅποια ὁ φιλόσοφος κατεφρόνει, φορῶν μόνον τὸν περίφημον τρίβωνα.

πραγματεία, ἐνασχόλησις, ἀσχολία.

ἀπολύω, προσπαθῶ ν' ἀποχωρίσω, προσπαθῶ ν' ἀπολυτρῶσω.

τείνειν ἐγγύς, βαδίζειν ἐγγύς, βαδίζειν πολὺ πλησίον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 10

Τί δέ δή, (δοκεῖ σοι).

φρόνησις, ἡ πραγματικὴ γνώσις τῶν ὄντων (ἄρα καὶ 66δ).

οἱ ποιηταὶ αἰεὶ θρυλοῦσιν, συχνάκις ἐπαναλαμβάνουσι οἱ ποιηταί.

Τούτων οἱ πλεῖστοι ἦσαν φιλόσοφοι, οἱ ὅποιοι ἐξέθεσαν τὰς φιλοσοφικὰς θεωρίας των ποιητικῶς· π. χ. ὁ Ἡράκλειτος : κακοὶ μάρτυρες ἀνθρώποισιν ὀφθαλμοὶ καὶ ὄψα· ὁ Παρμενίδης : ἄσκοπον (τυφλόν) τὸ ὄμμα καὶ ἠχῆσσα ἡ ἀκοή· ὁ Ἀναξαγόρας : ὑπὸ ἀφαιρούτητος (ἀτελείας) αὐτῶν (τῶν αἰσθήσεων) οὐ δυνατοὶ ἐσμεν κρίνειν τ' ἀληθές· ὁ ποιητῆς Ἐπίχαρμος : νοῦς ὄρῃ καὶ νοῦς ἀκούει, τὰ δ' ἄλλα πάντα κωφὰ καὶ τυφλά· ὁμοίως καὶ ὁ Ἐμπεδοκλῆς, ἀποστ. 4, 9· ὁ Ὅμηρος Ἰλ. Ε, 127. (ἄρα καὶ εἰσαγωγὴν).

σχολῇ, δυσκόλως, ἀκόμη ὀλιγώτερον.

τὸ λογιζέσθαι, ἡ καθαρὰ πνευματικὴ ἐνέργεια χωρὶς συμμετοχῆν τῶν αἰσθήσεων.

εἶπερ που ἄλλοθι, κεφ. 2, 58ε.

ὄντα, τὰ ὄντως ὄντα, αἱ ἰδέαι. (ἄρα κεφ. 19, 74α ὡς καὶ εἰσαγωγὴν).

παραλυπῶ, ἐνοχλῶ.

ἐνταῦθα, κατὰ τὴν ζήτησιν τῶν ιδεῶν.

τί δέ δή τὰ τοιάδε, (λέγεις).

δίκαιον αὐτό, αὐτὴ ἡ ἰδέα τοῦ δικαίου ἀνεξάρτητος, χωρὶς κανένα δεσμὸν πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τὰ πράγματα κλ.)

καὶ ἐνὶ λόγῳ (εἰπεῖν) περὶ τῆς οὐσίας ἀπάντων τῶν ἄλλων, ὃ ἕκαστον τυγχάνει ὄν, δηλαδὴ ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον (τί) εἶναι ἕκαστον. Τὸ δ... ὄν ἐπεξηγεῖ τὸ τῆς οὐσίας.

ὃς ἂν μάλιστα... περὶ οὐ σκοπεῖ, ὅποιος δηλαδὴ ἀπὸ ἡμᾶς περισσότερον καὶ ἀκριβέστερον ἔχει προετοιμασθῆναι ἐννοήσῃ—ἐξετάσῃ—αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ κάθε πρᾶγμα, ἀπὸ ὅσα ἐξετάζει, αὐτός...

ἴοι ἂν ἐγγύτατα τοῦ γνῶναι, ἤθελε κατανοήσῃ κατὰ μεγίστην προσέγγισιν, ἡμπορεῖ νὰ φθάσῃ πλησιέστατα εἰς τὴν γνώσιν.

παρατιθέμενος ἐν τῷ διανοεῖσθαι, ἔχων ὡς βοηθόν, χρησιμοποιοῦν, κατὰ τὴν πνευματικὴν του ἐνέργειαν.

εἰλικρινής, καθαρός.

ὡς ἔπος εἰπεῖν, συντόμως εἰπεῖν, κοντολογίᾳ.

ὑπερφυῶς ὡς ἀληθῆ, ἐκτάκτως ἀληθῶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 11

παρίσταται δόξα, ἐπέρχεται ἰδέα, προκύπτει ἀντίληψις.
κινδυνεύει τοι ὡσπερ ἀτραπὸς τις ἐκφέρειν ἡμᾶς μετὰ τοῦ λόγου ἐν τῇ σκέψει, πλησιάζει βεβαίως νὰ μᾶς φέρῃ εἰς τὸ τέρμα (ἐκφέρω, ἐξάγω ἐκ δυσκόλου θέσεως)— σχεδὸν μᾶς βγάζει ἀπὸ τὴν δύσκολον θέσιν—τρόπον τινὰ μίαν ἀτραπὸς, ὅταν τὴν συνοδεύῃ ὁ ὀρθὸς λόγος κατὰ τὴν ἔρευναν (καὶ ἡ ἀτραπὸς αὐτὴ εἶναι ἡ ἰδέα, ὡς ἐρμηνεύει ὁ Robin), ὅτι...

οὐ μὴ, μὲ ὑποτ. ἀορίστ. ἰσχυρὰ ἄρνησις.
εἶδωλα, πλάσματα τῆς φαντασίας.
τὸ λεγόμενον, καθὼς λέγει ὁ κόσμος.
ἐγγίγνεται, ἀπροσώπως, εἶναι δυνατόν.
ἀσχολίαν ἄγω, δὲν ἔχω καιρὸν ν' ἀσχοληθῶ.
παραπίπτω, ἀκαίρως παρεμβαίνω.
ἔσται, (τοῦτο) οὐ... φρονήσεως, ἔλξις ἀντί: φρόνησις, ἐπεξήγησης εἰς τὸ τοῦτο.

λόγος, συζήτησις, ἡ συλλογιστικὴ σειρά.
ὀμιλῶ, ἔχω σχέσιν, προσέχω, ἀπασχολοῦμαι.
ἀνατίμπλαμαι, μολύνομαι.
ἀπολύω, ἀπελευθερώνω, διότι τὸ σῶμα εἶναι τὰ δεσμὰ τῆς ψυχῆς-τοιούτων, μετ' ἄλλων καθαρῶν, ὡς τῶν ἰδεῶν.
δι' ἡμῶν αὐτῶν, μὲ μόνην τὴν ψυχὴν μας.
ἴσως, λιτότης, ἀσφαλῶς, χωρὶς ἀμφιβολίαν.
μὴ οὐ... ἦ, (φοβοῦμαι) μὴ...
ὀρθῶς φιλομαθεῖς, οἱ πραγματικοὶ φιλόσοφοι.
παντός γε μᾶλλον, περισσότερον βέβαια ἀπὸ κάθε ἄλλο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 12

ἀφικομένῳ, (τινὶ ἐκεῖσε) οἶ...., ὅπου...
πολλὴ πραγματεία, ἡ μακρὰ καὶ ἐπίτονος σπουδὴ.
οἶ, ἐγκλ. ἀντὶ οἶ, δοτ. ἀντων. οὐ, ποιητ. αἰτ., ὑπ' αὐτοῦ.
ὡσπερ κεκαθαρμένη, τρόπον τινὰ καθαρὰ, σὰν ἀποκαθαρμένη.
λόγος, παράδοσις παλαιὰ τοῦ Ὀρφισμοῦ, ποὺ ἐδέχθησαν καὶ οἱ Πυθαγόρειοι (δρα καὶ 63γ, 69γ, 70γ).

συναγείρομαι, συνέρχομαι, συμμαζεύομαι.

ἀθροίζομαι, συγκεντρώνομαι. Ὁ Σω. ὄντως παρεδίδετο εἰς βαθυτάτους συλλογισμούς, ὅποτε ἔπαυε πᾶσα ἐνέργεια τῶν αἰσθήσεων, ὅπως συνέβη κατὰ τὴν ἐκστρατεῖαν εἰς τὴν Ποτειδαίαν: «Συγκεντρωμένοι (ὁ Σω.) εἰς μίαν σκέψιν του ἐστέκετο ἀπὸ τὴν αὐγὴν εἰς τὸ ἴδιον σημεῖον καὶ ἐσυλλογίζετο. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐπροχωροῦσεν εἰς τὴν σκέψιν, ἀντὶ νὰ τὰ παρατήσῃ, ἐξηκολούθει νὰ στέκεται καὶ νὰ τὴν ζητῇ. Καὶ εἶχε μεσημεριάσει πλέον, καὶ ὁ κόσμος τὸν ἐπῆρεν εἰδῆσιν καὶ μὲ κατάπληξιν ἀνεκοίνωσεν ὁ ἓνας εἰς τὸν ἄλλον, ὅτι ὁ Σωκράτης ἀπὸ τὸ πρῶν στέκεται ἐκεῖ καὶ παρακολουθεῖ κάποιαν σκέψιν του. Εἰς τὸ τέλος (εἶχε βραδυάσει ἐν τῷ μεταξῷ) μετὰ τὸ δεῖπνον μερικοὶ Ἴωνες ἔσυραν ἔξω τὰ στρώματά των, ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ κοιμηθοῦν εἰς τὰ δροσερά, ἀφ' ἐτέρου δὲ νὰ παραφυλάξουν, ἂν θὰ ἔστεκεν ἔτσι ἀκίνητος καὶ τὴν νύκτα. Καὶ αὐτὸς ἔμεινε πράγματι ὄρθιος, ὡς πού ἐχάραξεν ἡ αὐγὴ καὶ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος. Ἔστερα ἔκαμε τὴν προσευχὴν του εἰς τὸν ἥλιον καὶ ἀπεμακρύνθη» (Πλ. Συμπ. 220γ, μετάφρ. Συκουτρῆ).

παρασκευάζομαι ἐαυτόν... οὕτω ζῆν, ἐνῶ ἓνας ἄνθρωπος ἀφ' ἐνὸς παρασκευάζεται εἰς τὴν ζωὴν του νὰ ζῆ ἔτσι, ὥστε νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν πλησιέστερα πρὸς τὸν θάνατον...

διαβάλλομαι, εὐρίσκομαι εἰς ἔχθραν.

πανταχῆ, κατὰ πάντα τρόπον, ἀπολύτως.

πολλὴ ἀλογία, μέγας, χονδροειδὴς παραλογισμὸς.

ἀπηλλάχθαι, ἐκ τοῦ ἐλπίς ἐστιν.

παιδικά, τὰ ἐρώμενα, τὰ προσφιλή.

εἰς Ἄιδου, π.χ. ὁ Ὀρφεὺς κατῆλθεν εἰς τὸν Ἄιδον χάριν τῆς συζύγου του Εὐρυδίκης. Ὁ Ἀχιλλεύς, ἂν καὶ ἐγνωρίζε, ὅτι θ' ἀπέθνησκε, ἂν ἐφόνευε τὸν Ἔκτορα, ἐν τούτοις δὲν διατάζει νὰ τὸν φονεύσῃ ἐδικούμενος τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου, ἵνα συναντήσῃ εἰς τὸν Ἄιδον—ἔστω καὶ νεκρὸς—τὸν ἀγαπημένον φίλον του.

ἐντεύξεσθαι, ἐπεξήγησις εἰς τὸ τ α ὕ τ α.

ἀλλ' ἦ, ἦ, παρά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 13

ὄν ἂν ἴδης... ἐπεξήγησις εἰς τὸ τ ο ὕ τ ο.

οὐκ ἄρ' ἦν, ὁ σύνδ. ἄρα μὲ παρ.τ. σημαίνει γινῶσιν ἀληθείας, πού δὲν ἐγνωρίζομεν, ἐπομένως δὲν ἦτο (ὅπως ἐνομίζομεν) φιλόσοφος...

φιλότιμος, φιλόδοξος.

τὰ ἕτερα, τὸ ἕτερον, ὁ πληθυντικός ἴσως διότι πολλά εἶναι τὰ εἶδη τοῦ φιλοχρημάτου καὶ φιλοτίμου.

ἡ ὀνομαζομένη, ἡ λεγομένη, πού τὸ κοινὸν θεωρεῖ.

οἱ οὕτω διακείμενοι, οἱ ἔχοντες αὐτὰς τὰς ἀρχάς, (πού ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν), δηλ. οἱ φιλόσοφοι.

σωφροσύνη, ἐγκράτεια.

πτοῦμαι, παραφέρομαι ἀπὸ τὸ πάθος.

ὀλιγώρως ἔχω, ὀλιγωρῶ, ἀδιαφορῶ, παραμελῶ.

κοσμίως ἔχω, εἶμαι κόσμιος, εἶμαι ἐγκρατής.

μείζονα κακά, π.χ. ἀτίμωσις, δουλεία, αἰχμαλωσία κ. τ. ὅμ.

κόσμιος, φρόνιμος, ἐγκρατής.

τὸ πάθος, τὸ πάθος τὸ περὶ τὴν εὐήθη (μωρὰν) ταύτην σωφροσύνην συμβαίνει αὐτοῖς (εἶναι) ὅμοιον τούτῳ· ἂν καὶ λέγομεν, ὅτι τοῦτο βέβαια εἶναι ἀδύνατον — ἔτι δηλαδή οἱ ἐγκρατεῖς εἶναι σώφρονες ἀπὸ κάποια ἀκολασίαν — ἐν τούτοις ὅμως συμβαίνει εἰς αὐτούς, πού ἀσκοῦν τὴν ἀνόητον ταύτην σωφροσύνην, νὰ εἶναι τὸ πάθημά τους ὅμοιον — ἀνάλογον μὲ τοῦτο... δηλαδή νὰ εἶναι σώφρονες ἀπὸ ἀκολασίαν...

*Ἔοικε γάρ, νά, φαίνεται, ἔτσι πράγματι φαίνεται.

μὴ γάρ..., (φοβοῦμαι), φοβοῦμαι μήπως πράγματι.

αὕτη, ἔλιξις πρὸς τὸ κατηγορ. ἢ ὀρθὴ ἢ ἀλλοτρή.

καταλλάττομαι, ἀνταλλάσσω, τὸ ἀπαρέμφ. ἐπεξ. τοῦ αὐτῆ.

ὀρθόν, γνήσιον, ἀκίβδηλον.

ταῦτα καταλλάττεσθαι, τὸ ἀπαρέμφ. παθητικόν.

τούτου, γεν. τοῦ τιμήματος.

ᾠνούμενα, παθητ. ἀγοραζόμενα.

πιπράσκω, πωλῶ (πρατήριον, μεταπράτης).

προσγίγνομαι, προστίθεμαι.

ἀπογίγνομαι, ἀποχωρίζομαι, ἀφαιροῦμαι. Ἡ μετάφρασις τοῦ δυσκόλου τούτου χωρίου ἔχει ὡς ἐξῆς : φοβοῦμαι μήπως πράγματι τοῦτο δὲν εἶναι ὁ ὀρθὸς τρόπος ἀνταλλαγῆς πρὸς ἀπόκτησιν τῆς ἀρετῆς, τὸ ν' ἀνταλλάσσει δηλαδή κανεὶς ἡδονὰς μὲ ἡδονὰς καὶ λύπας μὲ λύπας καὶ φόβον μὲ φόβον καὶ μεγαλύτερα μὲ μικρότερα σὰν νομίσματα· ἀλλὰ ἐκεῖνο μόνον εἶναι ὀρθὸν νόμισμα, μὲ τὸ ὅποῖον πρέπει ὅλα αὐτὰ ν' ἀνταλλάσσονται : ἡ φρόνησις· καὶ τοῦτο προσδιορίζει τὴν ἀξίαν αὐτῶν καὶ μὲ αὐτὸ.

πράγματι αγοράζονται και πωλούνται όλα, και ἡ ἀνδρεία και ἡ σω-
φροσύνη και ἡ δικαιοσύνη, και μ' ἓνα λόγον ἡ ἀληθῆς ἀρετή, μόνον μετὰ
τῆς φρονήσεως ἀποκοιτᾶται, εἴτε προστίθενται εἴτε ἀφαιρούνται και αἱ
ἡδοναὶ και οἱ φόβοι και ὅλα τὰ ἄλλα τὰ παρόμοια. . .

χωριζόμενα, ὄνομ. ἀπόλυτος, ἡ μετοχὴ ὑποθετικῆ.

σκιαγραφία, σκιᾶς εἰκῶν, ἀπατηλῆ εἰκῶν.

ἀνδραποδώδης, δουλοπρεπής, ἀντάξιος δούλων.

κάθαρσις, ἀποκάθαρσις (ἠθικῆ).

καθαρμός, ἐξαγνισμός, μέσον καθάρσεως.

τελεταί, τὰ μυστήρια.

καθίστημι, ἰδρῶω.

φραῦλος, τυχαῖος, ἄσφορος.

πάλαι, κεφ. 8, 63γ κλ.

αἰνίττομαι, δι' αἰνιγμάτων, συμβολικῶς ὑποδηλώ.

ἀτέλεστος, ἀμύητος, ἀκατήχητος.

τετελεσμένος, (τελετῆ) μεμνημένος.

ναρθηκοφόρος, ὁ φέρων θύρσον κατὰ τὰς τελετὰς τοῦ Βάχχου, ὡς
θιασώτης τοῦ θεοῦ· θύρσος δὲ εἶναι ράβδος ἐκ νάρθηκος, φυτοῦ καλαμο-
ειδοῦς, ἐστεμμένη εἰς τὴν κορυφήν.

βάχχοι, οἱ μετέχοντες τῶν μυστηρίων τοῦ Βάχχου, οἱ θεόπνευστοι.

παῦρος, ὀλίγος.

Τὸ νόημα τῆς φράσεως: **ναρθηκοφοροί... παῦροι** εἶναι
τοῦτο, ὅτι δηλ. τὰ ἐξωτερικὰ σύμβολα τῆς λατρείας τοῦ Διονύσου δὲν
σημαίνουν, ὅτι και ὁ μεταχειριζόμενος αὐτὰ ἐμπνέεται πράγματι ὑπὸ
τοῦ θεοῦ. Ἀνάλογος εἶναι και ἡ φράσις τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου «πολλοὶ
μέν εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ οἱ ἐκλεκτοί», Μάρκ. 20, 16, ὡς και τὸ κοινόν:
τὸ ράσο δὲν κάνει τὸν παπά. Ἡ φράσις εἶναι παλαιὸς στίχος ἐκ τῆς Ὀρ-
φικῆς διδασκαλίας, πού περιέπεσεν εἰς παροιμίαν. Τὰς ιδέας τῶν Ὀρ-
φικῶν περὶ τῆς φύσεως και τῆς τύχης τῆς ψυχῆς, περὶ ἐγκρατείας, περὶ
μυήσεως και καθαρμοῦ, πού ὄφειλον νὰ ἐγγυῶνται διὰ τὴν εἰς τὸν
Ἄδην μεταβαίνουσαν ψυχὴν ἓνα ταξίδι χωρὶς κινδύνους μ' ἓνα εὐτυχὲς
τέρμα πλησίον τῶν θεῶν, εἶχον δεχθῆ και οἱ Πυθαγόρειοι (ἔρα και 63γ,
67γ, 70γ).

γενέσθαι, γενέσθαι (εἰς) ὦν.

ἀνύτω, κατορθώνω.

σαφές, τὸ ἀληθές, τὴν ἀλήθειαν.
εἰκότως, συνδετέον πρὸς τὸ οὐ χαλεπῶς φέρω.
εὖ ἂν ἔχοι, καλῶς θὰ εἶχε, θὰ ἦμουν εὐχαριστημένος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 14

εὐθύς, ἀσυνδέτως, ἐπεξήγησις.
πνεῦμα, πνοή, ἄνεμος.
καπνός, ὁμοίωσις ἐξ Ἰλ. Ψ', 100 «ψυχὴ δὲ κατὰ χθονὸς ἥυτε κα-
 πνὸς ὄχετο...».

διαπτομένη, διαπέτομαι, πετῶ ἐδῶ κι ἐκεῖ, ἐξαφανίζομαι.
παραμυθία, παρηγορία, παραμυθητικοὶ λόγοι (ὄρα καὶ διαμυθολογῶ ὀλίγον κατωτέρω), κατ' ἄλλους πειθῶ, ἀπόδειξις διὰ μαρτυριῶν.
πίστις, βεβαίωσις, ἐπιχείρημα, ἀπόδειξις.
ἔστι, διαρκῶς ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχη.
δύναμις, δύναμις ζωική.

φρόνησις, ἡ δύναμις τοῦ νοεῖν. Ἡ ἀθανασία τῆς ψυχῆς, ὡς καθορίζεται ἐδῶ, ἔχει ὄντως ἀξίαν, διότι ἡ ἀπλῆ ὑπαρξις τῆς ψυχῆς, ὡς παρ' Ὀμήρῳ, ὅπου τὰ εἶδωλα, διὰ νὰ ἐννοοῦν, πρέπει νὰ πίνουσι αἷμα, δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἀξίαν.

διαμυθολογῶ, διηγοῦμαι μύθους, συζητῶ μὲ μύθους, ριψοκινδυνεύω συζητῶν μὲ βᾶσιν μερικὰς ὑποθέσεις. Ἄξιον σημειώσεως εἶναι τοῦτο ἐδῶ ὅτι δηλ. ὁ Πλάτων ἐπίτηδες μεταχειρίζεται τὰς λέξεις «παραμυθία καὶ διαμυθολογῶμεν μὲ λεπτὴν σημασιολογικὴν ἀπόχρωσιν, διὰ νὰ δείξῃ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ περιμένωμεν αὐστηρῶς λογικὰς ἀποδείξεις, ἀλλ' ἀληθοφανεῖς (εἰκὸς οὕτως ἔχειν). Πίστιν θέλει νὰ ἐμπνεύσῃ καὶ ἡ ἀπόδειξις τοῦ εἶναι περισσότερο ἠθικὴ παρά θεωρητικὴ (ὄρα καὶ κεφ. 5, 61ε καὶ κεφ. 13, 69γ).

κωμωδιοποιός, ἐδῶ ὁ Πλάτων ὑπαινίσσεται εἴτε τὸν Ἀριστοφάνη, ὁ ὁποῖος ἐγελοιοποιεῖ τὸν Σω. εἰς τὰς Νεφέλας (1484...), εἴτε τὸν Εὐπολιν λέγοντα: μισῶ τὸν Σωκράτη, τὸν πτωχὸν ἀδολεσχην.

ἀδολεσχῶ, φλυαρῶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 15

αὐτὸ τῆδέ πη, τὸ αὐτὸ ἀναφέρεται εἰς τὰ προηγούμενα, τὸ δὲ τῆδέ πη εἰς τὰ ἐπόμενα.

παλαιὸς λόγος, παλαιὰ δοξασία, παράδοσις (τῆς μετεμψυχώσεως ἢ μετενσωματώσεως). Ἄν καὶ τὸ ἐπόμενον (70ε) μᾶς ὑπενθυμίζει τὸ δόγμα τοῦ Ἑρακλείτου, ὁ Πλάτων ἐνοεῖ ἐδῶ τὴν διδασκαλίαν τῶν Ὀρφικῶν καὶ Πυθαγορείων (ἴρα καὶ 63γ, 67γ, 69γ). Τὸ αὐτὸ περὶ μετεμψυχώσεως ἐπίστευον καὶ οἱ Αἰγύπτιοι.

μεμνήμεθα, ἐνθυμούμεθα.

ἄλλο τι, ἄλλο τι (ἐστίν) ἤ...

τοῦ ταυτ' εἶναι, τοῦ ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει, ὅτι δηλ. ὁ θρύλος εἶναι ὀρθός.

λόγος, ἐπιχείρημα, ἀπόδειξις.

κατ' ἀνθρώπων, ἐν σχέσει πρὸς... ὅσον ἀφορᾷ τοὺς...

κατὰ ζῶων καὶ φυτῶν, ὁ Πλάτων δὲν θέλει ν' ἀποδώσῃ ἀθανασίαν εἰς τὰ ζῶα καὶ φυτὰ, ἀλλὰ θέλει νὰ δείξῃ, ὅτι ὁ νόμος τῆς γενέσεως ἐκ τῶν ἐναντίων εἶναι γενικός.

αἰσχρός, ἄσχημος.

ἔχω, γνωρίζω, κοινῶς κατέχω, τὸ ξέρω καλά.

ἐξ ἐναντίων τὰ ἐναντία, τοῦτο ἤδη ἦτο δόγμα τῶν Ἑρακλειτείων.

δυοῖν ὄντοιν, παράθεσις πληθυντικοῦ (ἐναντίων).

μεταξὺ, μεταξὺ μείζονος καὶ ἐλάσσονος.

τὸ μὲν... τὸ δέ... τὴν μὲν μίαν γένεσιν... τὴν δὲ ἄλλην.

διακρίνω—συγκρίνω, χωρίζω—ἐνώνω.

κἄν..., καὶ (λέγομεν) ἀναγκαῖον ἂν εἶναι οὕτως ἔχειν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 16

ἐγρηγορέναι—καθεύδειν, ἀγρυπνεῖν—κοιμᾶσθαι.

καὶ αἱ γενέσεις..., καὶ αἱ γενέσεις αὐτοῖν εἰσι δύο μεταξὺ δυοῖν ὄντοιν.

συζυγία, ζευγος.

τὴν μὲν—τὴν δέ, ἐπιμερισμὸς εἰς τὸ τὰς γενέσεις.

καταδαρθάνειν—ἀνεγείρεσθαι, κοιμᾶσθαι—ἀγρυπνεῖν, ὕπνος—ἐγρήγορις.

τοῖν, χρῆσις τοῦ ἄρσεν. ἄρθρου ἀντὶ τοῦ θηλυκοῦ.

ταύτη, ἐδῶ, εἰς τὸ σημεῖον αὐτό.

ἀναβιώσκεισθαι, ἀναβίωσις, τὸ νὰ ξαναζῆ κανεῖς.

ἐδόκει, ὁ παρατ. διότι ἀποβλέπει εἰς κεφ. 15, 70γδ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 17

ἀδίκως, χωρίς λόγον, χωρίς αἰτίαν.

ἀνταποδίδωμι, ἀμετάβ. ἀντιστοιχῶ.

ὡσπερὶ κύκλω περιμόντα, τρόπον τινὰ διαγράφοντα κυκλικήν τροχίαν.

ἀνακάμπτω, (πάλιν-πλεονασμός) ἀμετάβ. ἐπανάγχομαι, ἐπιστρέφω.

τελευτῶντα, ἐν τέλει, εἰς τὸ τέλος.

οἶον, παραδείγματος χάριν.

λῆρος, ἄρσ. (παρὰλήρημα) φλυαρία, ἀνοησία, ἀφέλεια, παιδαριώδης.

τὸν Ἐνδυμίωνα, τὸν θρῦλον τοῦ Ἐνδυμίονος. Ὁ Ἐνδυμίον, βοσκὸς ὠραῖος, ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Διὸς εἰς τὸν Ὀλυμπον, ὅπου προσεῖλκυσε διὰ τὴν ὠραιότητά του τὴν προσοχήν τῆς Ἥρας, τὸ ὁποῖον οὗτος δὲν ἀπέρριψεν. Διὰ τοῦτο ἐξεδιώχθη ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ ἐτιμωρήθη ὑπ' αὐτοῦ νὰ κοιμᾶται χωρίς νὰ ξυπνήσῃ ποτέ.

οὐδαμοῦ ἂν φαίνοιτο, δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ φανῇ, δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ συμβῇ, δὲν θὰ εἶχε καμίαν ἀξίαν.

Ἀναξαγόρας, ὁ Κλαζομέσιος, γεννηθεὶς περὶ τὸ 500 π.Χ. Διάσημος φιλόσοφος, μαθηματικὸς καὶ ἀστρονόμος, ἐγκατασταθεὶς εἰς Ἀθήνας τὸ 460 π.Χ. περίπου. Οὗτος εἶπε τὸ περίφημον: «πάντα χρήματα ἦν ὁμοῦ, εἶτα νοῦς ἔλθων αὐτὰ διεκόσμησε». Δηλαδή ἀπὸ τὸ ἀρχικὸν χάος ὁ Νοῦς (τὸ πνεῦμα) ὠργάνωσε τὸν κόσμον ἀρμονικῶς (ἔρα καὶ εἰσαγωγὴν).

ἐκ τῶν ἄλλων, οὐχὶ ἐκ τῶν τεθνεώτων.

τίς μηχανή..., ποῖος τρόπος θὰ ὑπῆρχε νὰ μή...

παντὸς μᾶλλον, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο (κεφ. 11, 67β).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 18

ἐνὶ λόγῳ, (ὑπομνήσω σε), μὲ μίαν ἀπόδειξιν...

αὐτοί, μόνοι των.

ἐπιστήμη, ἀκριβὴς γνῶσις, ἀληθὴς γνῶσις, γνῶσις.

ὀρθὸς λόγος, ὀρθὸς συλλογισμὸς, ὀρθὴ κρίσις.

ἔπειτα, μετὰ τὸ γενικὸν μὲν, θέτει τὸ ἔπειτα εἰδικῶν τὸ παράδειγμα, ἀντὶ νὰ θέσῃ δέ.

διαγράμματα, γεωμετρικὰ σχήματα. Ὁ Πλ. ὑπαινίσσεται ὅτι καὶ ἐν τῷ «Μένωνι» κεφ. 15—21, 80δ—86γ ἀναφέρεται: Δουῖλος τοῦ

Μένωνος ἐρωτώμενος καταλλήλως ὑπὸ τοῦ Σω. εὐρίσκει ἀληθείας γεωμετρικὰς, ὡς νὰ εἶχε διδαχθῆ γεωμετρίαν.

κατηγορεῖ, ἀποδεικνύει (ὁ ἄγων ἐπὶ τὰ διαγράμματα).

μαθεῖν, νὰ μάθω, νὰ ἀκούσω τοῦτο... δηλ. ν' ἀναμνησθῶ.

γάρ, ὁ γὰρ ἐδῶ εἶναι ἐπεξηγηματικός.

ἐπίστασθαι, ἐν τῇ διανοίᾳ λαβεῖν, νὰ τὸ ἐγνώριζε.

ἢ ἄλλην τινὰ αἰσθησιν λαβῶν, ἢ δι' ἄλλης τινὸς αἰσθήσεως ἀντιληφθεὶς.

οὐ μὴ ἢ αὐτῇ ἐπιστήμῃ, ποῦ δὲν εἶναι ἀντικείμενον τῆς αὐτῆς γνώσεως.

οὐ τὴν ἔννοιαν ἔλαβεν, τὸ ὅποῖον συνέλαβε μὲ τὸν νοῦν του.

παιδικὰ, κεφ. 12, 68α.

ἔγνωσαν - ἔλαβον, γνωμικοὶ ἀόριστοι.

γεγραμμένον, ρ. γράφω, ζωγραφῶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 19

εἴτε ἔλλείπει..., εἴτε τοῦτο ἔλλείπει (ὑπολείπεται) **τι ἐκείνου** κατὰ τὴν ὁμοιότητα εἴτε μὴ (ἔλλείπει).

ἴσον, ἡ ἰδέα τοῦ ἴσου.

ὃ ἔστιν, τὸ ὄν, τὸ ὄντως ὄν, ἡ ἰδέα.

ὄν, μετοχὴ ἐνδοτική. Ἐπίσης καὶ ὄν τ α (ταῦτά).

ἴσα, ἡ ἰδέα τοῦ ἴσου, ὁ πληθ. κατὰ τὰ ἴσα πράγματα.

ταῦτά τε, τὰ πράγματα.

ἕως ἄν, ἕως ἄν ἐννοήσης, ἐφ' ὅσον δηλ. ἤθελες ἐννοήσει.

ἐνδεῖ, (ὑποκ. τὰ ἴσα—πράγματα—) **τι ἐκείνου**, εἶναι κατὰ τι κατώτερα ἐκείνου (τῆς ἰδέας τοῦ ἴσου).

τῶ, τῶ εἶναι, δηλ. ὡς πρὸς τὸ νὰ εἶναι.

οἶον ἄλλο τι τῶν ὄντων, τρόπον τινὰ κάτι ἄλλο ἀπὸ τὰ ὄντα.

ἐκεῖνο, τὸ ὄν, ἡ ἰδέα.

προσέοικα, προσομοιάζω.

τὰ ἴσα, τὰ ἴσα πράγματα.

ὀρέγομαι, ἐπιθυμῶ, ποθῶ (ἔρεξις).

ταῦτόν δὲ πάντα ταῦτα, τὸ αὐτὸ ἰσχύει δι' ὅλας τὰς αἰσθήσεις, δὲν ὑπάρχει καμμία διαφορά... .

τὰ ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν, (ἴσα) τὰ αἰσθητὰ ἴσα.

ανοίσειν, βραχ. ἀντί : ἀναφέροντες ἐννοήσειν, νὰ συγκρίνωμεν, νὰ συσχετίσωμεν.

γενόμενοι εὐθύς, εὐθύς μόλις ἐγεννήθημεν.
πρὸ τούτων, τοῦ ὄραν, ἀκούειν κλπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 20

αὐτήν, τὴν ἐπιστήμην, τὴν γνῶσιν.

τὸ μείζον καὶ τὸ ἔλαττον, ἀντὶ νὰ εἴπῃ τὸ ἄνισον.

ἐπισφραγίζομαι, ἐπιθέτω τὴν σφραγίδα, ἐπιθέτω ὡς σφραγιδα·
ἐδῶ δίδω τὸ χαρακτηριστικὸν ὄνομα, τὸν χαρακτηριστικὸν ὄρον.

τοῦτο ὃ ἔστι, αὐτὸ ποὺ ὑπάρχει, τὸ ὄν, ἡ ἰδέα.

καί... ἀποκρινόμενοι, κατὰ τὴν διαλεκτικὴν μέθοδον τῆς φιλοσοφικῆς ἐρεύνης, τὴν ὁποίαν χαρακτηρίζει ἡ ἐρωταπόκρισις.

ἐκάστοτε, εἰς ἐκάστην γέννησιν.

γίγνεσθαι, ἐκ τῶν προηγ. νοητέον τὸ ἀνάγκη (ἔστι).

ἀπόλλυμι, λησμονῶ, κοινῶς χάνω, ξεχάνω.

ἀναλαμβάνω, ἀνακτῶ.

δυνατὸν γὰρ δὴ τοῦτό γε ἐφάνη, κεφ. 18 καὶ 19.

οὐδὲν ἄλλ' ἢ..., οὐδὲν ἄλλο (ποιοῦσιν) ἢ...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 21

δίδωμι λόγον, δίδω λόγον διατί, δικαιολογῶ.

πολὺ μᾶλλον, πολὺ περισσότερον, πολὺ τούναντίον.

τηνικάδε, αὐτὴν ἐδῶ τὴν ὥραν, κοινῶς τέτοια ὥρα, (μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σω., διότι μόνον οἱ φιλόσοφοι εἶναι εἰς θέσιν νὰ δικαιολογοῦν περὶ ὧν ἐπίστανται).

ἐν ἀνθρώπου εἶδει, ἐν ἀνθρωπίνῃ μορφῇ.

φρόνησις, κεφ. 14, 70 β.

εἰ μὴ ἄρα, ἐκτὸς ἐὰν τυχόν, ἐκτὸς ἐὰν ἴσως.

ἐν... χρόνῳ, ἐξυπακούεται ἢ ἐν τῷ γίγνεσθαι.

ἔλαθον... οὐδὲν εἰπών, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσω εἶπον κάτι ἄνευ περιεχομένου, δὲν εἶπον τίποτε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 22

ἀναφέρω, κεφ. 19, 75β.

ἀπεικάζω, συγκρίνω, παρομοιάζω, παραβάλλω.

ἄλλως, εἰς μάτην.

ταῦτα... τάδε, αἱ ἰδέαι... αἱ ψυχαὶ (ἡ προϋπαρξίς τῆς ψυχῆς).

ὑπερφυῶς, κεφ. 10, 66α.

εἰς... καταφεύγει ὁ λόγος, ὡραῖα τελειώνει ἡ συζήτησις (τὸ ἐπιχειρήμα, ἡ ἀπόδειξις).

καρτερώτατος, λίαν ἰσχυρογνώμων, λίαν ἐπίμονος.

οὐκ ἐνδεῶς, λιτότης, ἀρκούντως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 23

ἐνέστηκεν, ὑφίσταται ὡς κώλυμα, ἐναντιώνεται.

διασκεδάννυμαι, διασκορπίζομαι, ἐξαφανίζομαι.

τοῦ εἶναι, τῆς ὑπάρξεως.

τοῦτο, ὁ διασκεδασμός.

ἄλλοθεν ποθεν, ἐκ στοιχείων διαφορετικῶν ἀπὸ ἐκεῖνα, πού συνίσταται τὸ σῶμα.

ὥσπερ ἡμισυ, τρόπον τινὰ τὸ ἡμισυ.

τέλος ἔχειν, νὰ εἶναι τελεία.

συντίθημι εἰς ταῦτόν, συνενώνω, συνδυάζω.

αὔθις γίνεσθαι, νὰ ἐπανέρχεται εἰς τὴν ζωὴν.

ὑπερ λέγεται, (ἀντὶ παρωχημένου), ὅπως ἔχομεν εἶπει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 24

διαπραγματεύομαι, συζητῶ, ἐξετάζω.

ἔτι μᾶλλον, ἀκόμη διεξοδικώτερον (ἢ πρότερον).

δέδοικα τὸ τῶν παιδίων, κατέχομαι ἀπὸ τὸν φόβον, τὸν συνήθη εἰς τὰ παιδιὰ.

διαφυσῶ, φυσῶ κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, διασκορπίζω.

ἄλλως τε καί, καὶ μάλιστα.

πνεῦμα, ἄνεμος.

ἐπιγελῶ, γελῶ ἐπιδοκιμάζων.

ἐν ἡμῖν, ἐννοεῖ πάντας τοὺς παρόντας.

μορμολύκειον, κυρίως τὸ προσωπεῖον, μὲ τὸ ὁποῖον ἐφόβιζον τὰ παιδιά, φόβητρον, κοινῶς σκιάχτρο.

ἐπάδω, ἄδω, ὡς ἐπωδῆν· ἐπωδαὶ δὲ ἦσαν ἄσματα μαγικὰ ἢ λόγοι, δι' ὧν ἐθεραπεύοντο νόσοι, τραύματα κλ., ὅπως τὰ σημερινὰ ξόρκια. Ὁ Πλάτων ἐδῶ ἐνοεῖ τοὺς φιλοσοφικοὺς λόγους πρὸς θεραπείαν νοσοῦσης ψυχῆς.

ἐξεπάδω, θεραπεύω μὲ ἐπωδάς.

ἐπωδός, ὁ θεραπεύων μὲ ἐπωδάς, ὁ μάγος.

βαρβάρων, ὁ Πλάτων δὲν ἀνεγνώριζεν ἐθνικὰς διαφορὰς εἰς τὴν ἐπιστήμην. Ὁ ἴδιος ἀπῆλθεν εἰς Αἴγυπτον πρὸς σπουδῆν.

ζητεῖν, νὰ ἐξετάζετε αὐτὸ τὸ ζήτημα.

ὑπάρξει, ἀπροσώπ. θὰ γίνουιν.

ἀπολείπω, ἀφήνω τι ἀτέλεστον ἢ ἄρρητον, διακόπτω.

εἶ σοι ἡδομένῳ ἐστίν, ἐὰν σοῦ εἶναι εὐχάριστον.

πῶς γὰρ οὐ μέλλει, (μοι ἡδομένῳ εἶναι) καὶ διατί ὄχι; πῶς νὰ μὴ μοῦ εἶναι; (εὐχάριστον).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 25

ἑαυτούς, αὐτοπαθ. ἀντων. γ' προσώπ. ἀντί α' ἡμᾶς αὐτούς.

συνθέτω, διαφέρει τοῦ προηγουμένου συντεθέντι, διότι ἡ σύνθεσις ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχη.

φύσει, ἀνήκει εἰς τὸ ἐπόμενον προσήκει.

ταύτη ἤπερ, ἔτσι, ὅπως ἀκριβῶς, καθ' ὃν ἀκριβῶς τρόπον.

εἴπερ τῷ ἄλλῳ, κεφ. 2, 58ε.

ἀεὶ κατὰ ταῦτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχει. Μὲ τὸν τεχνικὸν τοῦτον ὄρον ὁ Πλ. χαρακτηρίζει πάντοτε τὰς ἰδέας, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ αἰσθητά: τὰ ἄλλοτ' ἄλλως (ἔχοντα) καὶ μὴδέποτε κατὰ ταῦτά, εἶναι πάντοτε τὰ ἴδια μὲ τὸν ἑαυτὸν τους καὶ ὁ τρόπος τῆς ὑπάρξεώς των εἶναι ἕνας καὶ ὁ ἴδιος, εἶναι ἀναλλοίωτα αἰωνίως, εἶναι πάντοτε τὰ ἴδια καὶ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ἔχουν πάντοτε. Ὅρα καὶ 78δ.

δέ, ἐπαναλαμβάνεται ὁ δὲ πρὸς ἕξαρσιν, ἀντιθέτως.

ἴωμεν, ἐπαινῶμεν.

ἐφ' ἅπερ (ἤλθομεν) ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ, κεφ. 10, 65βε, κ.έ.

αὕτη ἡ οὐσία, ἧς λόγον δίδομεν τοῦ εἶναι, αὕτη ἡ οὐσία (ἡ ἰδέα, ἡ πραγματικότης), διὰ τὴν ὑπαρξιν τῆς ὁποίας δίδομεν λόγον.

αὐτὸ ἕκαστον, ὃ ἔστιν, τὸ ὄν, κάθε μία πραγματικότητα, ποῦ ὑπάρχει, τὸ ὄν, ὅ τι ἕκαστον εἶναι καθ' ἑαυτό, τὸ ὄντως ὄν.

ἐνδέχομαι, ἐπιδέχομαι.

ἦ, ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐρώτησις ἀκριβέστερον ὑπὸ ἄλλην μορφήν. μονοειδέες, ἀπλοῦν, ἀσύνθετον.

οὐδέποτε οὐδαμῇ οὐδαμῶς οὐδεμίαν, ἐπισώρευσις κατὰ πλεονασμὸν ἀρνήσεων πρὸς ἕξαρσιν τοῦ ἀναλλοιώτου.

τί δέ (οἶει) τῶν πολλῶν, τί δέ φρονεῖς διὰ τὰ πολλὰ.

τῶν ἐκείνοις ὁμωνύμων, τῶν ὁμωνύμων με ἐκείνας (τὰς ἰδέας).

πᾶν τούναντίον, ὅπως ἀντιθέτως.

οὐκ ἔστιν, (ἄλλο τι) ὄτω (δοτ. ὄργαν.).

ἐπιλαμβάνομαι, ἄπτομαι, συλλαμβάνω, ἀντιλαμβάνομαι.

ἀειδής, ἀόρατος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 26

τίθημι, ὑποθέτω, παραδέχομαι, ἐπὶ α' καὶ β' προσώπου μετὰ τῶν βούλει, βούλεσθε, θέλεις, θέλετε, τίθεται ὑποτακτικῇ.

ἔχον, (θῶμεν).

ἄλλο τι, (ἔστιν ἤ).

ἡμῶν αὐτῶν, οὐχὶ αὐτοπαθῆς ἀντωνυμία.

τῷ εἶδει, με ἄρθρον, διότι ἤδη ἐμνημόνευσε τὴν λέξιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 27

πάλαι, ὡς ἐν κεφ. 10, 65β καὶ ἐξῆς.

προσχῶμαι, χρησιμοποιοῦ προσέτι, διότι δύναται νὰ ἐξετάζη ἡ ψυχὴ καὶ ἄνευ τῆς συνεργασίας τοῦ σώματος (κεφ. 10, 65γ).

τὸ διὰ τοῦ σώματος, (σκοπεῖν), δηλ. τὸ δι' αἰσθήσεως.

ἱλιγγιώ, (ἱλιγγος), ζαλίζομαι.

τοιούτων, δηλ. πλανωμένων καὶ ταραττομένων.

πλάνος, περιπλάνησις.

ἐκεῖνα, τὰ ὄντως ὄντα, αἱ ἰδέαι.

συγχωρῶ, συμφωνῶ.

ὅλω καὶ παντί, καὶ εἰς τὸ σύνολον καὶ εἰς τὰ μέρη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 28

πεφυκέναι, πεφ. (τοιούτον) οἶον ἄρχειν...
 ξυμβαίνει, ἐξάγεται ὡς ἀναγκαῖον συμπέρασμα.
 νοητόν, τὸ νοοῦν, (ἐνεργητικόν)· ἀνόητον, τὸ μὴ νοοῦν.
 ἦ, πῶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 29

τὸ παράπαν, ἐπίρρημα, παντελῶς.
 ἐν ὄρατῷ, (τόπῳ), ἐννοεῖ τὸν τάφον.
 διαπίπτω, διαλυόμενος καταρρέω, διαρρέω.
 διαπνέομαι, διασκορπίζομαι ὡς καπνός, ἐξαφανίζομαι. Τὰ τρία ἀπαρέμφορα ἀποτελοῦν κλίμακα ἀποσυνθέσεως.
 ἐπιεικῶς, ἀρκετά, λίαν.
 ἐπιμένω, παραμένω, διατηροῦμαι.
 καί, φυσικὴ σειρὰ: καὶ ἐὰν μὲν τις...
 χαριέντως ἔχω τὸ σῶμα, ἔχω ἀνθηρὸν καὶ χαριτωμένον τὸ σῶμα.
 ὦρα, ἡ ἀκμὴ τῆς ἡλικίας, ἡ ὠριμότης.
 καὶ πάνυ μάλα, (συχνὸν ἐπιμένει χρόνον).
 συμπίπτω, συμμαζεύομαι, μαραίνομαι (μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἐντοσθίων κλ.).
 ὀλίγου (δεῖν) ὄλον, σχεδὸν ὀλόκληρον (τὸ σῶμα).
 ταριχευθέντες, ἡ ταρίχευσις ἦτο συνήθης παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις (Ἡρόδοτος βιβλ. 2 κεφ. 86...). Τοιαῦτα ταριχευθέντα πτώματα (μούμιαι) ὑπάρχουν σήμερον καὶ εἰς τὸ Ἐθνολογικὸν Μουσεῖον.
 ἀμήχανον ὅσον, ἀμέτρητον, ἐπ' ἀόριστον.
 καὶ ἂν σαπῆ, (τὸ σῶμα).
 ὡς ἔπος εἰπεῖν, σὰν νὰ εἰποῦμε, σχεδόν.
 τοιούτον ἕτερον, (κεφ. 2, 58δ) ὅμοιον, ἀνάλογον (μὲ τὴν ψυχὴν).
 γενναῖος, ὑπέροχος, εὐγενής, ἐξάίρετος.
 εἰς Ἄιδου ὡς ἀληθῶς, εἰς τὸν πραγματικὸν Ἄδην—καὶ οὐχὶ τὸν Ἄδην τοῦ πλήθους.— Ὁ Πλ. ὑπαινίσσεται ἐδῶ τὴν ἐτυμολογίαν τῆς λέξεως Ἄιδης (ἀειδής), τὸν ὁποῖον πιστεύει ὄντως ὡς ἀεὶ δῆρ' ἀόρατον, ὅπου ἡ καθαρὰ ψυχὴ εὐρίσκει καταφύγιον πλησίον τοῦ θεοῦ.
 ἰτέον, ρημ. ἐπίθ. τοῦ εἶμι, πρέπει νὰ ὑπάγῃ.
 διαφυσῶμαι, (κεφ. 24, 77δ), οἱ παρακ. παριστῶσι λόγῳ τῆς βεβαιότητος τοῦ λέγοντος τὴν πράξιν ὡς τετελεσμένην.

πολλοῦ γε δεῖ, πολὺ ἀπέχει, κάθε ἄλλο.
 κοινωνουσα, διορίζει τὴν προηγουμένην μετοχὴν.
 ἔκουσα εἶναι, ἔκουσίως, τὸ ἀπαρ. πλεονάζει μετὰ τὴν μετοχὴν.
 τῷ ὄντι, τῷ ὄντι μελετῶσα ῥα δῖως τε θανάτι.
 οὐκοῦν, ἐπανερχεται εἰς τὴν ὑπὸ τῆς παρενθετικῆς: τὸ δὲ
 οὐδ' ἐν... διχοκοπεῖσιν πρότασιν: ἐὰν μὲν καθαρὰ...
 ὑπάρχει αὐτῇ, ἀπροσώπ. τῆς ἐπιτρέπεται, δύναται.
 ἄνοια, ἔλλειψις νοῦ, ἀφροσύνη, παραλογισμός.
 κατὰ τῶν μεμνημένων, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς μεμνημένους εἰς τὰ
 μυστήρια, τὰ Ὀρφικὰ (ἄρα καὶ κεφ. 13, 69γ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 30

ἐὰν δέ, εἶναι ἀντίθεσις εἰς τὸ προηγ. ἐὰν μὲν καθαρὰ...
 γοητεύω, μαγεύω (ἄρα κεφ. 11, 66δ).
 σκοτώδης, σκοτεινός.
 αἰρετόν, καταληπτόν, ὃ τι δὲ εἶναι σκοτεινὸν διὰ τὰ μάτια καὶ ἀόρατον, προσιτόν δὲ εἰς τὴν νόησιν καὶ διὰ τῆς φιλοσοφίας καταληπτόν, τοῦτο δὲ συνηθισμένη καὶ νὰ τὸ μισῇ καὶ νὰ τὸ τρέμῃ καὶ νὰ τὸ ἀποφεύγῃ, νομίζεις λοιπὸν ὅτι μία ψυχὴ εἰς τοιαύτην κατάστασιν θὰ ἀποχωρήσῃ — τοῦ σώματος — καὶ θὰ εἶναι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ὀλοκάθαρη;
 οἶει..., ἀπόδοσις εἰς τὸ ἐὰν δέ γε...
 εἰλικρινής, καθαρός, ὀλοκάθαρος.
 οὐδ' ὅπωςτιοῦν, κατ' οὐδένα τρόπον.
 διαλαμβάνω, πιάνω ἀπὸ τὴν μέσσην (ἄρος παλαιστικός).
 διειλημμένην, (ἀπαλλάξεσθαι).
 ὁμιλία, συναναστροφή.
 συνουσία, ἀχώριστος συμβίωσις, συναναστροφή, κοινωνία.
 μελέτη, μέριμνα (διὰ τὸ σῶμα).
 ἔμποιῶ ξύμφυτον, κάνω συμφυές, συγχωνεύω.
 ἔμβριθής, βαρὺς, ἐπαχθής.
 μνήματα, μνημεῖα νεκρῶν.
 κυλινδοῦμαι, κυλλομαι, περιφέρομαι, στριφογυρνῶ.
 σκιοειδῆ φαντάσματα, δημῶδεις δοξασίαι περὶ φαντασμάτων, ὡς καὶ οἱ παρ' ἡμῖν βρυκόλακες.
 εἶδωλα, ὁμοιώματα.

εἶναι, (εἰκός ἐστι).
τίνω δίκην, δίδωμι δίκην, τιμωροῦμαι.
τροφῆς, γεν. αἰτ. τροφή, ἀγωγή, τρόπος τοῦ βίου.
ἐπιθυμία, δοτ. αἰτ. **ξυνεπακολουθοῦντος**, γεν. ἀντικειμενική.
ἐνδεθῶσιν εἰς σῶμα, δεσμευθῶν μέσα εἰς σῶμα, ἐνσαρκωθῶν
 (ὄρα κεφ. 15, 70γ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 31

εἰς τοιαῦτα ἦθη, εἰς ζῶα ποῦ ἔχουν ἦθη ἀνάλογα μ' ἐκεῖνα...
μελετῶ τι, φροντίζω περί τινος, ἀσχῶ τι.
γαστριμαργία, ἀδηφαγία.
ὑβρις, ἀσέλγεια.
εὐλαβοῦμαι, φέρομαι ὡς εὐλαβῆς, προφυλάττομαι, **μὴ διευλα-**
βημένους, ἀναιδῶς ζήσαντας.
ικτίνος, εἶδος ἰέρακος, κοινῶς περδικογέρακο.
ἀμέλει, προστακτ. τοῦ ἀμελεῖν, μὴ σέ μέλη, βεβαίως.
ἐπιτηδεύω, ἀσχῶ, οἱ ἀσκήσαντες τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν
 ἀρετὴν.
γεγονοῦια, ἡ ὁποία ἀποκτᾶται.
πολιτικόν, κοινωνικῶς ὀργανωμένον, κοινωνικόν.
μέτριος, χρηστός, μετρημένος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 32

οὐ θέμις, (ἐστὶ τινα) δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον.
φιλομαθής, φιλόσοφος.
καρτερῶ, ὑπομένω σταθερῶς, ἀντέχω εἰς τὰς στερήσεις.
οἰκοφθορία, καταστροφή τῆς περιουσίας.
ἀτιμία, ἔλλειψις τιμῶν, στερήσεις τιμῶν.
ἀδοξία, ἔλλειψις δόξης, ἀσημότης.
μοχθηρία, ταπεινὴ κοινωνικὴ θέσις.
τοιγάρτοι, διὰ τοῦτο λοιπόν.
ἅπασιν, ἅ π. χαίρειν εἰπόντες.
πλάττω σώματα, φροντίζω νὰ κάμω ὠραῖα σώματα.
αὐτοῖς, (τοῖς πλάττουσι σώματα).
λύσις, ἐξιλέωσις, ἀπολύτρωσις.

ταύτη τρέπονται, ἀκολουθοῦν αὐτὴν τὴν ὁδόν.
ἐκείνη, τῇ φιλοσοφίᾳ.
ἢ ὑφηγείται, τὴν ὁποῖαν ὑποδεικνύει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 33

παραλαβοῦσα, ὡς παιδαγωγός.

ἀτεχνῶς, ὅπως διόλου, τελείως (κεφ. 2, 59α).

εἶργμός, εἰρική, φυλακή.

τοῦ εἶργμοῦ τὴν δεινότητα κατιδοῦσα ὅτι..., πρόληψις, ἀντί: κατιδοῦσα (ἡ φιλοσοφία), ὅτι τοῦ εἶργμοῦ ἡ δεινότη-
 τος δι' ἐπιθυμίας ἐστίν, εἶναι δηλ. ἔργον τῆς ἐπιθυμίας, εἶναι
 δηλ. συνδεδεμένη μετὰ τὴν ἐπιθυμίαν.

ὡς ἄν... εἴη τοῦ δεδέσθαι, συμπερ. (ὥστε μάλιστα ἂν εἶναι τὸν
 δεδεμένον ξυλλήπτορα), ὥστε νὰ εἶναι πρὸ παντὸς αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ δεμένος
 συνεργός εἰς τὸ δέσιμόν του.

παραμυθοῦμαι, παραινῶ με παραμυθητικούς λόγους, ἐνθαρρύνω.

σκέψις, παρατήρησις, ἔρευνα.

ἀναχωρῶ, ὑποστρέφω, ὑποχωρῶ, ἀποσύρομαι.

ὅτι, ὅτι τῶν ὄντων.

δι' ἄλλων, δι' ἄλλων μέσων, τῶν αἰσθήσεων, ἀντίθεσις εἰς τὸ...
 αὐτὴ καθ' αὐτὴν.

ἐν ἄλλοις ὄν ἄλλο, διάφορον ὄν εἰς διαφόρους περιπτώσεις, ἀντί-
 θεσις εἰς τὸ αὐτὸ καθ' αὐτό.

ἡγεῖσθαι, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ παρακλεουμένη.

ἔπαθεν, γνωμικός ἀόριστος.

ῶν, γενική διαιρετική.

οἶον..., ἐπεξήγησις εἰς τὸ τοσοῦτον κακόν.

λογίζομαι, ἀντιλαμβάνομαι, λογαριάζω.

ἅμα τε... καί, τὸ σύγχρονον, συγχρόνως καί... .

οὐχ οὕτως ἔχον, ἂν καὶ δὲν ἔχει οὕτως. Ὁ Πλ. ἐδῶ λέγει, ὅτι
 μέγιστον κακὸν δὲν εἶναι αἱ συνέπειαι τοῦ πάθους, ἀλλὰ ἡ πλάνη ἡ ἔμ-
 φυτος εἰς αὐτό, ὅτι δηλ. τὸ ἀντικείμενόν του ἔχει μεγίστην πραγματικό-
 τητα καὶ ἀξίαν, ἐνῶ τοῦναντίον ὡς ὁρατὸν οὐδεμίαν τοιαύτην ἔχει.

προσηλῶ, καρφώνω.

προσπερονῶ, καρφώνω με περόνην, προσκολλῶ.

ὁμοδοξῶ, ἔχω τὴν αὐτὴν γνώμην.
 ὁμότροπος, ὁ ἔχων τοὺς αὐτοὺς τρόπους.
 ὁμότροφος, ὁ ἔχων τὴν αὐτὴν διαίταν, ἀγωγὴν.
 ἀναπλέα, (ἀνάπλευς) γεμάτη, μολυσμένη ἀπό...
 πίπτειν, λόγῳ τοῦ βάρους τῶν ὑλικῶν στοιχείων.
 ἄμοιρος, ἀμέτοχος.
 συνουσία, (κεφ. 30, 81γ), αἱ γεν. θείου... ἐξαρτῶνται ἐκ
 τῆς λ. συνουσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 34

οἱ δικαίως φιλομαθεῖς, οἱ γνησίως φιλόσοφοι.
 οὐ γάρ, ὄχι βέβαια.
 ἑαυτὴν, τὴν ψυχὴν (πλαγία ἀντανάκλασις).
 πάλιν αὖ, πλεονασμός.
 ἐγκαταδέω, δένω στερεῶς εἰς τι.
 ἀνήνυτος, (ἀνύ(τ)ω) ἀτελειώτος.
 μεταχειριζομένην, μεταχ. (τὴν ψυχὴν) τινὰ ἰστον ἐναν-
 τίως Πηνελ. Ἡ ὁμηρικὴ Πην. ἐξήλωνε τὴν νύκτα ὅτι ὕφαινε τὴν
 ἡμέραν, ἐνῶ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνοήτου ὕφαινε εἰς τὸ σκότος τῶν παθῶν τὰ
 δεσμά, τὰ ὅποια ἡ ἀληθὴς φιλοσοφία ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σκέψεως προσπα-
 θεῖ νὰ διαλύσῃ (ξηλώσῃ).
 ἐν τούτῳ οὔσα, ἐνδιατρίβουσα ἐν τούτῳ, προσηλωνομένη εἰς αὐτό.
 τὸ ἀληθές..., ἐπεξήγησις εἰς τὸ ἐν τούτῳ.
 ἀδόξαστο, τὸ μὴ ἐξαρτώμενον ἐκ τῆς ἀτομικῆς δόξης, αἱ ἰδέαι.
 ἀπηλλάχθαι, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ ὅτι εἶναι δεῖν.
 οὐδὲν δεινόν, (ἔστι), δὲν ὑπάρχει φόβος.
 ὅπως μὴ, μήπως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 63

τὸ μὲν, ἀντίθεσις πρὸς τὸ ἀκόλουθον μέντοι.
 τοιαῦτ' ἄττα, τέτοια περίπτου.
 ἄξιον (ἔστι) κινδυνεῦσαι, ἀξίζει νὰ κινδυνεύσῃ κανεὶς μὴ δια-
 ψευσθῆ.
 καλός, ὥραϊος, διότι περιέχει ὥραϊας ἐλπίδας.
 ἐπάδω, κεφ. 24, 77 ε, ψάλλω ὡς ἐξορκισμόν.
 ἡδονὰς — κόσμους, ὅρα κεφ. 9, 64δ, ε.

εἶασε χαίρειν, κεφ. 9, 64γ, ἐπεριφρόνησεν.

πλέον θάτερον..., μᾶλλον τὸ ἀντίθετον, μεγαλύτερον κακόν.

ἡγησάμενος, ἡγήσ. **ἀπεργάζεσθαι** (αὐτοὺς — τοὺς κόσμους).

σωφροσύνη... ἀληθεία, ἐπεξήγγ. εἰς τὸ τ ᾧ α ὑ τ ῆ ς κ ὁ σ μ φ.

καλῆ, τὰ ἐδῶ λεγόμενα εἶναι μία ἀδρά ἀνακεφαλαίωσις τοῦ διαλόγου
καὶ μάλιστα τῶν : 64δ, 69β, 82ε, 84β, 82γ, 107γδ, 63γ, 108δ, κλ.

οἱ ἄλλοι, οἱ ἐν ἀρχῇ τοῦ Φαίδωνος μνημονευθέντες φίλοι.

εἰς αὔθις, ἄλλην φορὰν, ἄλλοτε.

ἄνθρωπος τραγικός, ἓνας ἥρωες τραγωδίας.

νεκρὸν λούειν, ἐπεξήγγ. Τὸ λούειν τοὺς νεκροὺς ἦτο σύνηθες εἰς τοὺς ἀρχαίους διὰ λόγους θρησκευτικούς, διότι ὁ ἀποθανὼν θὰ ἤρχετο εἰς συνάφειαν πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ ἐπομένως ἔπρεπε νὰ εἶναι καθαρὸς ('Οδυσ. ω 44, 'Ιλι. Σ 345, 'Ηροδ. βιβλ. 2, 86, Σοφοκλ. 'Αντιγ. 1201). 'Η αὐτὴ συνήθεια ἐπικρατεῖ καὶ σήμερον παρ' ἡμῖν καθαριζομένων τῶν νεκρῶν δι' οἴνου, ὄξους κλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 64

εἶεν, καλὰ, ἔστω, διὰ τοῦ εἶεν ὁ λέγων δηλοῖ συγκατάθεσιν, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς ἄλλο θέμα.

ἐπιστέλλω, (ἐπιστολὴ) γράφω, παραγγέλλω, ἀφήνω τὴν τελευταίαν παραγγελίαν.

ὅτι, ὅτι ποιοῦντες.

ἐν χάριτι ποιῶ τι, χαρίζομαι εἰς τινα, κάνω κάτι διὰ νὰ ἐξυπηρετήσω καὶ εὐχαριστήσω τινα.

καινότερον, ὁ συγκρ. βαθμὸς ἀντὶ τοῦ θετικοῦ.

ὑμῶν αὐτῶν, τῆς ψυχῆς σας.

ὁμολογῶ, ὑπόσχομαι, κατ' ἄλλους ἐρμηνευτάς: συμφωνῶ.

ὥσπερ κατ' ἔχνη, τρόπον τινα ἀκολουθοῦντες τὰ ἔχνη.

οὐδὲν πλέον ποιήσετε, δὲν θὰ κατορθώσετε τίποτε.

θάπτωμεν... τρόπον, ἡ ταφὴ ἐγένετο κατὰ δύο τρόπους, ἢ διὰ καύσεως ἢ διὰ κατορύξεως.

ἐγώ, ὁ Σω. ἐπίστευεν, ὅτι τὸ ἐγὼ εἶναι ἡ ψυχὴ καὶ ὄχι τὸ σῶμα. **διατάττω**, διευθύνω.

εἰς μακάρων... εὐδαιμονίας, εἰς τόπους εὐτυχησμένων, ὅπου μακάριοι κατοικοῦν (κεφ. 8, 63γ).

ἄλλως, εἰς μάτην (κεφ. 22, 66ε).

ἡγγυᾶτο, ὄρα τὴν λέξιν: ὁ πατήρ αὐτοῦ, κεφ. 2, 59β.

οὗτος μὲν γάρ, (ἡγγυᾶτο).

ἦ μὴν, ἀληθῶς.

παραμενεῖν, (με).

ῥᾶον φέρω, ὑποφέρω εὐκολώτερον, καλύτερον.

προτίθεμαι τὸν νεκρόν, ἐκθέτω τὸν νεκρὸν κεκοσμημένον πρὸ τῆς ταφῆς.

ἐκφέρω, κάνω τὴν ἐκφορὰν τοῦ νεκροῦ.

καλῶς, ὀρθῶς, διότι, τὸ νὰ λέγῃ ὁ Κρίτων, ὅτι θάπτει τὸν Σω. ἀντὶ νὰ λέγῃ, ὅτι θάπτει τὸ πτώμα τοῦ Σω., δὲν εἶναι ὀρθόν.

εἰς αὐτὸ τοῦτο πλημμελές, (ἔστι), αὐτὸ καθ' αὐτὸ εἶναι σφάλμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 65

ἀνίστατο εἰς..., βραχυλογία ἀντί: ἀναστὰς ἦει εἰς... ἢ ἀνίστατο καὶ ἦει εἰς...

τοτὲ δ' αὖ, ὡς ἐὰν προηγεῖτο το τὲ μὲν.

ἀτεχνῶς, κεφ. 2, 59α, προσδιορίζει τὸ ὀρφανοί.

τὰ παιδιά, ὄρα λέξιν Ξανθίππη κεφ. 3, 60α.

οἰκίαι γυναῖκες, ἢ Ξανθίππη καὶ αἱ συγγενεῖς γυναῖκες.

ἐναντίον τοῦ Κρίτωνος, ἐνώπιον τοῦ Κρίτωνος.

καταγινώσκω, κατηγορῶ, ἀποδίδω ὡς μομφήν.

ἀρχόντων, τῶν ἑνδεκα, κεφ. 2, 58γ.

ἄλλως, καὶ ἐξ ἄλλων περιπτώσεων.

ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, τῆς φυλακίσεως τοῦ Σωκράτους.

τοὺς αἰτίους, ἐννοεῖ τοὺς κατηγοροὺς κλ.

τὰ ἀναγκαῖα, τὸ ἀναπότρεπτον, τὸ μοιραῖον (κεφ. 6, 62γ).

ἀστεῖος, εὐγενῆς τοὺς τρόπους, (ὅπως εἶναι οἱ ἄστοι κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἀγροίκους), λεπτός.

λῶστος, ἄριστος, χρυσὸς ἄνθρωπος.

ὁ ἄνθρωπος, ὁ μέλλων νὰ δώσῃ τὸ φάρμακον.

πίνοντας, τὸ κώνειον.

ἐγχωρεῖ, ἀπροσώπως, ἔξεστι, ὑπάρχει ἀκόμη καιρός.

ὀφλισκάνω γέλωτα, θεωροῦμαι γελοῖος.

γλίχομαι, ποθῶ, ἐπιθυμῶ ἐξαιρετικά.

οὐδενὸς ἐτι ἐνόητος, ἐνῶ δὲν ὑπάρχει πλέον τίποτε ἐκ τῆς ζωῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 66

παῖς, ὑπηρέτης τοῦ Κρίτωνος (κεφ. 3, 60α).

κύλιξ, ποτήριον, κυρίως κρασοπότηρον, εὐρύ, δίωτον.

ὦ βέλτιστε, φίλτατε, ἀγαπητέ μου, καλέ.

γάρ, ἐπειδή, καὶ αἰτιολογεῖ τὸ τί χρῆ ποιεῖν.

περίεμι, περιπατῶ, περιιέναι-κατάκεισθαι, ἀμφοτέρα
ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ χρῆ.

αὐτὸ ποιήσει, θά ἐνεργήσῃ μόνον του.

ὀρέγω, (ὀργυιά) ἐκτείνω, προσφέρω.

ἴλεως, ἰλαρός, εὐθυμος, χαρούμενος, γαλήνιος.

τρέω, τρέπομαι εἰς φυγὴν ἐκ φόβου, οὐδὲν τρέσας, ἄνευ φόβου.

οὐδὲ διαφθείρας οὔτε... προσώπου, καὶ χωρὶς ν' ἀλλοιώσῃ οὔτε
τὸ χρωμά του οὔτε τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του.

ταυρηδόν, με βλέμμα ταύρου, με βλέμμα ἀτενές.

ἀποσπένδω, προσφέρω σπονδῆν.

μέτριος, ἰκανός, ἀρκετός.

μανθάνω, ἐννοῶ, καταλαβαίνω.

ἀλλ' εὐχασθαι γέ που, ἀλλ' ἀφοῦ δὲν ἐπιτρέπεται σπονδῆ, ἐπι-
τρέπεται ὅμως τοῦλάχιστον—νομίζω—ἡ εὐχή.

χρῆ, (εὐχασθαι).

ἐπισχόμενος, (τὴν κύλικα), ἀφοῦ ἐκράτησε τὸ ποτήριον εἰς τὰ χεῖλη
του, ἢ ἀφοῦ ἐκράτησε τὴν ἀναπνοὴν του ἢ ἀφοῦ ἔμεινεν ἀκίνητος.

εὐκόλως, με ἀταραξίαν, χωρὶς δυστροπίαν.

ἐπιεικῶς, μάλιστα, ὅπωςδῆποτε.

οὐκέτι, (οἷοί τ' ἤμεν).

βία ἐμοῦ αὐτοῦ, παρὰ τὴν προσπάθειάν μου νὰ συγκρατηθῶ.

ἀστακτὶ ἐχώρει, ἔτρεχαν κρουνηδόν, ποτάμι (οὐχὶ κατὰ σταγόνας).

ἐγκαλυψάμενος, καλύψας διὰ τοῦ ἱματίου τὸ πρόσωπον.

οἴου, διότι τοιοῦτου.

ἀναβρυχῶμαι, ἐκβάλλω βρυχηθμόν ὀδύνης, ξεσπῶ εἰς θρήνους.

οὐδένα ὄντινα οὐ, ἔλξις (οὐδεὶς ἦν, ὄντινα οὐ), πάντας.

κατακλῶ, συντρίβω, ραγίζω τὴν καρδίαν.

οὐχ ἦκιστα, λιτότης, πρὸ παντός.

πλημμελῶ, κάνω μουσικὸν σφάλμα, μεταφορικῶς ἀμαρτάνω, κάνω
ἀνόητα πράγματα.

εὐφημία, τὰ καλὰ λόγια ἢ ἡ σιωπή· οἱ παριστάμενοι εἰς θυσίαν ὄφειλον νὰ λέγουν καλὰ λόγια ἢ νὰ σιωπῶσι, μήπως ἀκουσίως εἶπουν ἄσχημα λόγια. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ θάνατος κατὰ τοὺς Πυθαγορείους ἦτο ἱερὰ στιγμή, διότι μᾶς φέρει εἰς ἐπαφὴν πρὸς τὸ θεῖον, ἐπρέσβευον οὗτοι, ὅτι πρέπει νὰ ἀποθνήσκωμεν ἐν εὐφημίᾳ.

ἐπέχω, κρατῶ, σταματῶ, συγκρατῶ, παύομαι.

οἶ, ἐγκλισις (οἶ), αὐτῶ.

διαλιπὼν χρόνον, μετὰ πάροδον χρόνου.

οὐκ, εἰς τὸ ἐννοούμενον ἀϊσθάνεσθαι.

ἐπανιών, προχωρῶν πρὸς τὰ ἐπάνω τοῦ σώματος μετὰ τὸ χεῖρι του.

αὐτός, ὁ ὑπηρετής.

ἤτρον, ὑπογάστριον.

ἐνεκεκάλυπτο, οἱ ἀρχαῖοι συνήθιζον κατὰ τὰς ἐπιθανατίους στιγμὰς νὰ καλύπτουν τὸ πρόσωπον τοῦ ἀποθνήσκοντος.

ἀλεκτρυόνα, οἱ θεραπεύμενοι ἐθυσίαζον εἰς τὸν Ἀσκληπιὸν ἕνα πετεινόν. Ὁ Σω. λοιπὸν ἐπιθυμεῖ νὰ κάμῃ αὐτὴν τὴν θυσίαν διὰ τοῦ Κρίτωνος εἰς ἐκδήλωσιν εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν θεὸν τῆς υγείας, διότι νομίζει, ὅτι τὴν στιγμήν τοῦ θανάτου του θεραπεύεται ἀπὸ ὅ τι εἰς τὸν διάλογον ἐχαρκτήρισεν ὡς νόσον : τὴν ἔνωσιν τῆς ψυχῆς μετὰ τὸ σῶμα.

ἐκινήθη, κατελήφθη ὑπὸ σπασμοῦ.

συνέλαβε, ἐκλείσε (ἐπίασε μαζὶ τὰ δύο χεῖλη...).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 67

καὶ ἄλλως, καὶ ἐν γένει, καὶ ἐπὶ πλέον.

024000017984

Am. paquete del año amor.

450